

मु-तअदिह सुन्नतों और आदाब के बयान पर मुश्तमिल तालीफ

Sunnaten Aur Aadaab (Gujarati)

सुन्नतें और आदाब

(तरभीम व छाड़े के साथ)

एस किताब में.....

सलाम करने की सुन्नतों और आदाब • मस्जिद की सुन्नतों और आदाब • कर्ज देने के इआदाब
उन के छलावा भी लडुत से भोगूआत

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَتَابَعْتُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી,
હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અતાર કાદિરી
ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ

દીની કિતાબ યા ઇસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુઈ
દુઆ પઢ લીજીયે إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેંગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હે :

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَأَنْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ! ેઝ્ઞુલ્લે હમ પર ઇલ્મો હિક્મત કે દરવાઝે ખોલ દે ઔર
હમ પર અપની રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઔર બુઝુર્ગી વાલે !

(المُسْتَعْرِف ج ١ ص ٤٠ دار الفكر بيروت)

નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરૂદ શરીફ પઢ લીજીયે.

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ મફિરત

13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428

કિયામત કે રોઝ હસરત

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : સબ સે ઝિયાદા હસરત કિયામત
કે દિન ઉસ કો હોગી જિસે દુન્યા મેં ઇલ્મ હાસિલ કરને કા મૌકઅ મિલા મગર
ઉસ ને હાસિલ ન કિયા ઔર ઉસ શખ્સ કો હોગી જિસ ને ઇલ્મ હાસિલ કિયા
ઔર દૂસરોં ને તો ઉસ સે સુન કર નફ્અ ઉઠાયા લેકિન ઉસ ને ન ઉઠાયા (યા'ની
ઇસ પર અમલ ન કિયા). (تاريخ دمشق لابن عساکر، ج ٥١ ص ١٣٨ دار الفكر بيروت)

કિતાબ કે ખરીદાર મુ-તવજ્જેહ હોં

કિતાબ કી તબાઅત મેં નુમાયાં ખરાબી હો યા સફહાત કમ હોં યા બાઈન્ડિંગ
મેં આગે પીછે હો ગએ હોં તો મક-ત-બતુલ મદીના સે રુજૂઅ ફરમાઈયે.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

યેહ કિતાબ (સુન્નતે ઔર આદાબ)

મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (દા'વતે ઇસ્લામી) ને ઉર્દૂ ઝબાન મેં મુરત્તબ કી હૈ. મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી) ને ઇસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઔર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાએઅ કરવાયા હૈ.

ઇસ કિતાબ કો ગુજરાતી રસ્મુલ ખત મેં તરતીબ દેતે હુએ દર્જે ઝૈલ મુઆ-મલાત કો પેશે નઝર રખને કી કોશિશ કી ગઈ હૈ :

(1) જહાં જહાં તલફ્ફુઝ કે બિગડને કા અન્દેશા થા વહાં તલફ્ફુઝ કી દુરુસ્ત અદાએગી કે લિયે જુમ્હોં મેં ડેશ (-) ઔર સાકિન હફ કે નીચે ખોડા (ِ) લગાને કા એહતિમામ કિયા ગયા હૈ.

(2) ઉર્દૂ મેં લફ્ઝ કે બીચ મેં જહાં ع સાકિન આતા હૈ ઓસ કી જગહ ગુજરાતી મેં સિંગલ ઇન્વર્ટેડ કોમા (') ઇસ્તિ'માલ કિયા હૈ. મ-સલન مَسْلُوك (દા'વત, ઇસ્તિ'માલ) વગૈરા.

ઇસ કિતાબ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી યા ગ-લતી પાએં તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ ઝરીઅએ મક્તૂબ, E-mail યા SMS) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

હુરૂફ કી પહચાન

ه = ه	پ = پ	ب = ب	ا = ا	آ = آ
س = س	ع = ع	ز = ز	ث = ث	ت = ت
ل = ل	ي = ي	ق = ق	و = و	ج = ج
ح = ح	و = و	د = د	ر = ر	ن = ن
ن = ن	ح = ح	و = و	ر = ر	ن = ن
ن = ن	س = س	ش = ش	س = س	ن = ن
ه = ه	و = و	ا = ا	و = و	ت = ت
ح = ح	و = و	ا = ا	و = و	ت = ت
ح = ح	و = و	ا = ا	و = و	ت = ت
ح = ح	و = و	ا = ا	و = و	ت = ت

રાખિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના, સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને,
તીન દરવાઝા, અહમદઆબાદ-1, ગુજરાત, ઈન્ડિયા. MO. 9374031409

E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી
હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર
કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ زِيَاةُ دِمَائِ بَرَكَاتِهِمُ الْعَالِيَةِ કી તાલીફાત સે માખૂઝ
મુશ્તલિફ સુન્નતોં ઓર આદાબ કે બયાન પર મુશ્તમિલ કિતાબ

સુન્નતેં ઓર આદાબ

પેશકશ

મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (શો'બએ ઇસ્લાહી કુતુબ)

નાશિર

મક-ત-બતુલ મદીના અહમદઆબાદ

الصلوة والسلام على خير نبي في الوجود
و على اصحابه وجميع المسلمين

નામ કિતાબ : સુન્નતેં ઓર આદાબ

પેશકશ : મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા
(શો'બએ ઇસ્લાહી કુતુબ)

સિને તબાઅત : રબીઉલ અવ્વલ 1437 સિ.હિ.

નાશિર : મક-ત-બતુલ મદીના, અહમદઆબાદ.

મક-ત-બતુલ મદીના કી શાખેં

સુરત : વલિયાભાઈ મસ્જિદ, ખ્વાજા દાના દરગાહ કે પાસ.
મો. 8488866394

મોડાસા : ફૈઝાને મદીના, બાગે હિદાયત સોસાયટી, કોલેજ
રોડ. મો. 9725824820

ભરૂચ : ફૈઝાને મદીના, મેમણ કોલોની, બુન્યાદ નગર, ડુંગરી
શેરપૂર રોડ. મો. 9327522145

માંડવી : ફૈઝાને મદીના, તયબા મસ્જિદ કે પાસ, બન્દર રોડ.
મો. 7383774763

જામનગર : પાંચ હાટડી. મો. 9327977293

મદની ઇલ્તિજા : કિસી ઓર કો યેહ કિતાબ છાપને કી ઇજાઝત નહીં હે.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“સુન્નતેં ઓર આદાબ!” કે 12 હુરુફ કી નિસ્બત સે ઇસ કિતાબ કો પઢને કી “12 નિયતેં”

يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ خَيْرٌ مِنْ عَمَلِهِ ۖ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : ફરમાને મુસ્તફા
મુસલ્માન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હે.

(المعجم الكبير للطبراني، الحديث: ٥٩٤٢، ج ٦، ص ١٨٥)

દો મ-દની ફૂલ : ﴿1﴾ બિગૈર અચ્છી નિયત કે કિસી ભી અ-મલે
પૈર કા સવાબ નહીં મિલતા.

﴿2﴾ જિતની અચ્છી નિયતેં ઝિયાદા, ઉતના સવાબ
ભી ઝિયાદા.

﴿1﴾ હર બાર હમ્દ વ ﴿2﴾ સલાત ઓર ﴿3﴾ તઅવ્વુઝ વ
﴿4﴾ તસ્મિયા સે આગાઝ કરૂંગા. (ઇસી સફ્હે પર ઊપર દી હુઈ દો
અ-રબી ઇબારાત પઢ લેને સે ચારોં નિયતોં પર અમલ હો જાએગા).

﴿5﴾ રિઝાએ ઇલાહી ેઝ્ઝૈલ કે લિયે ઇસ કિતાબ કા અવ્વલ તા
આખિર મુતા-લઆ કરૂંગા. ﴿6﴾ હત્તલ વસ્અ ઇસ કા બા વુઝૂ
મુતા-લઆ કરૂંગા. ﴿7﴾ કુરઆની આયાત ઓર ﴿8﴾ અહાદીસે
મુબારકા કી ઝિયારત કરૂંગા. ﴿9﴾ જહાં જહાં “અલ્લાહ” કા

નામે પાક આએગા વહાં ેઝ્ઝૈલ ઓર ﴿10﴾ જહાં જહાં “સરકાર”
કા ઇસ્મે મુબારક આએગા વહાં صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પઢૂંગા. ﴿11﴾

(અપને ઝાતી નુસ્ખે પર) “યાદ દાશત” વાલે સફ્હે પર ઝરૂરી નિકાત
લિખૂંગા. ﴿12﴾ કિતાબત વગૈરા મેં શર-ઈ ગ-લતી મિલી તો
નાશિરીન કો તહરીરી તૌર પર મુત્તલઅ કરૂંગા. (મુસન્નિફ યા

નાશિરીન વગૈરા કો કિતાબોં કી અગ્લાત સિર્ફ ઝબાની બતાના ખાસ મુફીદ
નહીં હોતા.)

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَتَابَعْتُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા

અઝ : શેખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે
ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ
ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ અલ્લાઈ

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى إِحْسَانِهِ وَبِفَضْلِ رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક,
“દા'વતે ઇસ્લામી” નેકી કી દા'વત, એહયાએ સુન્નત ઓર
ઇશાઅતે ઇલ્મે શરીઅત કો દુન્યા ભર મેં આમ કરને કા અઝમે
મુસમ્મમ રખતી હૈ, ઇન તમામ ઉમૂર કો બ હુસ્નો ખૂબી સર
અન્જામ દેને કે લિયે મુ-તઅદદ મજલિસ કા કિયામ અમલ મેં
લાયા ગયા હૈ જિન મેં સે એક મજલિસ “અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા”
ભી હૈ જો દા'વતે ઇસ્લામી કે ઉ-લમા વ મુફ્તિયાને કિરામ અલ્લા તૈઆલી
કર્ફુહમ પર મુશ્તમિલ હૈ, જિસ ને ખાલિસ ઇલ્મી, તહકીકી ઓર ઇશાઅતી
કામ કા બીડા ઉઠાયા હૈ. ઇસ કે મુન્દરિજએ ઝૈલ છ⁶ શો'બે હેં :

(1) શો'બએ કુતુબે આ'લા હઝરત	(2) શો'બએ તરાજિમે કુતુબ
(3) શો'બએ દર્સી કુતુબ	(4) શો'બએ ઇસ્લાહી કુતુબ
(5) શો'બએ તફ્તીશે કુતુબ	(6) શો'બએ તખરીજ

“અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા” કી અવ્વલીન તરજીહ સરકારે

આ'લા હઝરત ઇમામે અહલે સુન્નત, અઝીમુલ બ-ર-કત,
અઝીમુલ મર્તબત, પરવાનએ શમ્એ રિસાલત, મુજદિદે દીનો

મિલ્લત, હામિયે સુન્નત, માહિયે બિદ્અત, આલિમે શરીઅત, પીરે તરીકત, બાઈસે ખૈરો બ-ર-કત, હઝરતે અલ્લામા મૌલાના અલહાજ અલ હાફિઝ અલ કારી શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن کی گिरां માયહ તસાનીફ કો અસ્સે હાઝિર કે તકાઝો કે મુતાબિક હત્તલ વસ્અ સહ્લ ઉસ્લૂબ મેં પેશ કરના હૈ. તમામ ઈસ્લામી ભાઈ ઓર ઈસ્લામી બહનેં ઈસ ઈલ્મી, તહકીકી ઓર ઈશાઅતી મ-દની કામ મેં હર મુશ્કિન તઆવુન ફરમાએં ઓર મજલિસ કી તરફ સે શાએઅ હોને વાલી કુતુબ કા ખુદ ભી મુતા-લઆ ફરમાએં ઓર દૂસરોં કો ભી ઈસ કી તરગીબ દિલાએં.

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ “દા’વતે ઈસ્લામી” કી તમામ મજલિસ બ શુમૂલ “અલ મદીનતુલ ઈલ્મિયા” કો દિન ગ્યારહવીં ઓર રાત બારહવીં તરક્કી અતા ફરમાએ ઓર હમારે હર અ-મલે ખૈર કો ઝેવરે ઈખ્લાસ સે આરાસ્તા ફરમા કર દોનોં જહાં કી ભલાઈ કા સબબ બનાએ. હમેં ઝેરે ગુમ્બદે ખઝરા શહાદત, જન્નતુલ બકીઅ મેં મદફન ઓર જન્નતુલ ફિરદૌસ મેં જગહ નસીબ ફરમાએ.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

ર-મઝાનુલ મુબારક 1425 હિ.

પહલે ઇસે પઠ લીજીયે

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

નબિય્યે મુકર્રમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી સુન્નતોં પર અમલ કરના દુન્યા વ આખિરત
 કી ઢેરોં ભલાઈયોં કે હુસૂલ કા ઝરીઆ હૈ. હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન
 માલિક رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ કે મહબૂબ, દાનાએ
 ગુયૂબ, મુનઝૂહુન અનિલ યૂબ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા
 “مَنْ أَحَبَّ سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِيَ فِي الْجَنَّةِ” યા’ની જિસ ને મેરી
 સુન્નત સે મહબ્બત કી ઊસ ને મુઝ સે મહબ્બત કી ઔર જિસ ને મુઝ સે મહબ્બત કી
 વોહ જન્નત મેં મેરે સાથ હોગા.” (جامع الترمذی، کتاب العلم، الحديث ۲۱۸۷، ج ۴، ص ۳۰۹، مطبوعه دار الفکر بیروت)

એસે નાઝુક હાલાત મેં કે જબ દુન્યા ભર મેં ગુનાહોં કી યલગાર,
 ઝરા-ઇએ ઇબ્લાગ મેં ફહુદાશી કી ભરમાર ઔર ફેશન પરસ્તી કી ફિટકાર
 મુસલ્માનોં કી અક્સરિયત કો બે અમલ બના ચુકી હૈ, નીઝ ઇલ્મે દીન સે
 બે રગ્બતી ઔર હર ખાસો આમ કા રુજહાન સિર્ફ દુન્યાવી તા'લીમ કી
 તરફ હોને કી વજહ સે ઔર દીની મસાઈલ સે અ-દમે વાકિફિયત કી
 બિના પર હર તરફ જહાલત કે બાદલ મંડલા રહે હૈં, લા દીનિયત વ બદ
 મઝહબિયત કા સૈલાબ તબાહિયાં મયા રહા હૈ. ગુલશને ઇસ્લામ પર
 ખઝાં કે બાદલ મંડલા રહે હૈં. હમેં અપની ઝિન્દગી સુન્નતોં કે સાંચે મેં
 ઢાલને કી કોશિશ કરની ચાહિયે.

હઝરતે સચ્ચિદ્રના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે મરવી હૈ કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને હકરો مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي فَلَهُ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ બર يَا'نِي ફસાદે ઉમ્મત કે વક્ત જો શખ્સ મેરી સુન્નત પર અમલ કરેગા ઉસે સો શહીદોં કા સવાબ અતા હોગા.”

(كتاب الزهد الكبير للإمام أبي بصير، الحديث ٢٠٤، ج ١، ص ١١٨، مؤسسة الكتب الثقافية بيروت)

ઝેરે નઝર કિતાબ “સુન્નતેં ઔર આદાબ” મેં તક્રીબન 23 ઉન્વાનાત કે તહત સુન્નતેં ઔર આદાબ બયાન કિયે ગએ હેં તાકે મુખ્તસર મુતા-લએ કે બા’દ ભી કદરે કિફાયત મા’લૂમાત હાસિલ હો સકે. ઇસ કિતાબ કો મુરત્તબ કરને કે લિયે શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા’વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ કી માયહ નાઝ તાલીફ ફૈઝાને સુન્નત વ દીગર તાલીફાત સે ભરપૂર ઇસ્તિફાદા કિયા ગયા હૈ. હતલ મકદૂર રિવાયાત કે હવાલા જાત ભી લિખ દિયે ગએ હેં. સુન્નતોં પર અમલ કા જઝબા પાને કે લિયે તબ્લીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા’વતે ઇસ્લામી કે મ-દની કાફિલોં મેં સફર કરના બેહદ મુફીદ હૈ.

ઇસ કિતાબ કો શો’બએ ઇસ્લાહી કુતુબ મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા (દા’વતે ઇસ્લામી) કે મ-દની ઇસ્લામી ભાઈયોં ને મુરત્તબ કિયા હૈ. ઇસ મેં આપ કો જો ખૂબિયાં દિખાઈ દેં વોહ અલ્લાહ وَجَّلَ અતા, ઉસ કે પ્યારે હબીબ وَسَلَّمَ وَاللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી નઝરે કરમ, ઉ-લમાએ કિરામ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى બિલ ખુસૂસ શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા’વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી رَحْمَةُ اللهِ تَعَالَى કે ફૈઝ સે હેં ઔર જો ખામિયાં નઝર આએં ઉન મેં યકીનન હમારી કોતાહી કો દખ્લ હૈ.

અલ્લાહ તઆલા સે દુઆ હૈ કે હમેં “અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઇસ્લાહ કી કોશિશ” કરને કે લિયે મ-દની ઇન્આમાત પર અમલ ઔર મ-દની કાફિલોં કા મુસાફિર બનતે રહને કી તૌફીક અતા ફરમાએ ઔર દા’વતે ઇસ્લામી કી તમામ મજલિસ બ શુમૂલ મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા કો દિન પચ્ચીસવીં રાત છબ્બીસવીં તરક્કી અતા ફરમાએ.

أَمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

શો’બએ ઇસ્લાહી કુતુબ (મજલિસે અલ મદીનતુલ ઇલ્મિયા દા’વતે ઇસ્લામી)

ફેહરિસ્ત

નમ્બર	મઝામીન	સફહા
1	સલામ કરને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	10
2	મુસા-ફહા ઔર મુઆ-નકા કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	23
3	બાતચીત કરને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	32
4	ઘર મેં આને જાને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	36
5	સફર કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	44
6	સુરમા લગાને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	59
7	છીંકને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	62
8	નાખુન, હજામત, મૂએ બગલ વગેરા કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	66
9	ઝુલ્ફેં રખને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	73
10	તેલ ડાલને ઔર કંધા કરને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	76
11	ઝીનત કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	83
12	ખુશ્બૂ લગાના સુન્નત હૈ	87
13	ખાને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	95
14	પાની પીને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	102
15	ચલને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	104
16	બેઠને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	106
17	લિબાસ પહનને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	109

18	જૂતા પહનને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	111
19	સોને જાગને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	113
20	મેહમાન નવાઝી કી સુન્નતેં ઔર આદાબ	115
21	ઇમામા કે ફઝાઇલ	118
22	કર્ઝ દેને કે ફઝાઇલ	121
23	મરીઝ કી ઇયાદત કરને કા સવાબ	125
24	મઆખિઝો મરાજેઅ	129
25	યાદ દાશત કા સફહા	131

ગમ ખ્વારી કા સવાબ

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم :

જો શખ્સ અપને કિસી (મુસલમાન) ભાઈ કી મુસીબત મેં તા'ઝિયત કરતા (યા'ની તસલ્લી દેતા) હે અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ બરોઝે કિયામત ઉસે ઇઝ્ઝત કા લિબાસ પહનાએગા.

(الترغیب والترہیب، ج ۴، ص ۳۴)

સલામ કરને કી સુન્નતે ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

સલામ કરના હમારે પ્યારે આકા, તાજદારે મદીના

سَلَامٌ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી બહુત હી પ્યારી સુન્નત હૈ. (બહારે શરીઅત,

હિસ્સા : 16, સ. 88), બદ કિસ્મતી સે આજ કલ યેહ સુન્નત ભી ખત્મ

હોતી નઝર આ રહી હૈ. ઇસ્લામી ભાઈ જબ આપસ મેં મિલતે હેં

તો السَّلَامُ عَلَيْكُمْ સે ઇબ્તિદા કરને કે બજાએ “આદાબ અઝ”, ક્યા

હાલ હૈ?”, “મિઝાજ શરીફ”, “સુબહ બખૈર”, “શામ બખૈર”,

વગૈરા વગૈરા અજબો ગરીબ કલિમાત સે ઇબ્તિદા કરતે હેં, યેહ

ખિલાફે સુન્નત હૈ. રુખ્સત હોતે વક્ત ભી “ખુદા હાફિઝ”,

“ગુડબાય”, “ટાટા” વગૈરા કહને કે બજાએ સલામ કરના ચાહિયે.

હાં રુખ્સત હોતે હુએ السَّلَامُ عَلَيْكُمْ કે બા’દ અગર ખુદા હાફિઝ કહ

દેં તો હરજ નહીં. સલામ કી ચન્દ સુન્નતે ઔર આદાબ મુલા-હઝા

હોં. :

(1) સલામ કે બેહતરીન અલ્ફાઝ યેહ હેં :

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ યાની તુમ પર સલામતી હો ઔર

અલ્લાહ ઈઝ્જલ્ કી તરફ સે રહમતે ઔર બ-ર-કતે નાઝિલ હોં.”

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 22, સ. 409)

(2) સલામ કરને વાલે કો ઉસ સે બેહતર જવાબ દેના ચાહિયે. અલ્લાહ

إِشَادَةً ફરમાતા હૈ :

તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : ઔર જબ
તુમ્હેં કોઈ કિસી લફઝ સે સલામ કરે
તો તુમ ઉસ સે બેહતર લફઝ જવાબ મેં
કહો યા વોહી કહ દો.

(3) સલામ કે જવાબ કે બેહતરીન અલ્લાહ યેહ હૈં :

“وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ” या’नी और तुम पर भी सलामती
 हो और अल्लाह عزوجل की तरफ से रहमतें और ब-र-कतें नाज़िल हों.”
 (भाष्य अल इत्तावा र-ऊविय्या, जि. 22, स. 409)

(4) સલામ કરના ઉઝરતે સચ્ચિદ્વના આદમ عَلَيْهِ السَّلَام કી

ભી સુન્નત છે. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 313) હઝરતે અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ سے મરવી है કે हुजूर सय्यिदे दो आलम صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने ફरमाया : “जब अद्लाह عزَّوَجَلَّ ने हज़रते सय्यिदुना आदम عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَام को पैदा फ़रमाया तो उन्हें हुकम दिया કે जाओ और फिरिश्तों की उस बैठी हुई जमाअत को सलाम करो. और गौर से सुनो ! के वोह तुम्हें क्या जवाब देते हैं. क्यूंके वोही तुम्हारा और तुम्हारी औलाद का सलाम है. हज़रते सय्यिदुना आदम عَلَيْهِ السَّلَام ने फिरिश्तों से कहा : اَلسَّلَامُ عَلَيْكُمْ तो उन्होंने ने जवाब दिया, “وَرَحْمَةُ اللَّهِ” और उन्होंने ने “اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ” कहे.”

(صحیح البخاری، کتاب الاستغفران، باب بدء السلام، الحدیث ۱۲۲۷، ج ۴، ص ۱۶۴)

(5) आम तौर पर मा'रुफ़ येही है કે "السَّلَامُ عَلَيْكُمْ" ही

સલામ હૈ. મગર સલામ કે દૂસરે ભી બા'ઝ સીગે હેં. મ-સલન કોઈ આ કર સિફ કહે “સલામ” તો ભી સલામ હો જાતા હૈ ઓર “સલામ” કે જવાબ મેં “સલામ” કહ દિયા, યા “السَّلَامُ عَلَيْكُمْ”

હી કહ દિયા, યા સિફ “وَعَلَيْكُمْ” કહ દિયા તો ભી જવાબ હો ગયા. (માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 93)

(6) સલામ કરને સે આપસ મેં મહબ્બત પૈદા હોતી હૈ. હઝરતે

અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ, કે હુઝૂર صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “તુમ જન્નત મેં દાખિલ નહીં હોગે જબ તક તુમ ઈમાન ન લાઓ ઓર તુમ મોમિન નહીં હો સકતે જબ તક કે તુમ એક દૂસરે સે મહબ્બત ન કરો. કયા મેં તુમ કો એક એસી ચીઝ ન બતાઉં જિસ પર તુમ અમલ કરો તો એક દૂસરે સે મહબ્બત કરને લગો. અપને દરમિયાન સલામ કો આમ કરો.” (سنن أبي داود، كتاب الادب، باب في افشاء السلام، الحديث 5193، ج 2، ص 138)

(7) હર મુસલ્માન કો સલામ કરના ચાહિયે જ્વાહ હમ ઉસે

જાનતે હોં યા ન જાનતે હોં. હઝરતે અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર બિન અલ આસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે મરવી હૈ કે એક આદમી ને હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સે અઝ ક્રિયા, ઈસ્લામ કી કૌન સી ચીઝ સબ સે બેહતર હૈ ? તો આપ صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : યેહ કે તુમ ખાના ખિલાઓ (મિસ્કીનોં કો) ઓર સલામ કહો હર શખ્સ કો જ્વાહ તુમ ઉસ કો જાનતે હો યા નહીં.

(صحیح البخاری، کتاب الاستئذان، باب السلام للمعترف وغير المعترف، الحديث 2436، ج 2، ص 128)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હો સકે તો જબ બસ મેં સુવાર

હોં, કિસી અસ્પતાલ મેં જાના પડ જાએ, કિસી હોટલ મેં દાખિલ હોં, જહાં લોગ ફારિગ બૈઠે હોં, જહાં જહાં મુસલ્માન ઈકઠ્ઠે હોં, સલામ કર દિયા કરેં. યેહ દો અલ્ફાઝ ઝબાન પર બહુત હી હલકે હેં મગર ઇન કે ફવાઈદો સ-મરાત બહુત હી ઝિયાદા હેં.

महान्तु
मनव्यर

સલામ કરે, ચલને વાલા બૈઠે હુએ કો, ઓર થોડે લોગ ઝિયાદા કો ઓર છોટા બડે કો સલામ કરે. (صحیح مسلم، کتاب السلام، باب یسلم الراكب علی الماشی والقلیل علی الكثير، الحدیث ۲۱۶۰، ج ۱، ص ۱۱۹)

(11) પીછે સે આને વાલા આગે વાલે કો સલામ કરે.

(الفتاویٰ الہندیہ، کتاب الکراہیہ، باب السالغ فی السلام وتشمیت العاطس، ج ۵، ص ۲۲۵)

(12) જબ કોઈ કિસી કા સલામ લાએ તો ઈસ તરહ જવાબ

દેં “عَلَيْكَ وَعَلَيْهِ السَّلَام” યા’ની “તુઝ પર ભી ઓર ઉસ પર ભી સલામ હો.” હઝરતે ગાલિબ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હૈં કે હમ હસન બસરી હો. હઝરતે ગાલિબ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કે દરવાઝે પર બૈઠે હુએ થે, એક આદમી ને બતાયા કે મેરે વાલિદ માજિદ ને મુઝે રસૂલુલ્લાહ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે પાસ ભેજા ઓર ફરમાયા, આપ صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કો મેરા સલામ અર્ઝ કર. ઉસ ને કહા, મૈં આપ (હુઝૂર صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم) કી ખિદમતે બા બ-ર-કત મેં હાઝિર હો ગયા ઓર મેં ને અર્ઝ કી, સરકાર ! صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم મેરે વાલિદ સાહિબ આપ صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કો સલામ અર્ઝ કરતે હૈં. હુઝૂર સચ્ચિદે દો આલમ صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “عَلَيْكَ وَعَلَىٰ آيِكَ السَّلَام” યા’ની તુઝ પર ઓર તેરે બાપ પર સલામ હો.”

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی الرجل یقول فلان یرتک السلام، الحدیث ۵۲۳۱، ج ۴، ص ۴۵۸)

(13) સલામ મેં પહલ કરને વાલા અલ્લાહ અંજલ કા મુકર્રબ

હે. હઝરતે અબૂ ઉમામા સદી બિન ઈજલાન અલ બાહિલી رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالَى عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “લોગોં મેં અલ્લાહ તઆલા કે ઝિયાદા કરીબ વોહી શખ્સ હૈ જો ઉન્હે પહલે સલામ કરે.” (سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی فضل من بدء بالسلام، الحدیث ۵۱۹۷، ج ۴، ص ۴۴۹)

હઝરતે અબૂ ઉમામા رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ سے रिवायत है, अर्ज किया गया, या रसूलुल्लाह صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ! दो आदमी आपस में मिलें तो कौन पहले सलाम करे ? इरमाया : “जो उन में अल्लाह तआला के ज़ियादा करीब हो.”

(جامع الترمذی، کتاب الاستئذان، باب فضل الذی یدعی بالسلام، الحدیث ۲۸۰۳، ج ۴، ص ۳۱۸)

(14) सलाम में पहले करने वाला तकब्बुर से बरी है. हज़रते

अब्दुल्लाह رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ नबिय्ये करीम صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم से रिवायत करते हैं, इरमाया : “पहले सलाम कहुने वाला तकब्बुर से बरी है.”

(شعب الایمان، باب فی مقاربه ومواد اهل الدین، الحدیث ۸۷۸۶، ج ۶، ص ۴۳۳)

(15) जब घर में दाखिल हों तो घर वालों को सलाम किया

करें इस से घर में ब-र-कत होती है. और अगर ખાલી घर में दाखिल हों तो “اَلْسَّلَامُ عَلَیْکَ اَیُّهَا النَّبِیُّ” कहें या’नी “अै नबी صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ! आप पर सलाम हों.”

હઝરતે મુલ્લા અલી કારી رَحْمَةُ اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ ફરમાતે હે : હર મોમિન કે ઘર મેં સરકારે મદીના صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કી રહે મુબારક તશરીફ ફરમા રહતી હે.

(شرح شفاء، الباب الرابع، ج ۲، ص ۱۱۸)

હઝરતે અનસ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ سے रिवायत है के रसूलुल्लाह صَلَّय اللّٰهُ तَعَالٰय عَلٰय हय वऱ सलाम ने इरमाया : “अै भेटे ! जब तुम अपने घर में दाखिल हो तो सलाम कडो, येड तुम्हारे लिये और तुम्हारे घर वालों के लिये ब-र-कत का बाईस डोगा.”

(جامع الترمذی، کتاب الاستئذان والادب، باب جاء فی التسليم اذا دخل بیتہ، الحدیث ۲۷۰۷، ج ۴، ص ۳۲۰)

घर में जब दाखिल हों उस वक्त भी सलाम करें और जब रुफ्सत होने लगे, उस वक्त भी सलाम करें. हज़रते कतादा

(مشکوٰۃ المصابیح، کتاب الادب، باب السلام، الفصل الثانی، الحدیث ۴۶۵، ج ۲، ص ۱۶۵)

(17) अगर कुछ लोग जम्मा हैं એક ને આ કર **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ**

હઝરતે મૌલા અલી **كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمُ** સે રિવાયત છે

“જબ કોઈ શખ્સ ગૂઝરતે હોયે સલામ કહ દે ઓર બેઠને વાલોં મેં

મદ્દાનતુલ
મુનવ્વરહ

ہے اور افسوس یہ ہے کہ جواب میں لیا دیا کہ۔ اس نے
کہے۔ **وَعَلَيْكُمُ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ** کھا تو یہ کہ **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ** کھا تو یہ کہ
اگر اس نے **السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ** کھا تو یہ کہ **وَبَرَكَاتُهُ** تک
کہا تو یہ کہ **اللَّهُ تَعَالَى أَعْلَمُ**۔ کہ اس سے لیا دیا نہ لیا۔

(20) جو سو رہے ہوں ان کو سلام نہ کیا جائے بڑے سرف

جگانے والوں کو سلام کرے یونانہ ہزارتے میکداہ **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ**
سے مرئی ہے کہ آپ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** رات کو تشریف لاتے تو
سلام کہتے۔ آپ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** سونے والوں کو نہ جگاتے
اور جو جگ رہے ہوتے ان کو آپ **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** سلام
بشاہ فرماتے۔ پس اک دن ہزار **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** تشریف
لائے اور بسی ترہ سلام فرمایا جس ترہ فرمایا کرتے
تھے۔

(صحیح مسلم، کتاب الاشربة، باب اکرام الضیف وفضل اثاره، الحدیث ۲۰۵۵، ص ۱۱۳۱)

جسے یار ہر کہ کوئی فرما !

ہستے آٹ پھر تکتی ہوں رستا ترما !

(اؤکے نا'ت)

(21) جان سے سلام کرنے کے بجائے سرف اعلیٰوں یا

ہتھلی کے ہشارے سے سلام نہ کیا جائے۔

(ماہر انا ہارے شریعت، حصہ : 16، س. 92)

ہزارتے امرا بن شریک ہا واسیتے واسیت اپنے داء

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ سے ریایت کرتے ہوں، نبی سے کریم **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ**
نہ فرمایا : “ہمارے ریر سے مشا-ہت پاء کرنے والا ہم میں سے
نہ لیا، یہ دہو نساا کے مشاہل نہ انو، یہ دہیوں کا سلام اعلیٰوں کے

ਅਗਰ ਕਿਸੀ ਨੇ ਭਯਾਨ ਸੇ ਸਲਾਮ ਕੇ ਅਵਝਾਭ ਕਹੇ ਔਰ ਸਾਥ

હી હાથ ભી ઉઠા દિયા તો ફિર મુઝા-યકા નહીં.

(અહકામે શરીઅત, સ. 60)

(22) સલામ ઇતની ઊંચી આવાજ સે કરેં કે જિસ કો ક્રિયા

હો વોહ સુન લે. (બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 90)

(23) સલામ કા ફૌરન જવાબ દેના વાજિબ હૈ. અગર બિલા

ઉઝર તાખીર કી તો ગુનાહગાર હોગા ઓર સિર્ફ જવાબ દેને સે.
ગુનાહ મુઆફ નહીં હોગા, તૌબા ભી કરના હોગી.

(روا المختار مع در مختار، ج ۹، ص ۶۸۳)

(24) જવાબ ઇતની આવાઝ સે દેના વાજિબ હૈ કે સલામ.

કરને વાલા સુન લે. (બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 92)

(25) ਗੈਰ ਮੁਸਲਿਮ ਕੋ ਸਲਾਮ ਨ ਕਰੇਂ ਵੋਹੁ ਅਗਰ ਸਲਾਮ ਕਰੇ

તો ઉસ કા જવાબ વાજિબ નહીં, જવાબ મેં ફક્ત “وَعَلَيْكُمْ” કહ દે.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 90)

(26) સલામ કરતે વક્ત હદે સફૂઅ તક (ઈતના ઝુકના કે હાથ

બઢાએ તો ઘૂટનોં તક પહોંચ જાએ) ઝુક જાના હરામ હૈ અગર ઈસ સે
કમ ઝુકે તો મકરૂહ.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 92)

બદ કિસ્મતી સે આજ કલ આમ તૌર પર સલામ કરતે

વક્ત લોગ રૂક જાતે હેં. અલબત્તા કિસી બુરુર્ગ કે હાથ ચૂમને મેં

હરજ નહીં બલકે સવાબ હૈ ઓર યેહ બિગૈર ઝુકે મુમ્કિન નહીં યહાં ઝરૂરત હૈ. જબ કે સલામ કે વક્ત ઝુકને કી હાજત નહીં.

(27) બુદિયા કા જવાબ આવાઝ સે દેં ઓર જવાન ઓરત કે સલામ કા જવાબ ઇતના આહિસ્તા દેં કે વોહ ન સુને. અલબત્તા ઇતની આવાઝ લાઝિમી હૈ કે જવાબ દેને વાલા ખુદ સુન લે.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 90)

(28) જબ દો ઇસ્લામી ભાઈ મુલાકાત કરેં તો સલામ કરેં ઓર અગર દોનોં કે બીચ મેં કોઈ સુતૂન, કોઈ દરખ્ત યા દીવાર વગૈરા દરમિયાન મેં હાઈલ હો જાએ ફિર જૈસે હી મિલેં દોબારા સલામ કરેં. હઝરતે અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “જબ તુમ મેં સે કોઈ શખ્સ અપને ઇસ્લામી ભાઈ કો મિલે તો ઉસ કો સલામ કરે ઓર અગર ઉન કે દરમિયાન દરખ્ત, દીવાર યા પથ્થર વગૈરા હાઈલ હો જાએ ઓર વોહ ફિર ઉસ સે મિલે તો દોબારા ઉસ કો સલામ કરે.”

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی الرجل یفارق الرجل.... الخ، الحدیث 5200، ج 4، ص 158)

(29) ખત મેં સલામ લિખા હોતા હૈ ઉસ કા ભી જવાબ દેના વાજિબ હૈ ઇસ કી દો સૂરતેં હેં, એક તો યેહ કે ઝબાન સે જવાબ દે ઓર દૂસરા યેહ કે સલામ કા જવાબ લિખ કર ભેજ દે લેકિન ચૂંકે જવાબે સલામ ફૌરન દેના વાજિબ હૈ તો ખત કા જવાબ દેને મેં કુછ ન કુછ તાખીર હો હી જાતી હૈ લિહાઝા ફૌરન ઝબાન સે સલામ કા જવાબ દે દે. આ'લા હઝરત قُدَسِ سِرُّهُ જબ ખત પઢા કરતે તો ખત મેં જો “اَلْسَّلَامُ عَلَیْکُمْ” લિખા હોતા, ઉસ કા જવાબ ઝબાન

સે દે કર બા'દ કા મઝમૂન પઢતે.

(માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 92)

(30) અગર કિસી ને આપ કો કહા, “ફુલાં કો મેરા સલામ કહના” તો આપ ખુદ ઉસી વક્ત જવાબ ન દે દેં. આપ કા જવાબ દેના કોઈ મા'ની નહીં રખતા બલ્કે જિસ કે બારે મેં કહા હૈ ઉસ સે કહેં કે ફુલાં ને આપ કો સલામ કહા હૈ.

(31) અગર કિસી ને આપ સે કહા કે ફુલાં ને આપ કો સલામ કહા હૈ.

અગર સલામ લાને વાલા ઔર ભેજને વાલા દોનોં મર્દ હોં તો યૂં કહેં : **عَلَيْكَ وَعَلَيْهِ السَّلَام** અગર દોનોં ઔરતેં હોં તો કહેં **عَلَيْكَ** અગર પહોંચાને વાલા મર્દ ઔર ભેજને વાલી ઔરત હો **عَلَيْهَا السَّلَام** અગર પહોંચાને વાલી ઔરત હો ઔર ભેજને વાલા મર્દ હો **عَلَيْكَ وَعَلَيْهِ السَّلَام** (ઇન સબ કા તરજમા યેહી હૈ “તુઝ પર ભી સલામ હો ઔર ઉસ પર ભી”)

(32) જબ આપ મસ્જિદ મેં દાખિલ હોં ઔર ઇસ્લામી ભાઈ તિલાવતે કુરઆન, ઝિકો દુરૂદ મેં મશગૂલ હોં યા ઇન્તિઝારે નમાઝ મેં બેઠે હોં ઉન કો સલામ ન કરેં. યેહ સલામ કા મૌકઅ નહીં ન ઉન પર જવાબ વાજિબ હૈ. (القنوا في الهندية كتاب الكراهية، باب السالغ في السلام، تعميم الطمس، ج 5 ص 172.)

ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ મૌલાના અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 23 સફહા 399 પર લિખતે હેં : ઝાકિર પર સલામ કરના મુત્લકન મન્અ હૈ ઔર અગર કોઈ કરે તો ઝાકિર કો ઇન્તિયાર હૈ કે જવાબ દે યા ન દે. હાં અગર કિસી કે સલામ યા જાઈઝ કલામ કા જવાબ

ન દેના ઉસ કી દિલ શિકની કા મૂજિબ (યા'ની સબબ) હો તો જવાબ દે, કે મુસલ્માન કી દિલદારી વઝીફે મેં બાત ન કરને સે અહમ વ આ'ઝમ હૈ.

(33) કોઈ ઇસ્લામી ભાઈ દસોં તદરીસ યા ઇલ્મી ગુફત-ગૂ યા સબક કી તકરાર મેં હૈ ઉસ કો સલામ ન કરેં.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 91)

(34) ઇજતિમાઅ મેં બયાન હો રહા હૈ, ઇસ્લામી ભાઈ સુન રહે હેં આને વાલા સલામ ન કરે.

(35) જો પેશાબ, પાખાના કર રહા હૈ, યા પેશાબ કરને કે બા'દ ઢેલા લિયે જા-એ પેશાબ સુખાને કે લિયે ટહલ રહા હૈ, ગુસ્લ ખાને મેં બરહુના નહા રહા હૈ, ગાના ગા રહા હૈ, કબૂતર ઉડા રહા હૈ યા ખાના ખા રહા હૈ ઇન સબ કો સલામ ન કરેં.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 91)

(36) જિન સૂરતોં મેં સલામ કરના મન્અ હૈ અગર કિસી ને કર ભી દિયા તો ઇન પર જવાબ વાજિબ નહીં.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 91)

(37) ખાના ખાને વાલે કો સલામ કર દિયા તો મુંહ મેં ઉસ વક્ત લુકમા નહીં તો જવાબ દે દે.

(38) સાઈલ (ભિકારી) કે સલામ કા જવાબ વાજિબ નહીં (જબકે ભીક માંગને કી ગરઝ સે આયા હો).

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 90)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ **عَزَّوَجَلَّ** હમેં સલામ કી બ-ર-કતોં સે માલામાલ ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

બ-ર-કત સે દોનોં કે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાતે હેં. તાજદારે મદીના
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઈશ્દિ ફરમાયા : “મુસલ્માન જબ અપને
 મુસલ્માન ભાઈ સે મિલે ઔર “હાથ પકડે” (યા’ની મુસા-ફહા કરે) તો ઉન
 દોનોં કે ગુનાહ ઐસે ગિરતે હેં જૈસે તેજ આંધી કે દિન મેં ખુશ્ક દરખ્ત કે
 પત્તે. ઔર ઉન કે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાતે હેં અગર્યે સમુન્દર કી ઝાગ કે
 બરાબર હોં.”

(شعب الايمان، باب في مقارنة وموادة اهل الدين، فصل في المصافحة والمعانقة، الحديث ٨٩٥٠، ج ٦، ص ٢٤٣)

રહમતે આલમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઈશાદ ફરમાયા :
 “જબ દો દોસ્ત આપસ મેં મિલતે હૈં ઓર મુસા-ફહા કરતે હૈં ઓર નબી.
 صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم પર દુરુદે પાક પઢતે હૈં તો ઉન દોનોં કે જુદા હોને
 સે પહલે પહલે દોનોં કે અગલે પિછલે ગુનાહ બખ્શ દિયે જાતે હૈં.”

(شعب الإيمان، باب في مقاربة وموادة اهل الدين، فصل في المصافحة والمعانقة، الحديث ٨٩٣٢، ج ٦، ص ٢٤١)

(4) સબ સે પહલે ય-મની ઈસ્લામી ભાઈયોં ને સરકારે પુર વકાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم સે મુસા-ફહા કરને (હાથ મિલાને) કા શરફ હાસિલ ક્રિયા. યુનાન્યે હઝરતે અનસ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે

હેં કે જબ અહલે યમન મ-દની સરકાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کی ખિદમતે બા બ-ર-કત મેં હાઝિર હુએ તો હુઝૂર નબિય્યે કરીમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “તુમ્હારે પાસ અહલે યમન આએ હેં ઓર વોહ પહલે આદમી હેં જિન્હોં ને આ કર મુસા-ફહા ક્રિયા.”

(جامع الترمذی، کتاب الاستیعاد والادب، باب ماجاء فی المصافح، الحدیث ۲۷۴۰، ۴۷ ج، ۳۳ ص)

(5) સલામ કે સાથ સાથ મુસા-ફહા કરને સે સલામ કી તકમીલ

હોતી છે. હઝરતે અબૂ ઉમામા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત છે, સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઇશાદિ ફરમાયા : “મરીઝ કી પૂરી ઇયાદત યેહ હે કે ઉસ કી પેશાની પર હાથ રખ કર પૂછે કે મિઝાજ કેસા હે ? ઓર પૂરી તહિય્યત (સલામ કરના) યેહ હે કે મુસા-ફહા ભી ક્રિયા જાએ.”

(جامع الترمذی، کتاب الاستیعاد والادب، باب ماجاء فی المصافح، الحدیث ۲۷۴۰، ۴۷ ج، ۳۳ ص)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ખન્દા પેશાની સે મુલાકાત

કરના હુસ્ને અખ્લાક મેં સે છે, સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ફરમાતે હેં “લોગોં કો તુમ અપને અમ્વાલ સે ખુશ નહીં કર સકતે લેકિન તુમ્હારી ખન્દા પેશાની ઓર ખુશ અખ્લાકી ઉન્હેં ખુશ કર સકતી હેં.”

(شعب الایمان، باب حسن الخلق، فصل فی طلاقہ الوجہ، الحدیث ۸۰۵۴، ۶ ج، ۲۵ ص)

(6) ખુશી મેં કિસી સે ગલે મિલના સુન્નત છે. (મિરઆતુલ મનાજીહ,

જિ. 6, સ. 359) હઝરતે આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતી હેં : ઝૈદ બિન હારિસ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ મદીના આએ ઓર હુઝૂર નબિય્યે કરીમ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ મેરે ઘર મેં થે, ઝૈદ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ વહાં આએ ઓર દરવાઝા ખટ-ખટાયા. હુઝૂર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ૩૬ કર કપડા ખીંચતે હુએ ઉન કી તરફ તશરીફ લે ગએ. ઉન સે

مؤا-نکا کیا اور ۛن کو بوسا دیا.

(جامع الترمذی، کتاب الاستئذان، باب باآء فی المعافاة والقبلة، الحدیث ۴۲۴، ج ۴، ص ۳۳۵)

سرکارے مہینا صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم نے ۛڑرتے ابل ۛڑ
گفاری رلی اللہ تعالیٰ عئہ کو تلل ۛرماآا، ۛب وول ۛاآر ۛؤے
تو سرکار صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم نے ۛرتے شفکت سے ۛڑرتے ابل ۛڑ
رلی اللہ تعالیٰ عئہ کو گلے لگا لیا. یوناآے ۛڑرتے آییبل بل
بشیر رلی اللہ تعالیٰ عئہ آک ساآبل رلی اللہ تعالیٰ عئہ سے ریاآت کرتے ۛے
ۛؤوں نے کۛا، میں نے ابل ۛڑ رلی اللہ تعالیٰ عئہ سے پؤا، ۛس وکت
تو رسلوللا ۛ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم سے مللے آے کآا آآ
ۛؤوں نے ۛرماآا : میں کآا آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم کو ناآی ملل
مآر آآ آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم مرے ساآ موسا-ۛا کرتے (آا'نی
میں نے ۛب آا مواکات کا شرف ۛاسل کیا، سرکار صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم
نے موسا-ۛا ۛڑر ۛرماآا) آک دین آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم نے
مرے ترف پؤام آےآ. میں آآنے ور مؤؤد ناآی آا. ۛب میں
آآا مؤے ۛب ر دے آآ. میں آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم کے
آدمت میں ۛاآر ۛو آآ. آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم پر
رؤنک آفروآ آے. آآ صلی اللہ تعالیٰ علیہ و آلہ وسلم نے مؤے گلے لگا
لیا. ۛ ۛؤت ۛؤتر ۛؤا اور ۛؤتر.

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی المعافاة، الحدیث ۵۲۱۳، ج ۴، ص ۴۵۳)

ۛڑرتے سآیۛؤنا ۛا'ۛر رلی اللہ تعالیٰ عئہ سرکارے آب کرا
رلی اللہ تعالیٰ عئہ کے آدمتے آا ب-ر-کت میں ۛاآر ۛؤے تو
ۛن کو آا گلے سے لگاآا یوناآے ۛڑرتے شآبلی رلی اللہ تعالیٰ عئہ

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی قبلہ ما بین العینین، الحدیث ۵۲۲۰، ج ۴، ص ۴۵۵)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ખુશ નસીબ સહાબએ કિરામ عَلَيْهِمُ الرِّضْوَانُ સરકારે ઝી વકાર
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે રહમત ભરે હાથોં કો ચૂમને કી સચાદત
 ભી હાસિલ કરતે થે. હઝરતે ઈબને ઉમર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે એક
 વાકિઆ મરવી હૈ જિસ મેં આપ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ફરમાયા : હમ
 હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે કરીબ હુએ ઔર
 હમ ને આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآલِهِ وَسَلَّمَ કે હાથોં કો બોસા દિયા.

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی قبلۃ الید، الحدیث ۵۲۲۳، ج ۴، ص ۴۵۶)

જિન કો સૂએ આસ્માં ફેલા કે જલ થલ ભર દિયે

ਸਦਕਾ ਉਨ ਯਾਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰਕਾਰ ਹੈ

સહાબયે કિરામ સરકાર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે
મુકદ્દસ હાથ પાઉં ચૂમતે થે

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، ما فی قبلۃ الرجل، الحدیث ۵۲۲۵، ج ۴، ص ۴۵۶)

સિલ્સિલએ આલિયા ચિશ્તિયા કે અઝીમ પેશવા હઝરતે સય્યિદુના બાબા ફરીદુદ્દીન ગન્જે શકર رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْهِ ફરમાતે હેં :

મશાઈખ વ બુઝુર્ગાને દીન رَحْمُهُمُ اللهُ کی દસ્ત બોસી યકીનન દીનો દુન્યા કી ખૈરો બ-ર-કત કા બાઈસ બનતી હૈ. એક દફઆ કિસી ને એક બુઝુર્ગા કો ઇન્તિકાલ કે બા'દ ખ્વાબ મેં દેખા તો ઉન સે પૂછા, “مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ؟” યા'ની અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા ને આપ કે સાથ ક્યા સુલૂક કિયા ? કહા, દુન્યા કા હર મુઆ-મલા અચ્છા ઓર બુરા મેરે આગે રખ દિયા ઓર બાત યહાં તક પહોંચ ગઈ કે હુકમ હુવા, ઇસે દોઝખ મેં લે જાઓ ! ઇસ હુકમ પર અમલ હોને હી વાલા થા કે ફરમાન હુવા, ઠહરો ! એક દફઆ ઇસ ને જામેઅ દિમશ્ક મેં ખ્વાજા શરીફ رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْهِ કે દસ્તે મુબારક કો ચૂમા થા. ઉસ દસ્ત બોસી કી બ-ર-કત સે હમ ને ઇસે મુઆફ કિયા.”

(اسرار اولیاء مع ہشت بہشت، ص ۱۱۳)

رحمت حق ”بہانہ“ می جوید رحمت حق ”بہانہ“ می جوید

યા'ની અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રહમત બહા યા'ની કીમત તલબ નહીં કરતી, અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી રહમત તો બહાના ઢૂંઢતી હૈ.

મઝીદ શૈખુલ મશાઈખ બાબા ફરીદુદ્દીન رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی عَلَيْهِ ફરમાતે હેં : કિયામત કે દિન બહુત સારે ગુનાહગાર, બુઝુર્ગાને દીન رَحْمُهُمُ اللهُ کی દસ્ત બોસી કી બ-ર-કત સે બખ્શે જાએંગે ઓર દોઝખ કે અઝાબ સે નજાત હાસિલ કરેંગે.

(اسرار اولیاء مع ہشت بہشت، ص ۱۱۳)

(7) દોનોં હાથોં સે મુસા-ફહા કરેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 98)

દીનતુલ
મવ્વરેહ

ਮੁਕਤੀ ਮੰਤਰ

મકીઅ
તુલ

पृ. २७

ਅਕੀ-
ਯੋਜਨਾ

॥२॥

ਅੰਤਿਮ
ਪਾਠ

The

(15) સિર્ફ તહબન્દ બાંધ કર યા પાજામા પહને હોં ઉસ વક્ત મુઆ-નકા ન કરેં બલ્કે કુર્તા પહના હુવા હો યા કમ અઝ કમ ચાદર લિપટી હુઈ હોની ચાહિયે.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 98)

(16) ઈદેન મેં મુઆ-નકા કરના જાઈઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, સલામ કા બયાન, હિસ્સા : 16, સ. 90)

(17) આલિમે દીન કે હાથ પાઉં યૂમના જાઈઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 99)

(18) મુસા-ફહે કે બા'દ અપના હી હાથ યૂમ લેના મકરૂહ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 99)

(19) હાથ પાઉં વગૈરા યૂમને મેં યેહ એહતિયાત ઝરૂરી હૈ કે મહલ્લે ફિતના ન હો, અગર ﷻ શહ્વત કે લિયે કિસી ઈસ્લામી ભાઈ સે મુસા-ફહા યા મુઆ-નકા કિયા, હાથ પાઉં યૂમે યા ﷻ પેશાની કા બોસા લિયા તો યેહ ના જાઈઝ હૈ.

(મુલખ્ખસન બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 98)

(20) વાલિદૈન કે હાથ પાઉં ભી યૂમ સકતે હેં.

(21) આલિમે બા અમલ ઓર નેક ઈસ્લામી ભાઈ કી આમદ પર તા'ઝીમ કે લિયે ખડા હો જાના જાઈઝ બલ્કે મુસ્તહબ હૈ મગર વોહ આલિમ યા નેક શખ્સ બઝાતે ખુદ અપને આપ કો તા'ઝીમ કા અહ્લ તસવ્વુર ન કરે ઓર યેહ તમન્ના ન કરે કે લોગ મેરે લિયે ખડે હો જાયા કરેં. ઓર અગર કોઈ તા'ઝીમન ખડા ન હો તો હરગિઝ હરગિઝ દિલ મેં કદૂરત (મૈલ) ન લાઁ.

(માખૂઝ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 23, સ. 719)

اے امارے اھارے اءلاءا اءمے اءلاءاس اور اھش
ءءلے کے ساا اءر مسءماں کو سلاءا کرنے اور اءن کے ساا
اںءا ٱءشانی کے ساا مساءااا کرنے کی اوءاااا رءااا مءماا
فرما.

اٰمِیْن بِجَاهِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

روءاا کا سبب

ناہیءے کریما صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کے اءارے اکءءس مے
ءو اءا اءے، اءن مے اءک اوء ناہیءے کریما صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
کی اءءمااے اا اءرءاا مے (اءمے اءن ساءنہ کے اءیے)
آااا اا، اور اءسرا کو اء کام کرتا اا، (اء روءا) کاریار
اااا نے ناہیءے کریما صَلَّی اللّٰہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم سے اءنہ اااا
کی شیکااا کی (اا'نل اءس نے سارا اوء اوء ٱر اءل اءاا اے،
اءس کو مہرے کامکاا مے ااا اءانا اااااا) اوء اءلاءا اءمے اءلاءا کے
مءااا، اءانااے اوءاا، موناااااا اءنل اءاا
سَلَّم نے فرمااا :

(لَعَلَّكَ تُرْزَقُ بِہِ) شاءء ! ”اوءے اءس کی اءرءاا سے روءاا
مل رءل اے.”

”سنن الترمذی“، اءواب الزہء، باب فل اءوکل علی اللّٰہ، اءءء: ۲۳۴۵، ص ۱۸۸۷.

و ”اشءة المءعاا“، کاب الرقاا، باب اءوکل و الصبر، الفصل اءاا، ج ۴، ص ۲۶۲.

भातयीत करने की सुन्नतें और आदाब भीठे भीठे ईस्लामी भाईयो !

ईस जिन्दगी में हमें हर वक्त भातयीत करने की जरूरत पड़ती रहती है. बल्के हम लोग बिना जरूरत भी हर वक्त बोलते रहते हैं हावांके येह बिना जरूरत बोलना बहुत ही नुकसान देह है गैर जरूरी गुफ्त-गू करने से आमोश रहना अफ़्जल है. लिहाजा हमारे प्यारे म-दनी आका صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ की भातयीत के सिव्सिले में सुन्नतें और आदाब और आमोशी के इजाईल वगैरा यहां पर बयान किये जाते हैं.

(1) सरकारे मदीना صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ गुफ्त-गू ईस तरह हिल नशीन अन्दाज में ठहर ठहर कर इरमाते के सुनने वाला आसानी से याद कर लेता युनान्थे उम्मुल मुअमिनीन हजरते सय्यिदह आईशा सिदीका رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا इरमाती हैं के सरकारे दो आलम صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ साफ़ साफ़ और जुदा जुदा कलाम इरमाते थे, हर सुनने वाला उस को याद कर लेता था.

(المسند للإمام أحمد بن حنبل، مسند عائشة، الحديث २४२१ ج १، ص ११५)

(2) मुस्कुरा कर और भन्दा पेशानी से भातयीत कीजिये. छोटों के साथ मुश्कि काना और बड़ों के साथ मुअदबाना लहजा रबिये **إِنْ شَاءَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ** दोनों के नज़दीक आप मुअज़्ज़ल रहेंगे.

(3) चिल्ला चिल्ला कर बात करना जैसा के आजकल बे तकल्फ़ी में दोस्त आपस में करते हैं, मा'यूब है.

(4) दौराने गुफ्त-गू अके दूसरे के हाथ पर तावी देना ठीक

નહીં ક્યૂંકે તાલી, સીટી બજાના મહૂઝ ખેલફૂદ, તમાશા ઔર તરીકએ કુફરફાર હે. (તફસીરે નઈમી, જિ. 9, સ. 549)

(5) બાતચીત કરતે વક્ત દૂસરે કે સામને બાર બાર નાક યા કાન મેં ઉંગલી ડાલના, થૂકતે રહના અચ્છી બાત નહીં. ઇસ સે દૂસરોં કો ઘિન આતી હે.

(6) જબ તક દૂસરા બાત કર રહા હો, ઇત્મીનાન સે સુનેં. ઉસ કી બાત કાટ કર અપની બાત શુરૂઅ ન કર દેં.

(7) કોઈ હકલા કર બાત કરતા હો તો ઉસ કી નકલ ન ઉતારેં, કે ઇસ સે ઉસ કી દિલ આઝારી હો સકતી હે.

(8) બાતચીત કરતે હુએ કહ્કહા ન લગાએ, કે સરકાર સલ્મ લ્લે તૈઆલી ઇલૈહે વસલ્મ ને કભી કહ્કહા નહીં લગાયા (કહ્કહા યા'ની ઇતની આવાઝ સે હંસના કે દૂસરોં તક આવાઝ પહોંચે.)

(માખૂઝ અઝ મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 402)

(9) ઝિયાદા બાતેં કરને ઔર બાર બાર કહ્કહા લગાને સે વકાર ભી મજરૂહ હોતા હે.

(10) સરકારે મદીના સલ્મ લ્લે તૈઆલી ઇલૈહે વસલ્મ કા ફરમાને આલીશાન હે : “જબ તુમ કિસી દુન્યા સે બે રગબત શખ્સ કો દેખો ઔર ઉસે કમ ગો પાઓ તો ઉસ કે પાસ ઝરૂર બૈઠો ક્યૂંકે ઉસ પર હિકમત કા નુઝૂલ હોતા હે.” (સુન્ન અઈન મુજીબ, કતાબ ઝહેદ, બાબ ઝહેદીન દુન્યા, અલહીથ ૧૦૮, ૧૦૯, ૧૧૦, ૧૧૧, ૧૧૨)

(11) હદીસે પાક મેં હે “જો યુપ રહા ઉસ ને નજાત પાઈ.”

(શુબ અલિમાન, બાબ ફિ હફઝ હાસાન, ફુસલ ફિ સ્કોત અમાલીયી, અલહીથ ૩૮૦, ૩૮૧, ૩૮૨, ૩૮૩, ૩૮૪, ૩૮૫)

(જામ અલતરમ્દી, કતાબ વફ્ત અલિમા, બાબ (નંબર) અલહીથ ૨૫૦૯, ૨૫૧૦, ૨૫૧૧, ૨૫૧૨, ૨૫૧૩, ૨૫૧૪, ૨૫૧૫)

(12) કિસી સે જબ બાતચીત કી જાએ તો ઉસ કા કોઈ સહીહ

www.dawateislami.net

(15) આપસ મેં હંસી મઝાક કી આદત કભી મહંગી પડ જાતી

હૈ. હઝરતે ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ફરમાયા :
“આપસ મેં ઠક્કા મઝાક મત ક્રિયા કરો, કે ઇસ તરહ (હંસી હી હંસી મેં) દિલોં મેં નફરત બૈઠ જાતી હૈ. ઔર બુરે અફઆલ કી બુન્યાદેં દિલોં મેં ઉસ્તુવાર હો જાતી હેં.”

(કિમિયૈ સદાત, રકન સુમ મહલાત, બાબ પિદા કર્દાન ઠાબ ખામુશી, ج ૨, ص ૫૧૩)

(16) બદ ઝબાની ઔર બે હયાઈ કી બાતોં સે હર વક્ત

પરહેઝ કરેં, ગાલી ગલોચ સે ઇજતિનાબ કરતે રહેં ઔર યાદ રખેં કે અપને ભાઈ કો ગાલી દેના હરામ હૈ. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 21, સ. 127) ઔર બે હયાઈ કી બાત કરને વાલે પર જન્નત હરામ હૈ. હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “ઉસ શખ્સ પર જન્નત હરામ હૈ જો ફોહ્શ ગોઈ (બે હયાઈ કી બાત) સે કામ લેતા હૈ.”

(કિમિયૈ સદાત, રકન સુમ બાબ ફશ, آفت بخم فتن است, ج ૨, ص ૫૧૮)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ હમેં ગુફત-ગૂ કરને કી સુન્નતોં ઔર આદાબ પર અમલ કરને કી તૌફીક મહમત ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاہِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ઘર મેં આને જાને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમેં હર રોઝ અપને યા કિસી અઝીઝ યા દોસ્ત વ અહબાબ કે ઘર મેં જાને કી હાજત પડતી રહતી હૈ તો હમેં યેહ મા'લૂમ હોના યાહિયે કે ઘર મેં દાખિલ હોને કા સુન્નત તરીકા કયા હૈ ? કિસી કે ઘર મેં જાએ તો દરવાઝે કે સામને ખડે હોં યા એક તરફ હટ કર ? ઔર કિસ તરહ ઇજાઝત તલબ કરેં ? અગર ઇજાઝત ન મિલે તો કયા કરના યાહિયે ? દુઆ પઢ કર ઘર સે નિકલને કી કયા કયા બ-ર-કતેં હેં ? અગર ઘર મેં કોઈ મૌજૂદ ન હો તો કયા પઢના યાહિયે ? ઘર મેં દાખિલ હોને ઔર ઇજાઝત તલબ કરને વગૈરા કે હવાલે સે મુ-તઅદદ સુન્નતેં ઔર આદાબ હેં :

(1) અપને ઘર મેં આતે હુએ ભી સલામ કરેં ઔર જાતે હુએ ભી સલામ કરેં. હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ કે, જબ તુમ ઘર મેં આઓ તો ઘર વાલોં કો સલામ કરો ઔર જાઓ તો સલામ કર કે જાઓ.

(شعب الإيمان، باب فی مقاربتہ و..... إلخ، فضل فی السلام من خرج من بیتہ، الحدیث ۸۸۴۵، ج ۶، ص ۴۷)

હકીમુલ ઉમ્મત મુફતી અહમદ યાર ખાન નઈમી ફરમાતે હેં : “બા'ઝ બુઝુર્ગોં કો દેખા ગયા હૈ કે અવ્વલ દિન મેં જબ પહલી બાર ઘર મેં હોતે તો બિસ્મિલ્લાહ ઔર قُلْ هُوَ اللّٰهُ પઢ લેતે, કે ઇસ સે ઘર મેં ઇત્તિફાક ભી રહતા હૈ ઔર રિઝ્ક મેં બ-ર-કત ભી.”

(2) અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ કા નામ લિયે બગૈર જો ઘર મેં દાખિલ

(صحیح مسلم، کتاب الاثریۃ، باب آداب الطعام والشراب واحکامها، الحدیث ۲۰۷۸، ج ۴، ص ۱۱۱۶)

(3) જબ કોઈ ખુશ નસીબ અપને ઘર સે બાહર જાતે વક્ત

બાહર જાને કી દુઆ પઢ લેતા હે તો વોહ ઘર લૌટને તક હર બલા વ આફત સે મહફૂઝ હો જાતા હૈ. الْحَمْدُ لِلَّهِ સરકારે મદીના વ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી સુન્નતોં પર અમલ કરને મેં બ-ર-કત હી બ-ર-કત હૈ. હઝરતે અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદ ફરમાયા : “આદમી અપને ઘર કે દરવાઝે સે બાહર નિકલતા હૈ તો ઉસ કે સાથ દો ફિરિશ્તે મુકરર હોતે હૈં. જબ વોહ આદમી કહતા હૈ “بِسْمِ اللَّهِ” તો વોહ ફિરિશ્તે કહતે હૈં તૂને સીધી રાહ ઇન્જિયાર કી. ઔર જબ ઇન્સાન કહતા હૈ, “لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ” તો ફિરિશ્તે કહતે હૈં અબ તૂ હર આફત સે મહફૂઝ હૈ. જબ બન્દા કહતા હૈ, “تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ” તો ફિરિશ્તે કહતે હૈં અબ તુઝે કિસી ઔર કી મદદ કી હાજત નહીં, ઇસ કે બા’દ ઉસ શખ્સ કે દો શૈતાન જો ઉસ પર મુસલ્લત હૈં વોહ ઉસ સે મિલતે હૈં ફિરિશ્તે કહતે હૈં

અબ તુમ ઇસ કે સાથ ક્યા કરના ચાહતે હો ? ઇસ ને તો સીધા રાસ્તા ઇખ્તિયાર કિયા. તમામ આફાત સે મહફૂઝ હો ગયા ઓર ખુદા عَزَّ وَجَلَّ કી ઇમદાદ કે ઇલાવા દૂસરે કી ઇમદાદ સે બે નિયાઝ હો ગયા.”

(سنن ابن ماجه، کتاب الدعاء، باب ما يدعوه الرجل اذا خرج من بيته، الحديث ٣٨٨٦ ج ٢، ص ٢٩٢)

(4) જબ કિસી કે ઘર જાના હો તો ઇસ કા તરીકા યેહ હૈ કે

પહલે અન્દર આને કી ઇજાઝત હાસિલ કીજિયે ફિર જબ અન્દર જાએ તો પહલે સલામ કરે ફિર બાતચીત શુરૂઅ કીજિયે. (મુલખ્ખસન

બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 83) હઝરતે અબૂ મૂસા અશઅરી : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ હુઝૂર સે મરવી હૈ કે رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ

“તીન મર્તબા ઇજાઝત તલબ કરો અગર ઇજાઝત મિલ જાએ તો ઠીક વરના વાપસ લૌટ જાઓ.” (صحیح مسلم، کتاب الاستئذان والادب، الحديث ٢١٥٣ ج ١، ص ١١٨٦)

(5) જો સલામ કિયે બગૈર ઘર મેં દાખિલે કી ઇજાઝત માંગે

ઉસે દાખિલે કી ઇજાઝત ન દી જાએ. હઝરતે જાબિર رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે નબિયે કરીમ, રઝિકુર્હીમ ﷺ ને ફરમાયા : “જો શખ્સ સલામ કે સાથ ઇખ્તિદા ન કરે ઉસ કો ઇજાઝત ન દો.” (شعب الإيمان للبيهقي، باب في مقاربة ومودة أهل الدين، فصل في الاستئذان الحديث ٨٨١٩ ج ١، ص ٢٣١)

ઘર મેં દાખિલે કી ઇજાઝત માંગને મેં એક હિક્મત યેહ

ભી હૈ કે ફૌરન ઘર મેં બાહર વાલે કી નઝર ન પડે. આને વાલા બાહર સે સલામ કર રહા હો, ઇજાઝત ચાહ રહા હો ઓર સાહિબે ખાના પદે વગૈરા કા ઇન્તિઝામ કર લે. હઝરતે સહૂલ બિન સા'દ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ, ફરમાતે હૈં કે હુઝૂર તાજદારે મદીના : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ “ઇજાઝત તલબ કરને કા હુકમ

آاںہ کی وءء سے ءیاا ااا ہے۔” (ئس لیاے ءے اءله آانا کی نء ءنءءی ءے اسرار مءءشءف ن ءو سءے۔)

(صءء مسلم، ءءاب الاءب، باب الاسءءان، الءءء ۲۱۵۶ ص ۱۱۸۹)

(6) ءء کسلی ءے ءر ءانا ءو ءءاءء ماااا سءءء ہے۔

ءهءءر ےء ءے ءے ءس ءرء ءءاءء مااا. ”ءا السلاءم ءلءكم“ مے اءءر آا سءءا ءے؟” (مئرآاءول مئاءءء، ءء. 6، س. 346) ءءرءے رلءء ءلن ءلراش رضى الله ءعالى عنه ءرماءے ءے، ءمے ءنء آامئر ءے آءك شءس ن ےء آاء ءءاء ءے ءس ن ءءءر نءلےء ءرل م صلى الله ءعالى عنه واله وسلم سے ءءاءء ءلء ءل، آاء ءل م صلى الله ءعالى عنه واله وسلم ءر مے ءشرلء ءرما ے. ءس ن آءء ءلءا، ءا مے ءاءل ءو ءءل؟ ءءءر نءلےء ءرل م، رءلءرءلءل م صلى الله ءعالى عنه واله وسلم ن آءن آاءل م سے ءرماا : آاءر ءس آاءملى ءے آاس ءءو اور ءس ءو ءءاءء ءلء ءر ن ءا ءرلءا سلءاآو، ءس سے ءءو ءے ءس ءرء ءءے، ”ءا السلاءم ءلءكم“ مے ءاءل ءو سءءا ءے؟” ءس آاءملى ن سرءاے مءلنا صلى الله ءعالى عنه واله وسلم ءا ءشاء سء للءا اور آءء ءلءا، ءا السلاءم ءلءكم“ مے ءاءل ءو سءءا ءے؟ ءو سرءاے مءلنا صلى الله ءعالى عنه واله وسلم ن ءس ءو ءءاءء آءا ءرماء اور وء اءءر ءاءل ءوا.

(سنن ابلى ءاءء، ءءاب الاءب، باب ءلف الاسءءان، الءءء ۵۱۷۷ ص ۴۴۴)

ءءرءے ءءءا ءلن ءمءل رضى الله ءعالى عنه ءرماءے ءے، مے ءءءر سءلءء ءو آاللم صلى الله ءعالى عنه واله وسلم ءل ءلءمءو آا ءرءء مے ءاءل ءوا. مے ءء اءءر ءاءل ءوا اور سللم

اُڑل ن کففا لو ٱوڑر صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم نے فرمایا، “لوٹ
جاءو اور یه کھو، “كَمَا عَلَیْكُمْ” میں ءاءیل هو سكتا ٱوں؟”

(سنن ابی ءاؤء، كءاب الآء، باب كیف الاسءءان، الءیء ۶، ۵۱، ج ۴، ص ۴۴)

(7) अगर कोई शप्स आप को बुलाने के लिये भेजे

और भेजा हुआ शप्स आप को साथ ले कर जाये तो अब ईजाजत
लेने की जरूरत नहीं. साथ वाला शप्स ही ढुढ “ईजाजत” है
जैसाके हजरते अबू हुदैरा رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے رفاयत है के रसूलुल्लाह
صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم ने فرمایा : “जिस वक्त तुम में से किसी को
बुलाया जाये, और वोह अेलयी (या’नी कसिद) के साथ आये येह उस
का ईज्ज (ईजाजत) है.” अेक और रफायत में है के आءमी का किसी को
बुलाने के लिये भेजना उस की तरफ से ईजाजत है.

(سنن ابی ءاؤء، كءاب الآء، باب الرءل اءاؤی اكون ذك اءء، الءیء ۵، ۹۸۱، ج ۴، ص ۴۴)

(8) अपनी मौजू-दगी का अहसास दलाने के लिये ढन्कारना

याहये जैसा के मौलाये काअेनात हजरते अली رضی اللہ تعالیٰ عنہ
فرमाते हैं के “में रसूलुल्लाह صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم की ढिदमते
भा ढ-र-कत में अेक मर्तभा रात के वक्त और अेक मर्तभा दन
के वक्त हाजिर होता था. जब मैं रात के वक्त आप
صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم के पास हाजिरी देता आप
“سنن ابن ماجه، كءاب الآء، باب الاسءءان، الءیء ۸، ۴۷، ج ۴، ص ۴۰” मेरे लिये ढन्कारते.”

मीठे मीठे ईस्लामी भाईयो ! जब किसी के घर जायें तो

दरवाजे से गुजरते वक्त जरूरतन दूसरे कमरे की तरफ जाते हुअे
ढन्कार लेना याहये ताके घर के दीगर अफराद को हमारी
मौजू-दगी का अहसास हो जाये और वोह आगे ढीछे हो सकें.

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، فصل کم مرة یسلم الرجل فی الاستغناء، الحدیث ۵۱۸۶، ج ۴، ص ۴۴۶)

(10) જબ કોઈ કિસી કે ઘર જાએ તો અન્દર સે જબ કોઈ

દરવાઝે પર આએ તો પૂછે કૌન હૈ ? બાહર વાલા “મૈં” ન કહે
જૈસાકે આજ કલ ભી યેહી રવાજ હૈ. બલ્કે અપના નામ બતાએ.
જવાબન “મૈં” કહના સરકાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کو પસન્દ નહીં.
(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 83) જૈસાકે હઝરતે જાબિર رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ
સે મરવી હૈ ફરમાયા, મૈં મ-દની આકા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کی
ખિદમત મેં હાઝિર હુવા. ઔર દરવાઝા ખટ-ખટાયા. આપ
سَلَّمَ نے فرمایا کون ہے ؟ میں نے اس کی “میں.”
آپ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نے فرمایا : میں, میں کیا ? گویا آپ
سَلَّمَ نے اس کو نا پسنند فرمایا.

(صحیح البخاری، کتاب الاستئذان، باب اذا قال من ذاق قال انا، الحدیث ۶۲۵۰، ج ۴، ص ۱۷۱)

(11) किसी के घर में अंकना नहीं याहिये, जैसा के हज़रते

અનસ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ سے રિવાયત છે, રસૂલે અકરમ, શફીએ રોઝે મહશર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم આનએ અકદસ મેં તશરીફ ફરમા थे કે એક શખ્સ ને આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કો ઝાંકા તો આપ

سَلَّمَ اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نے نےڑے کی نوک اُس کی ترف کی یُنَانِیے وول
پیٹھ لٹ گیا.

(جامع الترمذی، کتاب الاستئذان، باب من اطلع فی دار قوم بغیر اذنهم، الحدیث ۲۷۱۷، ج ۴، ص ۳۲۵)

اِسی ترل کسلی ماکم پر سرکارے مانی
سَلَّمَ اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم دے دالال پر اُلوا فرما ے اور کسلی نے
اَب سوراہ سے اُک کر دیا تو سرکار سَلَّمَ اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نے
اِجلارے نا راجلی فرمایا. اِسا کے لڑرتے سلل بن سااا
رَضِی اللّٰه تَعَالٰی عَنْہ سے رِوايت ہے کے نابییے اکرم، نرے ماسم
سَلَّمَ اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کو اک شمس نے لڑرے موارک کے سوراہ سے
اُکا. ااپ سَلَّمَ اللّٰه تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم لولے کی کُھی سے سرے موارک
پوا رلے ے فرمایا : اار مرے توارل اُس ترل لولے کے تے دے
رلا ہے تو اِس لولے کی کُھی کو تے اِپ مے یول دے. اار سے باا
کے لے لے تو اِلا تال کرے کا لکم ہے.

(جامع الترمذی، کتاب الاستئذان، باب من اطلع فی دار قوم بغیر اذنهم، الحدیث ۲۷۱۷، ج ۴، ص ۳۲۵)

میه میه اِسلامی لالو !

دسروں کے دروں مے اُکنے سے باے کے ساا ساا ل مے اِپ
دروں کے دواے یا اااa

(12) د کے اِناااa

કિતના હી કમ કીમત હો, મહબ્બત બઢેગી.

(13) જો કુછ ખાને પીને કો પેશ કિયા જાએ, કોઈ સહીહ મજબૂરી ન હો તો ઝરૂર કબૂલ કરેં. ના પસન્દ હો જબ ભી મુંહ ન બિગાડેં, કે મેઝબાન કી દિલ શિકની હોગી.

(14) વાપસી પર અહલે ખાના કે હક મેં દુઆ ભી કરેં ઔર શુકિયા ભી અદા કરેં.

(15) સલામ કરને કે બા'દ રુખ્સત હોં.

(16) ઘર મેં અગર કોઈ ન હો તો “اَلسَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ” કહેં કે મોમિનોં કે ઘર મેં સરકારે મદીના صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કહેં મુબારક તશરીફ ફરમા હોતી હે. (شرح شفاء، الباب الرابع، ج ۲، ص ۱۱۸)

(17) જબ ઘર સે બાહર નિકલેં તો યેહ દુઆ પઢેં :

بِسْمِ اللّٰهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللّٰهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللّٰهِ

તરજમા : અલ્લાહ ગ્રંજલ્ અને નામ સે, અલ્લાહ હી તરફ સે તાકત વ કુવ્વત હે અલ્લાહ ગ્રંજલ્ હી કે ભરોસે પર.

(مشکوٰۃ المصابیح، الحدیث ۲۴۴۳، ج ۱، ص ۴۵۶)

ઔ હમારે પ્યારે અલ્લાહ ગ્રંજલ્ ! હમેં ઘર મેં આને જાને કી સુન્નતોં પર અમલ કરને કી તૌફીક મહમત ફરમા.

اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

સફર કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

અકસરો બેશ્તર હમેં સફર કી ઝરૂરત પેશ આતી રહતી હૈ બલ્કે બહુત સે ખુશ નસીબ ઇસ્લામી ભાઈયોં કો તો રાહે ખુદા મેં આશિકાને રસૂલ કે મ-દની કાફિલોં મેં સફર કરને કી ભી સઆદત મિલતી હૈ. લિહાઝા હમ કોશિશ કર કે સફર કી ભી કુછ ન કુછ સુન્નતેં ઔર આદાબ સીખ લેં તાકે ઇન પર અમલ કર કે હમ અપને સફર કો ભી હુસૂલે સવાબ કા ઝરીઆ બના સકેં.

(1) મુસ્કિન હો તો જુમા'રાત કો સફર કી ઇબ્તિદા કી જાએ, કે જુમા'રાત કો સફર કી ઇબ્તિદા કરના સુન્નત હૈ. (અષ્ટુલ-લમાત, ૫૮: ૧૧૫) રુનાન્યે હઝરતે સય્યિદુના કા'બ બિન માલિક رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂર નબિયે કરીમ صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ગઝવએ તબૂક કે લિયે જુમા'રાત કે દિન રવાના હુએ ઔર આપ صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જુમા'રાત કે દિન રવાના હોના પસન્દ ફરમાતે થે. (صحیح البخاری، کتاب الجهاد، باب من اراد غزوة ففروى... إلخ، الحدیث ૨૭૫૦، ૨૮: ૧૧૫)

(2) અગર સહૂલત હો તો રાત કો સફર ક્રિયા જાએ, કે રાત કો સફર જલ્દ તૈ હોતા હૈ હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હૈં, “સરકારે મદીના, સુલ્તાને બા કરીના, કરારે કલ્બો સીના, ફૈઝ ગન્જના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના, બાઈસે નુઝૂલે સકીના صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “રાત કો સફર ક્રિયા કરો, કયૂંકે રાત કો ઝમીન લપેટ દી જાતી હૈ.”

(سنن ابی داؤد، کتاب الجهاد، باب فی الدرجه، الحدیث ૨૫૮૧، ૩૮: ૧૦)

(૩) અગર ચન્દ ઇસ્લામી ભાઈ મિલ કર કાફિલે કી સૂરત મેં સફર કરેં તો કિસી એક કો અમીર બના લેં. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ રિવાયત કરતે હેં કે તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “જબ તીન આદમી સફર પર રવાના હોં તો વોહ અપને મેં સે એક કો અમીર બના લેં.”

(سنن أبي داود، كتاب الجهاد، باب في القوم يسافرون..... إلخ، الحديث ٢٦٠٩ ج ٢، ص ٥٢٥)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

નિગરાને કાફિલા ખુશ અખ્લાક, જઝબએ ઇખ્લાસ વ ઇસાર સે આરાસ્તા વ પૈરાસ્તા હોના ચાહિયે. અપને હમ સફર ઇસ્લામી ભાઈયોં કી દેખભાલ કરે. બિલફર્જ અગર શુ-રકાએ કાફિલા કિસી બાત પર નારાઝ ભી હો જાએ, આપસ મેં કોઈ ચપ-કલિશ યા રન્જિશ ભી હો જાએ તો હિક્મતે અ-મલી કે સાથ મુઆ-મલાત કો સુલઝા દે મગર અદલો ઇન્સાફ કા દામન ભી ન છોડે. નીઝ મામૂર ભાઈયોં કો ભી ચાહિયે કે જહાં તક શરીઅત કે મુતાબિક નિગરાને કાફિલા હિદાયાત દે ઉન કી બજા આ-વરી મેં હરગિઝ હરગિઝ કોતાહી ન કરેં. સફર મેં હોસલા બુલન્દ રખના ચાહિયે બા'ઝ અવકાત સફર કી થકાન કે સબબ યા આપસ મેં ઇખ્તિલાફે રાય કી વજહ સે કુછ તલ્ખિયાં ભી પૈદા હો જાતી હેં. ઇન મવાકેઅ પર સબ્રો તહમ્મુલ કા દામન ન છોડે. પ્યાર વ મહબ્બત સે સારે મુઆ-મલાત કો સુલઝાતે ચલે જાએ.

(4) ચલતે વક્ત અઝીઝોં, દોસ્તોં સે કુસૂર મુઆફ કરવાએં ઔર જિન સે મુઆફી તલબ કી જાએ ઉન પર લાઝિમ હે કે દિલ સે મુઆફ કર દેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 6, સ. 19)

हज़रते सय्यिदुना अबू हुरैरा रَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ से मरवी है के हज़र सरकारे मदीना صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने ईशाद्वि फ़रमाया : “जिस के पास उस का भाई मा’ज़िरत के लिये आये तो वोह उस का उज़र कबूल करे, ज्वाह हक पर हो या बातिल पर, जो ऐसा न करे वोह मेरे छो़र पर नहीं आयेगा.” (المستدرک للحاکم، کتاب البر والصلة، باب تزوالکم ترکم... إلخ، الحدیث ۴۳۰، ج ۵، ص ۱۱۳)

हज़रते सय्यिदुना अनस रَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ से मरवी है के हज़र सरकारे मदीना صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने ईशाद्वि फ़रमाया, “कियामत के दिन जब लोग हिसाब के लिये पड़े होंगे तो अक मुनादी अ’लान करेगा, “जिस का कुछ ज़िम्मा अल्लाह उज़्र की तरफ़ निकलता है वोह उठे और जन्नत में दाखिल हो जाये.” (लेकिन कोई पडा न होगा) मुनादी फिर दूसरी मर्तबा अ’लान करेगा, “जिस का ज़िम्मा अल्लाह तआला की तरफ़ निकलता है वोह पडा हो.” (लोग डेरानी से पूछेंगे) “अल्लाह की तरफ़ किसी का ज़िम्मा कैसे निकल सकता है?” जवाब मिलेगा, “(वोह) जो लोगों को मुआफ़ करने वाले थे.” मुनादी फिर तीसरी मर्तबा अ’लान करेगा, “जिस का ज़िम्मा अल्लाह तआला की तरफ़ निकलता है वोह पडा हो और जन्नत में दाखिल हो जाये.” पस इतने इतने हज़र पड़े होंगे और बिगैर हिसाबो किताब जन्नत में दाखिल हो जायेंगे.”

(المعجم الاوسط، الحدیث ۱۹۹۸، ج ۱، ص ۵۴۲)

(5) लिबासे सफ़र पहन कर अगर वक़्ते मक़्ज़ह न हो तो घर में यार रक़अत नईल و قُلْ से पढ कर बाहर निकलें, वोह रक़अतें वापसी तक अहलो माल की निगहबानी करेंगी. फिर अपनी मस्जिद से रुफ़्सत हों. अगर वक़्ते मक़्ज़ह न हो तो इस में भी दो रक़अत नईल पढ लें.

(6) હમ જબ ભી સફર પર રવાના હોં તો હમેં યાહિયે કે હમ

અપને અહલો માલ કો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે હવાલે કર કે જાઓ. અલ્લાહ તબા-ર-ક વ તઆલા હી સબ સે બેહતર હિફાઝત કરને વાલા હૈ. બલ્કે હો સકે તો અપને ઘર વાલોં કો ઝૈલ કે કલિમાત કહ કર સફર પર રવાના હોં :

وَدَائِعُهُ

(سنن ابن ماجه، كتاب الجهاد، باب تشييع الغزوة ووداعهم، الحديث ٢٨٢٥، ج ٣، ص ٣٤٢)

(7) સફરે તિજારત કરને વાલે ઈસ્લામી ભાઈયોં કો યાહિયે

કે યેહ પાંચ સૂરતેં પઢ લિયા કરેં.

آلِیْمِ رَ اِذَا جَآءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَ الْفَتْحُ (2) كَ آلِیْمِ رَ قُلْ یَٰٓاَیُّهَا الْكُفْرُوْنَ (1)
 كَ آلِیْمِ رَ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفُلْكِ (4) كَ آلِیْمِ رَ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ (3)
 كَ آلِیْمِ رَ قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ النَّاسِ (5).

સરવરે આલમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ને હઝરતે સય્યિદુના જુબૈર બિન મુત્અમ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે ફરમાયા :
 ઐ જુબૈર કયા તુમ ચાહતે હો, કે જબ તુમ સફર મેં જાઓ તો અપને સાથીયોં મેં બેહતર ઔર તોશઅે સફર મેં બઢ કર રહો. (યા'ની સફર મેં ખુશહાલી ઔર ફારિગુલ બાલી નસીબ હો) આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : યેહ પાંચ સૂરતેં પઢ લિયે કરો.

તક આખિર કલْ يَأَيُّهَا الْكُفْرُونَ (1)
 તક આખિર إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ (2)
 તક આખિર کُلُّهُوَ اللَّهُ أَحَدٌ (3)

آخِرُ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ (5)

۷۲ سورت کو “بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ” سے شروع کرو اور

ઈસી પર ખત્મ કરો. (ઈસ તરહ ઈન પાંચ સૂરતોં કે સાથ બિસ્મિલ્લાહ શરીફ છ બાર પઢી જાએગી).

ਓਲਰਤੇ ਸਯਿਧੁਨਾ ਜੁਬੈਰ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ਫ਼ਰਮਾਤੇ ਹੈਂ ਤੇ ਮੈਂ ਨੇ

۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲

(8) ટ્રેન યા બસ વગેરે મેં સુવાર હો કર بِسْمِ اللَّهِ પઢે, ફિર

لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ, तीन तीन बार, سُبْحَنَ اللَّهِ और اللَّهُ أَكْبَرُ :

તર-જ-મએ ક-જુલ ઈમાન : પાકી છે سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا

0 كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ۚ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا
 ۞

(کاہ) کی ن تھی اور بے شک ہم نے اپنے (پ۲۵، الزخرف ۱۳، ۱۴)

૨૭. عَنْ وَجَلْ કી તરફ પલટના છે.

(ફતાવા ર-ઝવિય્યા તખરીજ શુદ્ધા, જિ. 10, સ. 728)

(9) જબ કશ્તી મેં સુવાર હોં તો યેહ દુઆ પઢે, **إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ**

ડૂબને સે મહફૂઝ રહેંગે.

بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَهَا وَمُرْسُهَا ط إِنَّ

તરજમા : અલ્લાહ કે નામ પર ઈસ કા

رَبِّ لَغُفُورٌ رَحِيمٌ

ચલના ઔર ઈસ કા ઠહરના બેશક મેરા

રબ ઝરૂર બખ્શને વાલા મેહુરબાન હૈ.

(ફતાવા ર-ઝવિય્યા તખરીજ શુદ્ધા, જિ. 10, સ. 729)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ਰਾਹੇ ਖੁਦਾ عَزَّوَجَلَّ में सहज करने का सवाब

[illegible]

فرما دےگا۔”

(المکمل، رقم ۷۸۲، ج ۱ ص ۹۶)

(11) جب کبھی کافیلے کی سُرَت مں سُرَر ٱَر جائے تے
میلجول کر آک ٱی جگه ٱتَرے۔ کُیُکے ٱڑرتے سَیْیِدُنَا اَبُو
سَا'لَبَا رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ فرماتے ہیں کے لےگ جب مَنجِل ٱَر ٱتَرتے
تے مۇنْتَشِر ٱے کر ٱڑرتے یے۔ سَرکارے مہیَنَا صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
نے فرمایا : “تُمہارا مۇنْتَشِر ٱے کر ٱڑرنا شَیْطَان کی جَانِب سے
ہے۔” ٱس کے بَا'ء سَلَابِیہ کِرَامِ الرِّضْوَانِ جب کبھی کِسی
مَنجِل ٱَر ٱتَرتے تے میل کر ٱڑرتے۔

(سُننِ ابی داؤد، کِتَابُ الجہاد، باب ما یُمرنُ النضامُ العسکر، الحدیث ۲۶۲۸، ج ۳ ص ۵۸)

(12) دُورانے سُرَر اَگَر کُیُ ٱاجَت مَنء میل جائے تے
ٱس کی ٱاجَت رِوَا'ہ کرنی یاءِیے۔ ٱس مں سِوَاب
جِیَاءا ٱےگا، کے بَسَا اِوْکَات مۇسَافِرِ ٱُء بے تے ٱاجَت
مَنء ٱے جائتا ہے فِر بے وُء دُورے کی مَدَد کرےگا تے ٱس کے
اَجَرے سِوَاب کا کُیَن اَنءَاا کر سکتا ہے ؟ ٱڑرتے سَیْیِدُنَا
اَبُو سَیْءِ ٱُءَرِی رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ سے رِوَایَت ہے، ٱم آک سُرَر مں
رَسُولُ اللہ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کے ساٲ یے کے آک آءمے اِٱَنی
سُواری ٱَر آیا۔ اُور دَا'ے بَا'ے ٱسے فِرانے لگا تے م-ءَنی
تاجدار ٱُڑر سَیْیِدے آلام صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نے فرمایا :
“جِس کے ٱاس فِالَتُ سُواری ہے تے وُء ٱسے دے دے جِس کے ٱاس سُواری
نہی ہے اُور جِس کے ٱاس فِالَتُ آءے راء ٱے تے وُء ٱس کے دے دے جِس
کے ٱاس آءے راء نہی ہے۔” ٱتا کے ٱم نے یے مہسُوس کِیا کے ٱم مں سے
کِسی کا فِالَتُ مال ٱَر کُیُ ٱک نہی ہے۔

(سُننِ ابی داؤد، کِتَابُ الزکوٰۃ، باب فِی حَقِّ المال، الحدیث ۱۶۶۳، ج ۲ ص ۱۷۵)

(13) جب سیدھیوں پر چہے یا ایںی جگہ کی ترے چلے، یا
ہماری بس ویرا کسی ایسی سڑک سے گزرتے جو ایںی کی ترے ج
رہی ہو تو “اللّٰهُ أَكْبَرُ” کہنا سُنّت ہے اور جب سیدھیوں سے اترے
یا ہلان کی ترے چلے تو “سُبْحَنَ اللّٰهُ” کہنا سُنّت ہے۔ اترتے
سیڑھنا جابیر رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْہُ سے مرہی ہے، فرمایا : “جب ہم
ہولندہ پر چہتے تو “اللّٰهُ أَكْبَرُ” کہتے اور جب پست (ہلان
والہی) جگہ پر اترتے تو “سُبْحَنَ اللّٰهُ” کہتے تے۔”

(صحیح البخاری، کتاب الجہاد والسریر، باب التسمیر اذا علا شرفاً، الحدیث ۲۹۹۴، ج ۲، ص ۳۰۷)

(14) موسافیر کو چاہیے کہ وہ دُعا سے گفلت نہ کرے، کہ
یہ جب تک سفر میں ہے اس کی دُعا کبھل ہوئی ہے۔ اہلے جب تک
ہر نہی پلویتا اس وکت تک دُعا مکبھل ہے۔ اسی ترے
مزلوم کی دُعا اور ماں باپ کی اپنی اولاہ کے ہک میں دُعا
ہی کبھل ہوئی ہے۔ اترتے سیڑھنا ابھل ہریرا رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْہُ سے
ریوایت ہے کہ سرکارے مہینا صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نے فرمایا :
“تین کسم کی دُعاؤں مسٹجہ (مکبھل) ہیں۔ ان کی کبھلیت میں
کوئی شک نہی۔ (1) مزلوم کی دُعا (2) موسافیر کی دُعا (3) باپ کی
اپنے ہتے کے لیے دُعا۔”

(جامع الترمذی، کتاب الدعوات، باب اذکر فی دعوی المسافر، الحدیث ۳۴۵۹، ج ۵، ص ۲۸۰)

(15) مکتل پر اترے تو وکتن ہ وکتن یہ دُعا پہے
کے نوسان سے ہریے۔ دُعا یہ ہے :

اَعُوْذُ بِکَلِمَاتِ اللّٰهِ التَّامَّاتِ
مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

ترجمہ : اہلاہ کے کلمہ کے
تاہما کی پناہ مانگتا ہوں اس کے شر
سے جسے اس نے ہدا کیا۔

(کنز العمال، کتاب السفر، الفصل الثانی فی آداب السفر، الحدیث ۷۵۰۸، ج ۱، ص ۳۰۱)

(16) જબ દુશ્મન કા ખોફ હો. સૂરએ “لَا يَلْف” પઢ લેં.

إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ હર બલા સે અમાન મિલેગી.

(الحسن الحنين، كتاب ادعية السفر، ص ۸۰)

(17) જબ કિસી મુશ્કિલ મેં મદદ કી ઝરૂરત પડે તો હદીસે

પાક મેં હે ઇસ તરહ તીન બાર પુકારેં :

أَعِينُونِي يَا عِبَادَ اللَّهِ તરજમા : ઐ અલ્લાહ ઝંજલ બન્દો ! મેરી

મદદ કરો. (الحسن الحنين، كتاب ادعية السفر، ص ۸۲)

(18) સફર સે વાપસી પર ઘર વાલોં કે લિયે કોઈ તોહફા

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

લે આઓં કે યેહ સુન્નતે મુબારકા હે. સરકારે મદીના

મદની કાર્ફિલે મેં સફર કી “72” નિયતેં

(અઝ : શેખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા’વતે ઇસ્લામી હઝરત

મદ્દુલ્લાહી અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી મદ્દુલ્લાહી અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : “મુસલમાન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હૈ.” (المعجم الكبير للطبرانی، حدیث ۵۹۴۲، ج ۷، ص ۱۸۵)

(1) અસ્લ મક્સૂદ યા'ની મ-દની કાફિલે મેં સફર કરૂંગા (2) અપને ઝાતી ખર્ચ પર સફર કરૂંગા (3) પલ્લે સે ખાઊંગા (4) સુવારી કી દુઆ પઢૂંગા (5) અગર કિસી ઇસ્લામી ભાઈ કો જગહ નહીં મિલી તો અપની નિશસ્ત પર બા ઇસરાર બિઠાઊંગા (6,7) કોઈ બૂઢા યા બીમાર મુસલમાન નઝર આએગા તો ઉસ કે લિયે નિશસ્ત ખાલી કર દૂંગા (8) મ-દની કાફિલે વાલોં કી ખિદમત કરૂંગા (9) અમીરે કાફિલા કી ઇતાઅત કરૂંગા (10,11,12) ઝબાન, આંખ ઔર પેટ કા કુફલે મદીના લગાઊંગા યા'ની ફુઝૂલ ગોઈ, ફુઝૂલ નિગાહી સે બચૂંગા ઔર ભૂક સે કમ ખાઊંગા (13) સફર મેં હર મોકઅ પર મ-દની ઇન્આમાત પર અમલ જારી રખૂંગા (14,15,16) વુઝૂ, નમાઝ ઔર કુરઆને પાક પઢને મેં જો ગ-લતિયાં હોંગી વોહ આશિકાને રસૂલ કી સોહબત મેં રહ કર દુરુસ્ત કરૂંગા (જાનને વાલા નિયત કરે કે સિખાઊંગા) (17,18) સુન્નતેં ઔર દુઆએ સીખૂંગા ઔર (19) દૂસરોં કો સિખાઊંગા ઔર (20) ઇન પર ઝિન્દગી ભર અમલ કરતા રહૂંગા (21,22,23,24,25) તમામ ફર્ઝ નમાઝેં મસ્જિદ કી પહલી સફ મેં તકબીરે ઊલા કે સાથ બા જમાઅત અદા કરૂંગા (26) તહજજુદ (27,28) ઇશરાક વ યાશત ઔર (29) અવ્વાબીન કી નમાઝેં પઢૂંગા (30,31) એક લમ્હા ભી ઝાએઅ નહીં હોને દૂંગા, અલ્લાહ અલ્લાહ કરતા રહૂંગા, દુરૂદ શરીફ પઢતા રહૂંગા (દૌરાને દસોં બયાન બિગૈર કુછ પઢે ખામોશી સે સુનના હોતા હૈ) (32) સદાએ મદીના લગાઊંગા યા'ની નમાઝે

ફજા કે લિયે મુસલ્માનોં કો જગાઊંગા (33,34,35) રાસ્તે મેં જબ જબ મસ્જિદ નઝર આએગી તો ઉસ કી ઝિયારત કરૂંગા ઔર બુલન્દ આવાઝ સે દુરૂદ શરીફ પઢૂંગા, મૌકઅ મિલા તો صَلَّوْا عَلَى الْحَبِيب કહ કર દૂસરોં કો ભી દુરૂદ શરીફ પઢાઊંગા (36,37) બાઝાર મેં જાના પડા તો બિલ ખુસૂસ નીચી નિગાહેં કિયે ગુઝરતે હુએ બાઝાર કી દુઆ પઢૂંગા (38,39,40) મુસલ્માનોં કો સલામ કર કે ઉન સે પુર તપાક તરીકે પર મુલાકાત કરૂંગા (41) ખૂબ ઈન્ફિરાદી કોશિશ કરૂંગા (42,43) હાથોં હાથ મ-દની કાફિલે મેં સફર કે લિયે મુસલ્માનોં કો તથ્યાર કરૂંગા (44) નેકી કી દા'વત દૂંગા (45) દર્સ દૂંગા (46) મૌકઅ મિલા તો સુન્નતોં ભરા બયાન કરૂંગા (47,48) જહાં કાફિલા જાએગા વહાં કે કિસી બુઝુર્ગ કે મઝાર શરીફ પર મ-દની કાફિલે કે હમરાહ હાઝિરી દૂંગા (49) સુન્ની આલિમ કી ઝિયારત કરૂંગા (50) અગર મ-દની કાફિલે કા કોઈ મુસાફિર બીમાર હો ગયા તો તીમાર દારી કરૂંગા (51) અગર કિસી મુસાફિર કે પાસ ખર્ચ ખત્મ હો ગયા તો અમીરે કાફિલા કે મશ્વરે સે ઉસ કી માલી ઈમદાદ કરૂંગા (52,53,54) સફર મેં અપને લિયે, અપને ઘર વાલોં કે લિયે ઔર ઉમ્મતે મુસ્લિમા કે લિયે દુઆએ ખેર કરૂંગા (55,56) જિસ મસ્જિદ મેં કિયામ હોગા ઉસ મસ્જિદ ઔર વહાં કે વુઝૂખાને કી સફાઈ કરૂંગા (57) અગર કિસી ને બિલા વજહ સખ્તી કી તબ ભી સખ્ર કરૂંગા (58,59) થકન વગૈરા કે સબબ ગુસ્સા આ ગયા તો ઝબાન કા કુફલે મદીના લગાતે હુએ ઝબ્ત કરૂંગા (60,61,62) અગર મસ્જિદ મેં મ-દની કાફિલે

કો કિયામ કી ઇજાઝત ન મિલી તો કિસી સે ઉલઝને કે બજાએ ઉસ કો અપને ઇખ્લાસ કી કમી તસવ્વુર કરુંગા ઔર મ-દની કાફિલે કે સાથ હાથ ઉઠા કર દુઆએ ખૈર કરતા હુવા પલટુંગા (63) અગર કોઈ ઝગડા કરેગા તો હક પર હોને કે બા વુજૂદ ઉસ સે ઝગડા ન કર કે હદીસે પાક મેં દી હુઈ બિશારતે મુસ્તફા કા હકદાર બનુંગા : “જો હક પર હોતે હુએ ઝગડા તર્ક કર દે ઉસ કે લિયે જન્નત કે દરમિયાન મેં મકાન બનાયા જાએગા.” (جامع الترمذی، کتاب البر والصلة، باب ما جاء في المراء، ج ۳ ص ۴۰۰) (64,65) અગર કિસી ને ઝુલ્મન મારા ભી તો જવાબી કારવાઈ કરને કે બજાએ શુક અદા કરુંગા, કે રાહે ખુદા عَزَّوَجَلَّ મેં માર ખાને વાલી સુન્નતે બિલાલી અદા હુઈ (66,67,68) અગર મેરી વજહ સે કિસી મુસલ્માન કી દિલ આઝારી હો ગઈ તો ઉસી વક્ત અહસન તરીકે પર મુઆફી માંગુંગા (69,70,71) ચૂંકે હર વક્ત સાથ રહને મેં હક ત-લફિયોં કા ઝિયાદા ઇમ્કાન રહતા હૈ લિહાઝા વાપસી પર ઇન્તિહાઈ લજાજત કે સાથ ફર્દન ફર્દન મુઆફી તલાફી કરુંગા (72) સફર સે વાપસી પર ઘર વાલોં કે લિયે તોહફા લે જાને કી સુન્નત અદા કરુંગા. સરકારે મદીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા, “જબ સફર સે કોઈ વાપસ આએ તો ઘર વાલોં કે લિયે કુછ ન કુછ હદિય્યા લાએ, અગર્યે અપની ઝોલી મેં પથ્થર હી ડાલ લાએ.”

(کنز العمال، کتاب السفر، الفصل الثاني في آداب السفر، حديث ۱۷۵۰، ج ۶ ص ۳۰۱)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! નેક બનને કે લિયે દા'વતે

ઇસ્લામી કે મ-દની માહોલ સે હર દમ વાબસ્તા રહિયે. મ-દની ઇન્આમાત પર અમલ કરતે રહિયે, દા'વતે ઇસ્લામી કા હફતાવાર

ઇજતિમાઅ જિસ મસ્જિદ મેં, જિસ નમાઝ કે બા'દ શુરુઅ હોતા હો વોહ નમાઝ ઉસી મસ્જિદ મેં તકબીરે ઊલા કે સાથ અદા કર કે ઇજતિમાઅ મેં આખિર તક શિર્કત ફરમાએ. હર ઇસ્લામી ભાઈ કો યાહિયે કે ઝિન્દગી મેં કમ અઝ કમ 12 માહ ઓર હર 12 માહ મેં યક મુશત કમ અઝ કમ 30 દિન નીઝ હર 30 દિન મેં કમ અઝ કમ તીન દિન સુન્નતોં કી તરબિયત કે લિયે દા'વતે ઇસ્લામી કે મ-દની કાફિલોં મેં ઝરૂર સફર કરે.

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમેં જબ કભી સફર દરપેશ હો તો પૂરા સફર સુન્નતોં કે મુતાબિક કરને કી તૌફીક અતા ફરમા ઓર હમેં બાર બાર હ-રમૈને તય્યિબૈન કા મુબારક સફર નીઝ આશિકાને રસૂલ કે મ-દની કાફિલો મેં સફર નસીબ ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

કાફિલે મેં ચલો

(કલામ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત

અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી رحمۃ اللہ علیہ)

લૂટને રહમતેં કાફિલે મેં ચલો સીપને સુન્નતેં કાફિલે મેં ચલો

ચાહો ગર બ-ર-કતેં કાફિલે મેં ચલો પાઓગે અ-ઝ-મતેં કાફિલે મેં ચલો

હોંગી હલ મુશ્કિલેં કાફિલે મેં ચલો દૂર હોં આફતેં કાફિલે મેં ચલો

તયબા કી જુસ્ત-જૂહજ કી ગર આરઝૂ હૈ બતા દૂં તુમ્હેં કાફિલે મેં ચલો

ગર મદીને કા ગમ ચાહિયે યશમે નમ લેને યેહ ને'મતેં કાફિલે મેં ચલો

આંખ બે નૂર હૈ દિલ ભી રન્જૂર હૈ ખત્મ હોં ગર્દિશેં કાફિલે મેં ચલો

ઔલિયાએ કિરામ ઇન કા ફૈઝાને આમ લૂટને સબ ચલેં કાફિલે મેં ચલો

ઔલિયા કા કરમ તુમ પે હો લા જરમ મિલ કે સબ ચલ પડેં કાફિલે મેં ચલો

માં જો બીમાર હો કર્ઝ કા બાર હો રન્જો ગમ મત કરેં કાફિલે મેં ચલો

રબ કે દર પર ઝુકેં ઇત્તિજાએ કરેં બાબે રહમત ખુલેં કાફિલે મેં ચલો

દિલ કી કાલક ધુલે મરઝે ઇસ્યાં ટલે આઓ સબ ચલ પડેં કાફિલે મેં ચલો

કર્ઝ હોગા અદા આ કે માંગો દુઆ પાઓગે બ-ર-કતેં કાફિલે મેં ચલો

દુખ કા દરમાં મિલે આએંગે દિન ભલે ખત્મ હોં ગર્દિશેં કાફિલે મેં ચલો

ગમ કે બાદલ છટેં ઔર ખુશિયાં મિલેં દિલ કી કલિયાં ખિલેં કાફિલે મેં ચલો

હો કવી હાફિઝા ઠીક હો હાઝિમા કામ સારે બનેં કાફિલે મેં ચલો

ઇલ્મ હાસિલ કરો જહલ ઝાઇલ કરો પાઓગે રિફ્અતેં કાફિલે મેં ચલો

તુમ કરઝ દાર હો યા કે બીમાર હો ચાહો ગર રાહતેં કાફિલે મેં ચલો

ગર્યે હોં ગર્મિયાં યા કે હોં સર્દિયાં ચાહે હોં બારિશેં કાફિલે મેં ચલો

કુંદેં ગર બિજલિયાં યા ચલેં આંધિયાં ચાહે ઓલે પડેં કાફિલે મેં ચલો

બારહ મહ કે લિયે તીસ દિન કે લિયે બારહ દિન દે હી દેં કાફિલે મેં ચલો
સુન્નતેં સીખને તીન દિન કે લિયે હર મહીને ચલેં કાફિલે મેં ચલો
ઐ મેરે ભાઈયો ! રટ લગાતે રહો કાફિલે મેં ચલેં કાફિલે મેં ચલો
ફોન પર બાત હો યા મુલાકાત હો સબ સે કહતે રહેં કાફિલે મેં ચલો
દોસ્ત કે ઘર મેં હોં યા કે દફતર મેં હોં સબ સે કહતે રહેં કાફિલે મેં ચલો
દર્સ દેં યા સુનેં યા બયાં જો કરેં ઉસ મેં ભી યેહ કહેં કાફિલે મેં ચલો
આશિકાને રસૂલ ઇનસે હમ મન્દની ફૂલ આઓ લેને ચલેં કાફિલે મેં ચલો
આશિકાને રસૂલ આએ લેને દુઆ આઓ મિલ કર ચલેં કાફિલે મેં ચલો
આશિકાને રસૂલ આએ હેં મરહબા ખૈર ખ્વાહી કરેં કાફિલે મેં ચલો
આપ જબ ભી સુનેં કાફિલા આ ગયા ખૈર ખ્વાહી કરેં કાફિલે મેં ચલો
ખાના લે કર ચલેં ઠન્ડા શરબત ભી લેં ખૈર ખ્વાહી કરેં કાફિલે મેં ચલો
ઉન પે હોં રહમતેં કાફિલે કા સુનેં ખૈર ખ્વાહી કરેં કાફિલે મેં ચલો
બખ્શ દે મેરે મૌલા તૂ ઉન કો કે જો ખૈર ખ્વાહી કરેં કાફિલે મેં ચલો
યા ખુદા હર ઘડી રટ હો અત્તાર કી કાફિલે મેં ચલેં કાફિલે મેં ચલો

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

સુરમા લગાને કી સુન્નતે ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

સુરમા લગાના હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી નિહાયત હી પ્યારી પ્યારી ઔર મીઠી
 મીઠી સુન્નત હૈ. સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જબ સોને લગતે તો અપની મુબારક આંખોં
 મેં સુરમા લગાયા કરતે. લિહાજા હમેં ભી સોને સે પહલે ઇત્તિબાએ
 સુન્નત કી નિયત સે અપની આંખોં મેં સુરમા લગાના ચાહિયે.
 ઇસ સે હમેં સુરમા લગાને કી સુન્નત કા ભી સવાબ હોગા ઔર
 સાથ હી સાથ ઇસ કે દુન્યવી ફવાઈદ ભી હાસિલ હોંગે.

સોતે વક્ત સુરમા ડાલના સુન્નત હૈ :

સરકારે મદીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સુરમા સોતે વક્ત
 ઇસ્તિ'માલ ફરમાતે થે યુનાન્યે હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુલ્લાહ ઇબને
 અબ્બાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا ફરમાતે હૈં કે તાજદારે મદીના, રાહતે
 કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સોને સે પહલે હર આંખ મેં
 સુરમએ ઇસ્મિદ કી તીન સલાઈયાં લગાયા કરતે થે.

(جامع الترمذی، کتاب اللباس، باب ما جاء في الإكحال، الحديث ૧૩૧૮، ج ૩، ص ૨૧૧)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! હદીસે પાક સે મા'લૂમ હુવા કે
 સુરમા સોતે વક્ત ઇસ્તિ'માલ કરના સુન્નત હૈ. (મિરઆતુલ મનાજ્જહ,
 જિ. 6, સ. 180) લિહાજા હમ રાત કો જબ ભી સોયા કરેં હમેં સુરમા
 લગાના ન ભૂલના ચાહિયે. સોતે વક્ત સુરમા લગાને મેં યેહ
 મસ્લહત હૈ કે સુરમા ઝિયાદા દેર તક આંખોં મેં રહતા હૈ ઔર
 આંખોં કે મસામાત મેં સરાયત કર કે આંખોં કો ફાએદા પહોંચાતા હૈ.

સુરમએ ઇસ્મિદ બેહતર હે :

ઇબને માજહ કી રિવાયત મેં હે “તમામ સુરમોં મેં બેહતર સુરમા “ઇસ્મિદ” હે કે યેહ નિગાહ કો રોશન કરતા ઔર પલકેં ઉગાતા હે.” (سنن ابن ماجه، كتاب الطب، باب الكل بالاشم، الحديث ۳۳۹۷، ج ۴، ص ۱۱۵)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! સુરમએ ઇસ્મિદ કી ફઝીલત કે લિયે યેહી કાફી હે કે યેહ સુરમા આમિના બીબી رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهَا કે દુવારે, હમ બે કસોં કે સહારે, મુહમ્મદુર્સૂલુલ્લાહ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇસે ખુદ ભી ઇસ્તિ’માલ ફરમાયા ઔર અપને ગુલામોં કો ઇસ કે ઇસ્તિ’માલ કી તરગીબ ભી દિલાઈ ઔર ઇસ કે ફવાઈદ ભી ઇશાદિ ફરમાએ. લિહાઝા હો સકે તો સુરમએ ઇસ્મિદ હી ઇસ્તિ’માલ કરના ચાહિયે. અહાદીસે બાલા સે યેહ ભી મા’લૂમ હુવા કે સુરમએ ઇસ્મિદ બીનાઈ કો તેઝ કરને કે સાથ સાથ પલકોં કે બાલ ભી ઉગાતા હે. કહા જાતા હે કે ઇસ્મિદ ઇસ્ફહાન મેં પાયા જાતા હે. ઉ-લમાએ કિરામ ફરમાતે હેં કે ઇસ કા રંગ સિયાહ હોતા હે ઔર મશરિકી મમાલિક મેં પૈદા હોતા હે. બહર હાલ ઇસ્મિદ કા સુરમા મુયસ્સર આ જાએ તો યેહી અફઝલ હે વરના કિસી કિસ્મ કા ભી સુરમા ડાલા જાએ સુન્નત અદા હો જાએગી.

સુરમા લગાને કા તરીકા

હદીસે બાલા મેં યેહ ભી ઇશાદિ ફરમાયા ગયા હે કે હમારે પ્યારે સરકાર, મદીને કે તાજદાર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ દોનોં મુકદ્દસ આંખોં મેં સુરમે કી તીન તીન સલાઈયાં ઇસ્તિ’માલ ફરમાતે થે ઔર અકસર ઇસી પર અમલ થા. તાહમ બા’ઝ રિવાયાત મેં

સીધી આંખ મુબારક મેં તીન સલાઈયાં ઓર બાઈ મેં દો કા ભી ઝિક આયા હૈ ઓર “صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم” મેં ઈસી તરહ બયાન ક્રિયા ગયા હૈ કે સરકારે મદીના وَسَلَّم وَاللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم હર આંખ મુબારક મેં દો દો સલાઈયાં સુરમે કી ડાલતે ઓર એક સલાઈ કો દોનોં મુબારક આંખોં મેં લગાતે.

(وسائل الوصول إلى شاكل الرسول صلى الله عليه وآله وسلم، الفصل الثاني في صفة بصره.... إلخ ص ٤٤)

લિહાઝા હમેં મુખ્તલિફ અવકાત મેં મુખ્તલિફ તરીકે પર સુરમા ઈસ્તિ'માલ કરના ચાહિયે. યા'ની કભી દોનોં આંખોં મેં તીન તીન સલાઈયાં કભી દાઈ આંખ મેં તીન ઓર બાઈ મેં દો, તો કભી દોનોં આંખોં મેં દો દો ઓર ફિર આખિર મેં એક સલાઈ કો સુરમે વાલી કર કે બારી બારી દોનોં આંખોં મેં લગાએ. ઈસ તરહ કરને સે તીનોં સુન્નતેં અદા હો જાએંગી.

યેહ બાત યાદ રખેં કે તકરીમ કે જિતને ભી કામ હોતે સબ હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم સીધી જાનિબ સે શુરૂઆ ક્રિયા કરતે, લિહાઝા પહલે સીધી આંખ મેં સુરમા લગાએ ફિર બાઈ આંખ મેં.

(المرجع السابق، الفصل الثالث، في صفة شعره.... إلخ ص ٨١)

એ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ હમેં હર બાર સોતે વક્ત સુરમા લગાને કી સુન્નત ભી અદા કરને કી તૌફીક અતા ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاوِزِ النَّبِيِّ الْاٰمِيْنَ صَلَّ اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

અજબ નહીં કે લિખા લૌહ કા નઝર આએ !

જો નકશે પા કા લગાઈ ગુબાર આંખોં મેં

છીંકને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

છીંકના ભી એક અહમ અમ્મર હૈ ઇસ કી ભી સુન્નતેં ઔર આદાબ હૈં. લેકિન અફસોસ ! મ-દની માહોલ સે દૂર રહને કે બાઈસ મુસલમાનોં કી અક્સરિય્યત કો ઇસ સિલ્સિલે મેં કોઈ મા'લૂમાત નહીં હોતીં, જહાં છીંક આઈ ઝોર ઝોર સે “આક્છી આક્છી” કર લિયા. નાક ભર આઈ તો સિનક લી ઔર બસ. એસા નહીં હૈ, ઇસ કી ભી સુન્નતેં ઔર આદાબ હમેં સીખને ચાહિએં.

(1) છીંક કે વક્ત સર ઝુકાએ, મુંહ છુપાએ ઔર આવાઝ આહિસ્તા નિકાલેં છીંક કી આવાઝ બુલન્દ કરના હમાકત હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 103) હઝરતે ઉબાદા બિન સામિત વ શદાદ બિન ઔસ વ હઝરતે વાસિલા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمْ સે રિવાયત હૈ કે તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદ ફરમાયા : “કિસી કો ડકાર યા છીંક આએ તો આવાઝ બુલન્દ ન કરે કે શૈતાન કો યેહ બાત પસન્દ હૈ કે ઇન મેં આવાઝ બુલન્દ કી જાએ.”

(شعب الإيمان، باب في تشييت العاطس، فصل في تكرير العاطس، الحديث 9355، ج 4، ص 32)

(2) જબ છીંક આએ ઔર “الْحَمْدُ لِلَّهِ” કહેંગે તો ફિરિશ્તે “رَبِّ الْعَالَمِينَ” કહેંગે. અગર આપ “الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ” કહેંગે તો મા'સૂમ ફિરિશ્તે યેહ દુઆ કરેંગે. عَزَّ وَجَلَّ اَللّٰهُ (યા'ની અલ્લાહ હુઝુર પર રહ્મ ફરમાએ)

હઝરતે અબ્દુલ્લાહ ઇબને અબ્બાસ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે સરકારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદ ફરમાયા : “જબ કિસી કો છીંક આએ ઔર વોહ “الْحَمْدُ لِلَّهِ” કહે તો

ફિરિશ્તે કહતે હૈં “رَبِّ الْعَالَمِينَ” ઓર વોહ “الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ” કહતા હૈ, તો ફિરિશ્તે કહતે હૈં “يَرْحَمُكَ اللَّهُ” યા’ની અલ્લાહ જَلَّ وَجَلَّ તુઝ પર રહ્મ ફરમાએ.” (طبرانی الأوسط، الحديث ۳۳۷۱ ج ۲ ص ۳۰۵)

(3) છીંક આને પર અલ્હમુલિલ્લાહ કહના સુન્નત હૈ બેહતર યેહ હૈ કે અલ્હમુલિલ્લાહ રબ્બિલ્લાહ કહે. સુનને વાલે પર વાજિબ હૈ કે ફૌરન કહે. ઓર ઇતની આવાઝ સે કહે કે છીંકને વાલા ખુદ સુન લે. અગર જવાબ મેં તાખીર કર દી તો ગુનહગાર હોગા. સિર્ફ જવાબ દેને સે ગુનાહ મુઆફ નહીં હોગા તૌબા ભી કરના હોગી.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 102)

(4) જવાબ સુન કર છીંકને વાલા કહે, “يُغْفِرُ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ” (અલ્લાહ તઆલા હમારી ઓર તુમહારી મઝિરત ફરમાએ) યા યેહ કહે, “يَهْدِيكُمْ اللَّهُ وَيُصْلِحْ بَالَكُمْ” (અલ્લાહ તુમહેં હિદાયત દે ઓર તુમહારી ઇસ્લાહ ફરમાએ).

(الفتاوى الهندية، كتاب ما تكل وما لا تكل، الباب السابع في السلام وتشميت العاطس، ج ۵ ص ۳۲۶)

(5) છીંકને વાલા ઝોર સે હમ્દ કહે તાકે કોઈ સુને ઓર જવાબ દે તો દોનોં કો સવાબ મિલેગા.

(الفتاوى الهندية، كتاب ما تكل وما لا تكل، الباب السابع في السلام وتشميت العاطس، ج ۵ ص ۳۲۶)

(6) છીંક કા જવાબ એક મર્તબા વાજિબ હૈ. દોબારા છીંક આએ ઓર વોહ અલ્હમુલિલ્લાહ કહે તો દોબારા જવાબ વાજિબ નહીં બલ્કે મુસ્તાહબ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 102) હઝરતે અયાસ બિન સ-લમહ અલ્લાહુ તૈઆલી અપને વાલિદ સે રિવાયત કરતે હૈં કે હુઝૂર નબિય્યે કરીમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم પાસ એક આદમી કો

صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ كَرِيمَ نَبِيَّيْهِ كَرِيمَ نَبِيَّيْهِ كَرِيمَ نَبِيَّيْهِ
 ने ફરમાયા : يَرْحَمُكَ اللَّهُ (અલ્લાહ ઇઝ્જલ્ ઇઝ્જલ્ પર રહમ ફરમાએ)
 उसे दोबारा छोड़ आँक तो हुआरे अकरम, नूरे मुजस्सम
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने फरमाया, “छोसे लुका म हो गया है.”

(جامع الترمذی، کتاب الادب، باب ما جاء في مشيت العاطس، الحديث ۲۷۵۲، ج ۴، ص ۳۴۱)

(7) જવાબ ઉસ સૂરત મેં વાજિબ હોગા જબ છીંકને વાલા

لِللَّهِ كَحَيْثُ كَحَيْثُ كَحَيْثُ كَحَيْثُ (બહારે
 શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 102) હઝરતે અબૂ મુસા રઝી અલ્લાહુ ઇન્નહુ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ رَحِيمٌ كَرِيمٌ
 કો યેહ ફરમાતે હુએ સુના, “જબ તુમ મેં સે કિસી શખ્સ કો છીંક આએ
 और वो ल कَحَيْثُ كَحَيْثُ कَحَيْثُ कَحَيْثُ (અહીં કહો તો તુમ ઉસ કે લિયે અલ્લાહુ ઇન્નહુ
 अगर वो ल कَحَيْثُ कَحَيْثُ कَحَيْثُ कَحَيْثُ (અહીં કહો તો તુમ ભી અલ્લાહુ ઇન્નહુ ન કહો.”

(صحیح مسلم، کتاب الزهد والرقائق، باب تشييت العاطس وكراهية التثاوب، الحديث ۱۹۹۲، ص ۱۵۹۹)

(8) બુઢિયા કી છીંક કા જવાબ મર્દ ઝોર સે દે ઔર જવાન

औरत का जवाब दिल् में दे. (અલબત્તા ઇતની આવાઝ ઝરૂરી હૈ કે
 જવાબ દેને વાલા ખુદ સુન લે) (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 103)

(9) છીંકને વાલા દીવાર કે પીછે હો જબ ભી જવાબ દેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 103)

(10) કઈ ઇસ્લામી ભાઈ મૌજૂદ હોં ઔર બા'ઝ હાઝિરીન ને

જવાબ દે દિયા તો સબ કી તરફ સે જવાબ હોગા મગર બેહતર
 યેહી હૈ કે સારે જવાબ દેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 103)

(11) નમાઝ કે દૌરાન છીંક આએ તો અલ્લાહુ ઇન્નહુ ન કહેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 3, સ. 49)

(12) આપ નમાઝ પઢ રહે હેં ઓર કિસી કો છીંક આઈ ઓર આપ ને જવાબ દે દિયા તો આપ કી નમાઝ ફાસિદ હો ગઈ.

(الفتاوى المأثورة، كتاب تأكل وما لا تأكل، الباب السابع في السلام وتشميت العاطس، ج 5، ص 324)

(13) કાફિર કો છીંક આઈ ઓર ઉસ ને અલ્હમ્દુલિલ્હે કહા તો જવાબ મેં યેહ્દયક અલ્લાહ (અલ્લાહ ઘરૂજી તુઝે હિદાયત કરે) કહા જાએ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 103)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ ઘરૂજી ! હમેં છીંક કી સુન્નતોં ઓર આદાબ પર અમલ કરને કી તૌફીક અતા ફરમા.

أَمِين بِجَاءِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

નમાઝે અસ્ર કી ફઝીલત

નબિય્યે કરીમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ફરમાતે હેં :

“જબ મુદા કબ્ર મેં દાખિલ હોતા હૈ, તો ઉસે સૂરજ ડૂબતા હુવા મા’લૂમ હોતા હૈ, વોહ આંખેં મલતા હુવા ઉઠ બૈઠતા હૈ ઓર કહતા હૈ ((دَعُونِيْ اَصْلَى)) ઝરા ઠહરો ! મુઝે નમાઝ તો પઢને દો.”

(“سنن ابن ماجه”, كتاب الزهد، باب ذكر القبر و البلى، الحديث: 4272، ص 2736)

હકીમુલ ઉમ્મત મુફતી અહમદ યાર ખાન નઈમી દુગુનૈ અવ્લી ઇસ હદીસે પાક કે ઇસ હિસ્સે દુગુનૈ અવ્લી (ઝરા ઠહરો ! મુઝે નમાઝ તો પઢને દો.) કે બારે મેં ફરમાતે હેં : યા’ની ઐ ફિરિશ્તો ! સુવાલાત બા’દ મેં કરના, અસ્ર કા વક્ત જા રહા હૈ મુઝે નમાઝ પઢ લેને દો. યેહ વોહ કહેગા જો દુન્યા મેં નમાઝે અસ્ર કા પાબન્દ થા અલ્લાહ નસીબ કરે. મઝીદ ફરમાતે હેં : મુફ્કિન હૈ કે ઇસ અર્ઝ પર સુવાલ વ જવાબ હી ન હોં ઓર હોં તો નિહાયત આસાન, કયૂંકે ઇસ કી યેહ ગુફત-ગૂત મામા સુવાલોં કા જવાબ હો ચુકી.

(મિરઆતુલ મનાજ્જહ, જિ. 1, સ. 143)

નાખુન, હજામત, મૂએ બગલ વગૈરા સે મુ-તઅલ્લિક સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم તાજદાર, મ-દની તાજદાર
સફાઈ કો બેહદ પસન્દ ફરમાતે હેં, આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَ اٰلِهٖ وَسَلَّم કા
ફરમાને આલીશાન હૈ : “الطُّهُورُ زُصْفُ الْإِيْمَانِ” યા’ની સફાઈ આધા
ઈમાન હૈ.” (جامع الترمذی، کتاب الدعوات، باب ۹۲، الحدیث ۳۵۳۰، ۵۷، ۳۰۸)

યુનાન્યે હર મુસલ્માન કો ચાહિયે કે અપને ઝાહિરો બાતિન
દોનોં કી સફાઈ કા ખયાલ રખે. ઝાહિર કી સફાઈ કા જહાં તક
તઅલ્લુક હૈ તો વોહ યેહ હૈ કે અપના જિસ્મ ઔર લિબાસ વગૈરા
નજાસત સે પાક રખને કે સાથ સાથ મૈલ કુચૈલ વગૈરા સે ભી સાફ
રખના ચાહિયે. નીઝ અપને સર ઔર દાઢી કે બાલોં કો ભી દુરુસ્ત
રખે. નાખુન ભી ઝિયાદા ન બઢને દેં, કે ઈન મેં મૈલ કુચૈલ ભર
જાતા હૈ ઔર વોહ ખાના વગૈરા ખાને મેં પેટ કે અન્દર પહોંચતા હૈ
જિસ કે સબબ તરહ તરહ કી બીમારિયાં પૈદા હોને કા અન્દેશા
રહતા હૈ. નીઝ બગલ વ ઝેરે નાફ કે બાલ ભી સાફ કરતે રહના
ચાહિયે. રહા બાતિન કી સફાઈ કા મુઆ-મલા તો અપને બાતિન
કો ભી કીનઅ મુસ્લિમ, ગુરૂર વ તકબ્બુર, બુગ્ઝ વ હસદ, વગૈરા
વગૈરા રઝાઈલ સે પાક વ સાફ રખના ઝરૂરી હૈ. બાતિન કી સફાઈ
કે લિયે અચ્છી સોહબત બેહદ ઝરૂરી હૈ. ઝાહિરી સફાઈ યા’ની
નાખુન, મૂએ બગલ વગૈરા કી સફાઈ કે મુ-તઅલ્લિક મ-દની ફૂલ
મુલા-હઝા હોં.

ચાલીસ દિન કે અન્દર અન્દર ઈન કામોં કો ઝરૂર કર લેં, મૂંછેં ઔર નાખુન તરાશના, બગલ કે બાલ ઉખાડના ઔર મૂએ ઝેરે નાફ મૂંડના. હઝરતે સય્યિદુના અનસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં મૂંછેં ઔર નાખુન તરશવાને ઔર બગલ કે બાલ ઉખાડને ઔર મૂએ ઝેરે નાફ મૂંડને મેં હમારે લિયે યેહ વક્ત મુકર્રર ક્રિયા ગયા હૈ કે ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ન છોડે. (صحیح مسلم، کتاب الطهارة، باب فی خصال الفطرة، الحدیث ૧૫૮، ૧૫૯)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હદીસે બાલા સે પતા ચલા કે ચાલીસ દિન કે અન્દર અન્દર યેહ કામ ઝરૂર કર લેના ચાહિયે. હફતે મેં એક બાર નહાના ઔર બદન કો સાફ સુથરા રખના ઔર મૂએ ઝેરે નાફ દૂર કરના મુસ્તહબ હૈ. પન્દરહવેં રોઝ કરના ભી જાઈઝ હૈ ઔર ચાલીસ રોઝ સે ઝિયાદા ગુઝાર દેના મકરૂહ વ મમ્નૂઅ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 196) પ્યારે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હો સકે તો હર જુમુઆ કો યેહ કામ કર હી લેને ચાહિએ ક્યૂંકે એક હદીસે મુબારક મેં હૈ કે હુઝૂર તાજદારે મદીના રાહતે કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ જુમુઆ કે દિન નમાઝ કે લિયે જાને સે પહલે મૂંછેં કતરવાતે ઔર નાખુન તરશવાતે.

(شعب الإيمان، باب فی الطهارات، فصل الوضوء، الحدیث ૧૨૯૨، ૧૨૯૩، ૧૨૯૪)

હાથોં કે નાખુન તરાશને કા તરીકા :

હાથોં કે નાખુન તરાશને કે દો તરીકે યહાં બયાન ક્રિયે જાતે હેં ઈન દોનોં મેં સે આપ જિસ તરીકે પર ભી અમલ કરેંગે જાતે હેં سُنَّات કા સવાબ પાએંગે. યેહ ભી હો સકતા હૈ કભી એક પર અમલ કર લેં કભી દૂસરી પર. ઈસ તરહ દોનોં

હદીસોં પર અમલ હો જાએગા. યુનાન્યે ઝૈલ મેં દોનોં તરીકે પેશ કિયે જાતે હેં :

(1) મૌલાએ કાએનાત હઝરતે સય્યિદુના અલિય્યુલ મુર્તઝા શેરે ખુદા **كَرَّمَ اللهُ تَعَالَى وَجْهَهُ الْكَرِيمَ** સે નાખુન કાટને કી યેહ સુન્નત મન્કૂલ હૈ કે સબ સે પહલે સીધે હાથ કી ઇંગલીયા, ફિર બીય વાલી, ફિર અંગૂઠા, ફિર મંઝલી (યા'ની ઇંગ્લિયા કે બરાબર વાલી) ફિર શહાદત કી ઉંગલી. અબ બાએ હાથ મેં પહલે અંગૂઠા, ફિર બીય વાલી, ફિર ઇંગ્લિયા, ફિર શહાદત કી ઉંગલી, ફિર મંઝલી. યા'ની સીધે હાથ કે નાખુન ઇંગ્લિયા સે કાટના શુરૂઅ કરેં ઓર ઉલ્ટે હાથ કે નાખુન અંગૂઠે સે.

(માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 195)

(2) દૂસરા તરીકા આસાન હૈ ઓર યેહ ભી હમારે મ-દની આકા **صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** સે સાબિત હૈ ઓર વોહ યેહ હૈ કે સીધે હાથ કી શહાદત કી ઉંગલી સે શુરૂઅ કર કે તરતીબ વાર ઇંગ્લિયા સમેત નાખુન તરાશોં મગર અંગૂઠા છોડ દેં. અબ ઉલ્ટે હાથ કી ઇંગ્લિયા સે શુરૂઅ કર કે તરતીબ વાર અંગૂઠે સમેત નાખુન તરાશ લેં. અબ આખિર મેં સીધે હાથ કા અંગૂઠા જો બાકી થા ઉસ કા નાખુન ભી કાટ લેં. ઇસ તરહ સીધે હી હાથ સે શુરૂઅ હુવા ઓર સીધે હી હાથ પર ખત્મ. (માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 196)

પાઉં કે નાખુન કાટને કા તરીકા :

બહારે શરીઅત મેં “દુર્રે મુખ્તાર” કે હવાલે સે લિખા હૈ કે પાઉં કે નાખુન તરાશને કી કોઈ તરતીબ મન્કૂલ નહીં. બેહતર યેહ

હૈ કે વુઝૂ મેં પાઉં કી ઉંગ્લિયોં મેં ખિલાલ કરને કી જો તરતીબ હૈ
ઉસી તરતીબ કે મુતાબિક પાઉં કે નાખુન કાટ લેં. યા'ની સીધે પાઉં
કી છુંગ્લિયા સે શુરૂઅ કર કે તરતીબ વાર અંગૂઠે સમેત નાખુન
તરાશ લેં ફિર ઉલ્ટે પાઉં કે અંગૂઠે સે શુરૂઅ કર કે છુંગ્લિયા સમેત
નાખુન કાટ લેં. (માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 196)

(3) દાંત સે નાખુન નહીં કાટના યાહિયે કે મકરૂહ હૈ ઔર
ઇસ સે મ-રઝે બરસ પૈદા હો જાને કા અન્દેશા હૈ.
مَعَاذَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ
(رد المحتار مع در مختار، کتاب الظفر والاباحة، فصل فی الحج، ج 9، ص 118)

(4) લમ્બે નાખુન શૈતાન કી નિશસ્ત ગાહ હેં. યા'ની ઇન પર
શૈતાન બૈઠતા હૈ.
(کیمیائے سعادت، اصل دوم در طهارت، ج 1، ص 118)

(5) નાખુન યા બાલ વગૈરા કાટને કે બા'દ દફન કર દેના
યાહિયે. બૈતુલ ખલા યા ગુસ્લ ખાને મેં ડાલ દેના મકરૂહ હૈ, કે ઇસ
સે બીમારી પૈદા હોતી હૈ.

(رد المحتار مع در مختار، کتاب الظفر والاباحة، فصل فی الحج، ج 9، ص 118)

(6) નાખુન તરાશ લેને કે બા'દ ઉંગ્લિયોં કે પોરે ધો લેને
યાહિએ.

(7) બગલ કે બાલોં કો ઉખાડના સુન્નત હૈ ઔર મૂંડના ગુનાહ
ભી નહીં.
(رد المحتار مع در مختار، کتاب الظفر والاباحة، فصل فی الحج، ج 9، ص 121)

(8) નાક કે બાલ ન ઉખાડેં, કે ઇસ સે મ-રઝે આકિલા પૈદા
હો જાને કા ખૌફ હૈ. (الفتاویٰ الهمدیه، کتاب الکراہیة، الباب التاسع عشر فی الحتان والخصا... إلخ، ج 5، ص 358).

(9) ગરદન કે બાલ મૂંડના મકરૂહ હૈ.
(رد المحتار مع در مختار، کتاب الظفر والاباحة، فصل فی الحج، ج 9، ص 121) યા'ની જબકે સર કે બાલ ન

મુંડાએં સિફ ગરદન હી કે મુંડાએં. હાં અગર પૂરે સર કે બાલ મુંડાએં તો ઇસ કે સાથ ગરદન કે ભી મુંડા દેં. નબિયે પાક ﷺ ને હજામત કે સિવા ગરદન કે બાલ મુંડાને સે મન્અ ફરમાયા. (المعجم الاوسط، الحديث ૧૧૧૭، ج ૨، ص ૧૮૫)

(10) અબ્રૂ કે બાલ અગર બડે હો જાએં તો ઉન કો તરશવા સકતે હેં. (در مختار مع رد المحتار، کتاب الحظر والاباحه، فصل فی الحج، ج ૧، ص ૧૮૦)

(11) દાઢી કા ખત બનવાના જાઈઝ હે. (رد المحتار، ج ૧، ص ૧૮૧)

ઈમામે અહલે સુન્નત, મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ મૌલાના અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 22 સફહા 296 પર લિખતે હેં : “દાઢી કલમોં કે નીચે સે કન્પટિયોં, જબડોં, ઠોડી પર જમતી હૈ ઓર અર્ઝન ઇસ કા બાલાઈ હિસ્સા કાનોં ઓર ગાલોં કે બીચ મેં હોતા હૈ. જિસ તરહ બા’ઝ લોગોં કે કાનોં પર રોંગટે હોતે હેં વોહ દાઢી સે ખારિજ હેં, યૂં હી ગાલોં પર જો ખફીફ બાલ કિસી કે કમ કિસી કે આંખોં તક નિકલતે હેં વોહ ભી દાઢી મેં દાખિલ નહીં. યેહ બાલ કુદરતી તૌર પર મૂએ રીશ સે જુદા વ મુમતાઝ હોતે હેં. ઇસ કા મુસલ્સલ રાસ્તા જો કલમોં કે નીચે સે એક મખરૂતી શકલ પર જાનિબે ઝકન જાતા હૈ યેહ બાલ ઇસ રાહ સે જુદા હોતે હેં, ન ઇન મેં મૂએ મહાસિન કે મિસ્લ કુલ્લતે નામિયા, ઇન કે સાફ કરને મેં કોઈ હરજ નહીં બલ્કે બસા અવકાત ઇન કી પરવરિશ બાઈસે તશ્વિયએ ખલ્ક વ તકબીહે સૂરત હોતી હૈ જો શરઅન હરગિઝ પસન્દીદા નહીં.”

(12) હાથ, પાઉં ઓર પેટ કે બાલ દૂર કરના યાહેં તો મન્અ

નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197)

(13) સીના ઔર પીઠ કે બાલ કાટના યા મૂંડના અચ્છા નહીં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197)

(14) દાઢી બઢાના સુ-નને અમ્બિયા વ મુર-સલીન عَلَيْهِمُ السَّلَام

સે હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197) મુંડાના યા એક મુશ્ત સે કમ કરના હરામ હૈ. “હાં એક મુશ્ત સે ઝાઈદ હો જાએ તો જિતની ઝિયાદા હૈ ઉસ કો કટવા સકતે હૈં”

(در مختار، کتاب النظرة والاباحة، فصل في المنيح، ج 9، ص 121)

(15) મૂંછોં કે દોનોં કનારોં કે બાલ બડે બડે હોં તો હરજ નહીં

બા’ઝ અસ્લાફُ اللَّهِ رَحِمَهُمُ اللَّهُ (યા’ની ગુઝશ્તા બુઝુર્ગોં) કી મૂંછેં ઈસ કિસ્મ કી થીં. (الفتاوى الهندية، كتاب الكرامية، الباب التاسع عشر في الختان والخصا...، ج 5، ص 358)

(16) મર્દ કો યાહિયે કે મૂએ ઝેરે નાફ ઉસ્તરે વગૈરા સે મૂંડ

દે. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 196)

(17) ઈસ કામ કે લિયે બાલ સફા પાવડર વગૈરા કા

ઈસ્તિ’માલ મર્દ વ ઔરત દોનોં કો જાઈઝ હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197)

(18) મૂએ ઝેરે નાફ કો નાફ કે ઐન નીચે સે મૂંડના શુરૂઅ

કરેં. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197)

(19) જનાબત કી હાલત મેં (યા’ની ગુસ્લ ફર્ઝ હોને કી સૂરત

મેં) ન કહીં કે બાલ મૂંડેં ન હી નાખુન તરાશેં, કે ઐસા કરના મકરૂહ હૈ. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 197)

(20) ઈસ્લામી બહનેં અપને સર વગૈરા કે બાલ ઐસી જગહ

ન ડાલેં જહાં ગૈર મહરમ કી નઝર પડે.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 81)

(21) ઈન્સાન કે બાલ (જ્વાહ વોહ જિસ્મ કે કિસી ભી હિસ્સે કે હોં) નાખુન, હેઝ કા લતા (યા'ની વોહ કપડા જિસ સે હેઝ કા ખૂન સાફ કિયા ગયા હો) ઔર ઈન્સાની ખૂન ઈન ચારોં ચીઝોં કો દફન કર દેને કા હુકમ હૈ.

(درماتر مع رواج الحرام، کتاب النظرة والإباحة، فصل في المنيح، ج 9، ص 128)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ ! હમેં અપને ઝાહિર વ બાતિન દોનોં કો સાફ રખને કી તૌફીક અતા ફરમા ઔર ઈસ મુઆ-મલે મેં જો જો સુન્નતેં હેં ઉન તમામ સુન્નતોં પર ખુશદિલી સે અમલ કરને કી તૌફીકે રફીક મહમત ફરમા.

أَمِين بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

દો દઈ સુન્નતોં કા પએ શાહે કરબલા

ઉમ્મત કે દિલ સે લઝઝતે ઇસ્યાં નિકાલ દો

(વસાઈલે બખ્શિશ (મુરમ્મ), સ. 305)

મુહ્ફે રખને કી સુન્નતે ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમારે પ્યારે મ-દની આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી સુન્નતે કરીમા હૈ કે આપ
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને હમેશા અપને સરે મુબારક કે બાલ શરીફ
 પૂરે રખે. કભી નિસ્ફ કાન મુબારક તક તો કભી કાન મુબારક કી
 લૌ તક ઔર બા'ઝ અવકાત આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે ગેસૂ
 શરીફ બઢ જાતે તો મુબારક શાનોં કો ઝૂમ ઝૂમ કર ચૂમને લગતે.

ગોશ તક સુન્નતે થે ફરિયાદ અબ આએ તા દૌશ

કે બનેં ખાના બદોશોં કો સહારે ગેસૂ

(હદાઈકે બખ્શિશ)

(1) યાહેં તો આધે કાનોં તક ગેસૂ રખિયે, કે હઝરતે સય્યિદુના

અનસ બિન માલિક رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં કે મદીને વાલે આકા,
 શબે અસ્રા કે દૂલ્હા, મુહમ્મદે મુસ્તફા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે બાલ
 મુબારક આધે મુબારક કાનોં તક થે.

(جامع الترمذی، الشماک باب ماجاء فی شعر رسول اللہ صلی اللہ تعالیٰ علیہ وآلہ وسلم الحدیث ۲۴ ص ۵۰۷)

દેખો કુરઆં મેં શબે કદ્ર હૈ તા મત્લએ ફજ

યા'ની નઝદીક હેં, આરિઝ કે વોહ પ્યારે ગેસૂ

(હદાઈકે બખ્શિશ, સ. 89)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ચૂંકે બાલ બઢને વાલી ચીઝ હૈ. ઇસ લિયે જિસ સહાબી
 رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ને જૈસા દેખા વોહી રિવાયત કર દિયા. યુનાન્ચે

મદ્દાનતુલ
મુનવ્વરહ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ઈન અહાદીસે મુબારકા સે હમેં બખૂબી મા'લૂમ હો ગયા કે હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને હમેશા અપને સરે અક્કસ પર પૂરે હી બાલ રખે. આજકલ જો છોટે છોટે બાલ રખે જાતે હેં, ઇસ તરહ કે બાલ રખના સુન્નત નહીં હૈ.

પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! તરહ તરહ કી તરાશ ખરાશ વાલે બાલ રખને કી બજાએ હમેં ચાહિયે કે પ્યારે મ-દની આકા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી મહબ્બત મેં અપને સર પર આધે કાનોં તક, કાનોં કી લૌ તક યા ઇતની બડી સુલ્હેં રખેં કે શાનોં કો છૂ લેં. ઇસ કા આસાન તરીકા યેહ હૈ કે એક ધાગા લે કર આધે કાન સે યા એક કાન કી લૌ સે સર કે પિછલે હિસ્સે કી તરફ સે દૂસરે કાન કે નિસ્ફ તક યા દૂસરે કાન કી લૌ તક લે જાએં ઓર ઉસે મઝબૂતી સે પકડ લેં, અબ ઉસ ધાગે સે નીચે જિતને બાલ આએં વોહ કટવા દીજિયે.

એ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમ સબ મુસલમાનોં કો ખિલાફે સુન્નત બાલ રખને ઓર રખવાને કી સોચ સે નજાત દે કર નબિયે પાક, સાહિબે લૌલાક صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી પ્યારી પ્યારી, મીઠી મીઠી સુન્નત સુલ્હેં રખને વાલી “મ-દની સોચ” અતા ફરમા.

أَمِين بِجَاذِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

તેલ ડાલને ઔર કંઘા કરને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ અપને સરે અકદસ ઔર દાઢી મુબારક મેં
 તેલ ડાલતે, કંઘા કરતે, બીય સર મેં માંગ નિકાલતે. હઝરતે
 સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂરે પાક,
 સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફલાક وَسَلَّم وَاللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા :
 “જિસ કે બાલ હોં તો વોહ ઉન કા ઇકરામ કરે.” (યા'ની ઉન કો ધોએ, તેલ
 લગાએ, કંઘા કરે) (سنن ابوداؤد، كتاب الترتيل، باب في اصلاح الشعر، الحديث ٣١٩٣، ج ٣، ص ١٠٣)
 યુનાન્યે અબ તેલ ડાલને ઔર કંઘા કરને કી સુન્નતોં ઔર આદાબ
 કા બયાન ક્રિયા જાતા હૈ.

(1) માંગ સર કે બીય મેં નિકાલી જાએ, કે સુન્નત હૈ.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 198)

(2) સર મેં તેલ ડાલને સે કબ્લ “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ” પઢ
 લેના ચાહિયે.

(3) સર મેં તેલ લગાને કા તરીકા હૈ યેહ હૈ કે
 “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ” પઢ કર ઉલ્ટે હાથ કી હથેલી મેં થોડા સા તેલ
 ડાલેં, ફિર પહલે સીધી આંખ કે અબ્રૂ પર તેલ લગાએં ફિર ઉલ્ટી કે.
 ઇસ કે બા'દ સીધી આંખ કી પલક પર, ફિર ઉલ્ટી પર. અબ (ફિર
 “بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ” પઢ કર) સર મેં તેલ ડાલેં.

(ملخصاً شمائل رسول صلى الله عليه وآله وسلم للإمام التتبياني، الفصل الثالث في متعلق شعره.... إلخ ص ٨١)

(4) جب مٹی تیل لگاؤ تو ہمارے کے نیچے سر باند باقیہ۔

ہمارے سرکار، مٹی نے کے تاجدار، ہم نے کسوں کے مددگار
 ﷺ کے میٹھے مبارک میں بڑے بے حد نفاست تھی
 ہسی لیتے تو آپ ﷺ جب سرے مبارک میں تیل
 لگاتے تو اپنے ہمارے مبارک اور اس کی دہلی شریف اور
 دیگر لباس کو تیل کے اسر سے بنانے کے لیے سرے اکھڑے پر
 ایک کپڑا لپٹ لیا کرتے۔ اور بڑے تیل مبارک کا ہستی'مال
 بڑے زیادہ ہوتا ہس لیے وہ مبارک کپڑا تیل شریف
 والا ہوتا۔
 (شمائل المحمديہ، الحدیث ۳۲۷ ص ۴۰)

گوشہ ہڈی سے مبارک سے یہ مٹی ما'لوم ہوا کے تیل
 ڈالنے کے با'د دہلی اور ہمارے کے نیچے کوئی کپڑا یا رمال
 رپنا یا بانہنا سُنّت ہے۔ ہڑتے سبھی ہونا ہمارے تیرمیزی
 رَحْمَةُ اللهِ تَعَالٰی نے سر باند بانہنے کی سُنّت کے متعلق
 "شمالیہ تیرمیزی" میں ایک باب بانہ ہے۔

(5) سر میں سرسوں کا تیل ڈالنے والا سر سے دہلی یا ہمارے
 ہٹارتا ہے تو با'د اوقات ہڈی کا ہپکا نکلتا ہے لیٹا
 جس سے ہن پڑے وہ ہڈی ہوشوار تیل ڈالے ہوشوار تیل ہنانے
 کا ایک آسان تریکا یہ مٹی ہے کے ہوپرے کے تیل کی شیشی میں
 اپنے پسندی ہڈی کے بڑے کترے ڈال کر ہل کر لیجیے۔
 ہوشوار تیل تیار ہے۔ سر کے بالوں کو وکتن وکتن ساہن
 سے ہوتے رہیے۔

(6) દાઢી મેં અક્સર ગિઝાઈ અજઝા અટક જાતે હેં, સોને મેં બા'ઝ અવકાત મુંહ કી બદબૂદાર રાલ ભી દાખિલ હો જાતી હે ઓર ઈસ તરહ બદબૂ આતી હે લિહાઝા મશવ-રતન અઝ હે કે હો સકે તો રોઝાના એકઆધ બાર સાબુન સે દાઢી ધો લી જાએ.

(7) બા'ઝ ઈસ્લામી ભાઈ કાફી બડે સાઈઝ કા ઇમામા શરીફ બાંધને કા જઝબા તો રખતે હેં મગર સફાઈ રખને મેં કોતાહી કર જાતે હેં ઓર યૂં બસા અવકાત લા શુઝીરી મેં મસ્જિદ કે અન્દર “બદબૂ” ફેલાને કે જુર્મ મેં ફંસ જાતે હેં. લિહાઝા મ-દની ઇસ્તિજા હે કે ઇમામા સરબન્દ શરીફ ઓર યાદર ઇસ્તિ'માલ કરને વાલે ઈસ્લામી ભાઈ હત્તલ ઇમ્કાન હર હફતે ઓર મૌસિમ કે એ'તિબાર સે યા ઝડરતન મઝીદ જલ્દી જલ્દી ઇન્હેં ધોને કી તરકીબ બનાઓ. વરના મૈલ કુચૈલ, પસીના ઓર તેલ વગૈરા કે સબબ ઇન ચીઝોં મેં બદબૂ હો જાતી હે, અગર્યે ખુદ કો મહસૂસ નહીં હોતી મગર દૂસરોં કો બદબૂ કે સબબ કાફી ધિન આતી હે, ખુદ કો ઈસ લિયે પતા નહીં ચલતા કે જિસ કે પાસ મુસ્તાકિલન કોઈ મખ્સૂસ ખુશબૂ યા બદબૂ હો ઈસ સે ઉસ કી નાક અટ જાતી હે.

(8) જિન ઈસ્લામી ભાઈયોં કે સર પર બાલ હોં ઉન કો ચાહિયે કે ઇન મેં કંઘા કિયા કરે. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ કતાદા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હે કે સરકારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સે મેં ને અઝ કી કે મેરે સર પર પૂરે બાલ હેં, મેં ઇન કો કંઘા કિયા કઙૂ ? તો આકાએ મદીના, ફેઝ ગન્જના

سَلَّمَ نَعَى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ : “ہاں اور ٲن کا ٲکرام کرو.”
 લિહાઝા હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ કતાદા رَضِيَ اللّٰه تَعَالٰى عَنْهُ મીઠે મ-દની
 આકા صَلَّی اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ કે ફરમાને કી વજહ સે કભી કભી તો
 દિન મેં દો દો મર્તબા ભી તેલ લગાયા કરતે.

(مَوْطَأِ اِمَامِ مَالِك، كِتَابُ الشَّعْرِ، بَابُ اَصْلَاحِ الشَّعْرِ، الْحَدِيثُ ١٨١٨، ج ٢، ص ٢٣٥)

(9) બાલ બિખરે હુએ ન રખે. હઝરતે સચ્ચિદુના અતા

બિન યસાર رَضِيَ اللّٰه تَعَالٰى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે તાજદારે દો આલમ,
 શાહે બની આદમ, રસૂલે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّی اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ
 મસ્જિદ મેં તશરીફ ફરમા થે. ٲતને મેં એક શખ્સ આયા જિસ કે
 સર ઓર દાઢી કે બાલ બિખરે હુએ થે. હમારે મીઠે મ-દની આકા
 صَلَّی اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ ને ٲસ કી તરફ ٲસ અન્દાઝ પર ٲશારા
 ક્રિયા જિસ સે સાફ ઝાહિર હોતા થા કે આપ صَلَّی اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ
 ٲસ કો બાલ દુરુસ્ત કરને કા હુકમ ફરમા રહે હે. વોહ શખ્સ બાલ
 દુરુસ્ત કર કે વાપસ આયા, સરકારે મદીના صَلَّی اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ
 ને ફરમાયા : “કયા વેહ ٲસ સે બેહતર નહીં હૈ કે કોઈ શખ્સ બાલોં કો
 ٲસ તરહ બિખેર કર આતા હો ગોયા વોહ શૈતાન હૈ.”

(مَوْطَأِ اِمَامِ مَالِك، كِتَابُ الشَّعْرِ، بَابُ اَصْلَاحِ الشَّعْرِ، الْحَدِيثُ ١٨١٩، ج ٢، ص ٢٣٥)

મીઠે ٲસ્લામી ભાઈયો ! મુન્દરિજએ બાલા અહાદીસે

મુબારકા મેં સર ઓર દાઢી કે બાલોં કો બિખરા હુવા ઓર બે
 તરતીબ છોડના ના પસન્દીદા બતાયા ગયા હૈ ઓર ફરમાયા ગયા
 હૈ કે બાલોં કા ٲક્રામ ક્રિયા કરો યા'ની ٲન કો તેલ ઓર કંઘી કે

ઝરીએ દુરુસ્ત રખા કરો. બલ્કે બયાન કી ગઈ આખિરી હદીસે પાક મેં તો બિખરે હુએ બાલ રખને વાલે કો શૈતાન સે તશબીહ દી ગઈ હૈ.

લિહાઝા હમેં યાહિયે કે હમ અપને લિબાસ કો પાકો સાફ રખને કે સાથ સાથ અપને દાઢી ઔર સર કે બાલોં કો ભી દુરુસ્ત રખા કરેં. બહર હાલ હમારા હુલ્યા સુન્નતોં કે સાંચે મેં ઢલ કર ઐસા સુથરા ઔર નિખરા હુવા હોના યાહિયે કે લોગ હમેં દેખ કર હમ સે ઘિન ન કરેં બલ્કે હમારી તરફ માઈલ હોં.

મેરી હર હર અદા સે યા નબી સુન્નત ઝલકતી હો

જિધર જાગેં શહા ખુશૂ વહાં તેરી મહકતી હો

(10) કંઘા કરતે વક્ત સીધી તરફ સે ઇંખિદા કીજિયે, કે હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા, શબે અસ્રા કે દૂલ્હા, શાફેએ રોઝે જઝા, સુલ્તાને અમ્બિયા, મહબૂબે કિબ્રિયા, શુરૂઅ ફરમાતે. જૈસાકે “તિરમિઝી શરીફ” મેં હૈ કે હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهَا ફરમાતી હેં કે સરકારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ દાઈ જાનિબ સે વુઝૂ કરના પસન્દ ફરમાતે ઔર ઈસી તરહ કંઘા ભી સીધી તરફ સે હી કરતે, નીઝ ના’લૈને શરીફૈન ભી જબ પહનને કા ઈરાદા ફરમાતે તો પહલે સીધા કદમે મોહતરમ ના’લે શરીફ મેં દાખિલ ફરમાતે.

(جامع الترمذی، الشَّامِلُ باب ما جاء في ترحل رسول الله، الحديث ٣٣، ج ٥، ص ٥٠٩)

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સીધી તરફ સે વુઝૂ કરના પસન્દ ફરમાતે.

ઇસ કે મા'ના યેહ હેં કે વુઝૂ કરતે વક્ત પહલે સીધા હાથ મુબારક ધોતે ફિર બાયાં. ઇસી તરહ પાઉં મુબારક ધોતે વક્ત ભી યેહી તરતીબ મલ્હૂઝ રખા કરતે. નીઝ ઇસ હદીસે પાક મેં કંઘા ઓર ના'લેને શરીફેન કે બારે મેં ભી સીધી હી જાનિબ સે શુરૂઅ કરના મન્કૂલ હુવા. યા'ની સરે અકદસ ઓર દાઢી મુબારક મેં જબ કંઘા ફરમાતે તો પહલે સીધી જાનિબ સે શુરૂઅ કરતે, ફિર બાઈ જાનિબ. નીઝ ના'લેને શરીફેન પહનતે વક્ત ભી પહલે સીધે ક-દમે મુબારક કો ના'લે પાક મેં દાખિલ ફરમાતે ફિર બાએ ક-દમે મુકર્રમ કો. સિફે ઇન તીન કામોં હી કી તખ્સીસ નહીં, જિતને ભી તકરીમ કે કામ હેં આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સીધી જાનિબ સે હી શુરૂઅ કરના પસન્દ ફરમાતે. યુનાન્યે લિબાસ પહનના, મસ્જિદ મેં દાખિલ હોના, સર ઓર મૂંછ વગૈરા કે બાલ તરાશના, મિસ્વાક કરના, નાખુન કાટના, આંખોં મેં સુરમા ડાલના, કિસી કો કોઈ ચીઝ દેના યા કિસી સે લેના, ખાના પીના વગૈરા વગૈરા કામ સીધે હાથ સે સીધી જાનિબ સે કરને ચાહિએ.

(11) સરકારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ રીશે મુબારક મેં કંઘા કરતે વક્ત આઈને મેં અપના રૂએ અન્વર મુલા-હઝા ફરમાતે ઓર જબ આઈને મેં અપના યેહરૂએ મુબારક દેખતે તો ઇસ તરહ દુઆ કરતે :
 “اَللّٰهُمَّ حَسَّنْتَ خَلْقِيْ فَحَسِّنْ خُلُقِيْ” તરજમા : ઐ અલ્લાહ ગ્રેજલ ! તૂને મેરી સૂરત તો અચ્છી બનાઈ હૈ મેરે અખ્લાક ભી અચ્છે કર દે.”

(المسند للإمام احمد بن حنبل، مسند سيدة عائشة رضي الله تعالى عنها، الحديث ٢٢٧٣٦، ج ٩، ص ٣٣٩)

યકીનન યેહ દુઆ અપને ગુલામોં કી તા'લીમ કે લિયે હૈ કે વોહ અપને અખ્લાક કી ઈસ્લાહ કે લિયે દુઆ કરતે રહા કરેં, વરના હમારે સરકારે આલમ મદાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે અખ્લાકે કરીમા કે તો કયા કહને. આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે હુસ્ને અખ્લાક કે તો કુરઆને મજ્હદ મેં ચરચે હેં. યુનાન્યે પારહ 29, સૂ-રતુલ કલમ, આયત નમ્બર 4 મેં ઈશાદિ હોતા હૈ :

وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ
(પૃ. ૨૧, અલ્કમ)

તર-જ-મએ ક-જુલ ઈમાન : ઓર
બેશક તુમહારી ખૂ બૂ (ખુલ્ક) બડી શાન
કી હૈ.

તેરે ખુલ્ક કો હક ને અઝીમ કહા તેરી ખિલ્ક કો હક ને જમીલ કિયા
કોઈ તુઝ સા હુવા હે ન હોગા શહા ! તેરે ખાલિકે હુસ્નો અદા કી કસમ

(હદાઈકે બખ્શિશ, સ. 62)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ ! હમેં સુન્નત કે મુતાબિક
અપને સર ઓર દાઢી મેં તેલ લગાને ઓર કંધા કરને કી તૌફીક
મહમત ફરમા.

أَمِينَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

ઝીનત કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમારે પ્યારે આકા, મદીને વાલે મુસ્તફા
 صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી તબીઅતે મુબારકા મેં બેહદ નફાસત થી
 ઔર આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ સફાઈ ઔર પાકીઝગી કો બેહદ
 પસન્દ ફરમાતે થે. ઈસી ઝિમ્ન મેં ગુઝશ્તા સફહાત મેં નાપુન વ
 મૂંછેં તરાશને, સર ઔર દાઢી શરીફ મેં તેલ લગાને ઔર કંઘા કરને
 કી સુન્નતેં ઔર આદાબ પેશ કિયે ગએ. અબ ઈસી ઝિમ્ન મેં
 “ઝીનત કી સુન્નતેં ઔર આદાબ” બયાન કિયે જાતે હેં તાકે હમારે
 ઇસ્લામી ભાઈયોં ઔર ઇસ્લામી બહનોં કો મા'લૂમ હો, કે કૌન
 સી ઝીનત બ મુતાબિકે સુન્નત હે ઔર કૌન સી ઝીનત સુન્નત કા
 દાએરા તોડ કર ફિરંગી ફેશન કે અંધેરે ગઢે મેં જા પડતી ઔર દુન્યા
 ઔર આખિરત કી તબાહી કા સબબ બનતી હે.

(1) ઈન્સાન કે બાલોં કી ચોટી બના કર ઔરત અપને બાલોં
 મેં ગૂંધે, યેહ હરામ હે. હદીસે મુબારક મેં ઈસ પર લા'નત આઈ
 બલકે ઉસ પર ભી લા'નત આઈ જિસ ને કિસી દૂસરી ઔરત કે સર
 મેં ઈન્સાની બાલોં કી ચોટી ગૂંધી.

(در مختار، کتاب الخطر والاباحه، باب فی الخطر والس، ج ۹، ص ۹۱۴-۹۱۵)

(2) अगर वोह बाल जिस की चोटी बनाई गई छुद इस
 औरत के अपने बाल हैं जिस के सर में जोड़ी गई जब भी ना जाईज
 है.

(در مختار، کتاب الخطر والاباحه، ج ۹، ص ۹۱۴-۹۱۵)

(3) ઊન યા સિયાહ ધાગે કી ચોટી ઇસ્લામી બહનોં કો સર મેં લગાના જાઈઝ હે. (رد المحتار، کتاب الخطر والاباحه، باب فی الخطر والس، ج 9، ص 914 تا 915)

(4) લડકિયોં કે કાન, નાક છેદના જાઈઝ હે.

(رد المحتار، کتاب الخطر والاباحه، فصل فی اللبس، ج 9، ص 598)

(5) બા'ઝ લોગ લડકોં કે ભી કાન છિદવાતે હેં ઓર બાલી વગૈરા પહનાતે હેં યેહ ના જાઈઝ હે. યા'ની કાન છિદવાના ભી ના જાઈઝ ઓર ઉસે ઝેવર પહનાના ભી ના જાઈઝ.

(رد المحتار، کتاب الخطر والاباحه، فصل فی اللبس، ج 9، ص 598 ملخصاً)

(6) ઓરતોં કો હાથ પાઉં મેં મેંહદી લગાના જાઈઝ હે. છોટે બચ્ચોં કે હાથ પાઉં મેં મેંહદી લગાના ના જાઈઝ હે, બચ્ચિયોં કો મેંહદી લગાને મેં હરજ નહીં.

(رد المحتار، کتاب الخطر والاباحه، فصل فی اللبس، ج 9، ص 599 متقطاً)

હઝરતે સચ્ચિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ سے મરવી હૈ કે મદીને કે તાજદાર, સરકારે અબદ કરાર, શફીએ રોઝે શુમાર મદીને કે પાસ એક મુખન્નસ (યા'ની હીજડા) હાઝિર ક્રિયા ગયા જિસ ને અપને હાથ ઓર પાઉં મેંહદી સે રંગે હુએ થે. ઇશાદિ ફરમાયા : ઇસ કા કયા હાલ હૈ ? (યા'ની ઇસ ને ક્યૂં મેંહદી લગાઈ હૈ ?) લોગોં ને અર્ઝ કી, યેહ ઓરતોં કી નક્લ કરતા હૈ. હમારે મીઠે મ-દની આકા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને હુકમ ફરમાયા કે “ઇસે શહૂર બદર કર દો.” લિહાઝા ઉસ કો શહૂર બદર કર દિયા ગયા, મદીનએ મુનવ્વરહ સે નિકાલ કર “નકીઅ” કો ભેજ દિયા ગયા.

(سنن أبي داود، کتاب الادب، باب فی الحكم فی الحثین، الحدیث 4918، ج 4، ص 378)

પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! દેખા આપ ને ? મુખન્નસ ને ઔરતોં કી નક્લ કી યા'ની હાથ પાઉં મેં મેંહદી લગાઈ તો હમારે મક્કી મ-દની સરકાર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ઉસ સે કિસ કદર નારાઝ હુએ કે ઉસે શહર બદર કર દિયા. ઈસ મુબારક હદીસ સે હમારે વોહ ભાઈ દર્સ હાસિલ કરેં જો શાદી યા ઈદેન વગેરા કે મવાકેઅ પર અપને હાથોં યા ઊંગ્લિયોં પર મેંહદી લગા લિયા કરતે હેં. ઔર હાં ! જિસ તરહ મદોં કો ઔરતોં કી નક્લ જાઈઝ નહીં ઉસી તરહ ઔરતેં ભી મદોં કી નક્લ નહીં કર સકતીં. જૈસાકે હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને અબ્બાસ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હે કે તાજદારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને લા'નત ફરમાઈ ઝનાના મદોં પર જો ઔરતોં કી સૂરત બનાએં ઔર મદાની ઔરતોં પર જો મદોં કી સૂરત બનાએં.

(المسند للإمام أحمد بن حنبل، مسند عبد الله بن عباس، الحديث ۲۲۶۳، ج ۱، ص ۵۴)

(7) જાનદાર કી તસાવીર વાલે લિબાસ હરગિઝ ન પહના કરેં ન હી જાનવરોં યા ઈન્સાનોં કી તસાવીર વાલે સ્ટીકર્ઝ અપને કપડોં પર લગાએં, ન હી ઘરોં મેં આવેઝાં કરેં.

(8) અપને બચ્ચોં કો ઐસે “બાબા સૂટ” ન પહનાએં જિન પર જાનવરોં ઔર ઈન્સાનોં કી ફોટો બને હુએ હોતે હેં.

(9) ખવાતીન અપને શોહર કે લિયે જાઈઝ અશ્યા કે ઝરીએ, મગર ઘર કી ચાર દીવારી મેં ઝીનત કરેં લેકિન મેકઅપ કર કે ઔર બન સંવર કે ઘર સે બાહર ન નિકલા કરેં, કે હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “ઔરત પૂરી કી પૂરી ઔરત (યા'ની છુપાને કી ચીઝ) હે જબ કોઈ ઔરત બાહર નિકલતી હે તો શૈતાન ઈસ કો

“જામیع الترمذی، کتاب الرضاع، باب (۱۸)، الحدیث ۱۷۶، ج ۲، ص ۳۹۲”

(10) નંગે સર ફિરના સુન્નત નહીં છે. લિહાઝા ઇસ્લામી ભાઈયોં કો ચાહિયે કે અપને સર પર ઇમામા શરીફ કા તાજ સજાએ રખેં, કે યેહ હમારે પ્યારે આકા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કી નિહાયત હી મીઠી સુન્નત હૈ.

(માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 55)

મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ઔર બહનો ! બસ ઝીનત વોહી કીજિયે જિસ કી શરીઅતે મુતહ્હરા ને ઇજાઝત મર્દમત ફરમાઈ ઔર હરગિઝ હરગિઝ ફિરંગી ફેશન ન અપનાઈયે જિસ સે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કા કહ્રો ગઝબ જોશ પર આએ.

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમેં ફિરંગી ફેશન કી આફત સે છુડા કર અપને પ્યારે હબીબ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કી સુન્નતોં કા દીવાના બના દે. اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ત્રીન ફરામીને મુસ્તફા

(1)..... અલ્લાહ તઆલા જિસ કે સાચ ભલાઈ કા ઇરાદા ફરમાતા હે, ઉસ કો દીન કી સમઝ અતા ફરમાતા હે.”

(“صحیح البخاري”، الحدیث: ۷۱، ۸)

(2)..... “જો શખ્સ ત-લબે ઇલ્મ મેં રહતા હે, અલ્લાહ તઆલા ઉસ કે રિઝ્ક કા ઝામિન હે.” (تاریخ بغداد، رقم: ۱۰۳۰، ج ۳، ص ۳۹۷)

(3)..... “આલિમ કા ગુનાહ એક ગુનાહ હે ઔર જાહિલ કે લિયે દો ગુનાહ, આલિમ પર વબાલ સિર્ફ ગુનાહ કરને કા ઔર જાહિલ પર એક અઝાબ ગુનાહ કા ઔર દૂસરા (ઇલ્મે દીન) ન સીખને કા.”

(“الفرودس بمأثور الخطاب”، الحدیث: ۳۱۶۵، ج ۲، ص ۲۴۸)

و“الجامع الصغير” للسيوطي، الحدیث ۴۳۳۵، ص ۲۶۴)

પુશબૂ લગાના સુન્નત છે

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમારે મીઠે મીઠે સરકાર, મદીને કે તાજદાર, દો આલમ કે મુખ્તાર, શફીએ રોઝે શુમાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કો પુશબૂ બેહદ પસન્દ છે. લિહાઝા આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم હર વક્ત મુઅત્તર મુઅત્તર રહતે. આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم પુશબૂ કા બહુત ઇસ્તિ'માલ ફરમાયા કરતે થે તાકે ગુલામ ભી અદાએ સુન્નત કી નિય્યત સે પુશબૂ લગાયા કરેં વરના ઇસ બાત મેં કિસ કો શક વ શુબા હો સકતા છે કે આપ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કા વુજૂદ મસ્જિદ તો કુદરતી તૌર પર ખુદ હી મહક્તા રહતા ઓર તાજદારે મદીના તો કુદરતી તૌર પર ખુદ હી મહક્તા રહતા ઓર તાજદારે મદીના صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم કા મુબારક પસીના બઝાતે ખુદ કાએનાત કી સબ સે બેહતરીન પુશબૂ છે.

મુશકો અમ્બર કયા કઈં એ દોસ્ત પુશબૂ કે લિયે

મુઝ કો સુસ્તાને મદીના કા પસીના ચાહિયે

હઝરતે સય્યિદુના જાબિર બિન સમુરહ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهُ ફરમાતે હેં કે એક બાર મીઠે મીઠે સરકાર صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ને અપના દસ્તે પુર અન્વાર મેરે ચેહરે પર ફેરા મેં ને ઉસે ઠન્ડા ઓર એસી પુશબૂદાર હવા કી તરહ પાયા જો કિસી ઇત્ર ફરોશ કે ઇત્રદાન સે નિકલતી છે. (وسائل الوصول إلى أشغال الرسول صلى الله تعالى عليه وآله وسلم، الفصل الرابع في صفه عرقه... إلخ ص ۸۵)

ઉમ્દા કિસ્મ કી પુશબૂ લગાના સુન્નત છે :

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! “શમાઈલે રસૂલ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم” મેં છે કે હમારે મદીને વાલે આકા, મહકને

ઔર મહકાને વાલે મુસ્તફા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کو ઉમ્દા ઔર બેહતરીન કિસ્મ કી ખુશબૂ બહુત પસન્દ થી ઔર નાખુશ ગવાર બૂ યા'ની બદબૂ આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ના પસન્દ ફરમાતે. આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم હમેશા ઉમ્દા ખુશબૂ ઇસ્તિ'માલ કરતે ઔર ઇસી કી દૂસરે લોગોં કો ભી તલ્કીન ફરમાતે. હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન માલિક رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ફરમાતે હેં કે “હમારે મુઅત્તર મુઅત્તર હુઝૂરે અન્વર وَسَلَّم وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કે પાસ એક ખાસ કિસ્મ કી ખુશબૂ થી જિસે આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ઇસ્તિ'માલ ફરમાતે.”

(المرجع السابق، الفصل الخامس في صفته طيبة صلى الله عليه وآله وسلم، ص ۸۷)

સર મેં ખુશબૂ લગાના સુન્નત હૈ :

સરકારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કી આદતે કરીમા થી કે આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم “મુશક” સરે અકદસ કે મુકદસ બાલોં ઔર દાઢી મુબારક મેં લગાતે. (المرجع السابق)

હઝરતે સય્યિદ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہَا સે મરવી હૈ, ફરમાતી હેં : મેં અપને સરતાજ, માહે નુબુવ્વત, તાજદારે રિસાલત وَسَلَّم وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કો નિહાયત ઉમ્દા સે ઉમ્દા ખુશબૂ લગાતી થી યહાં તક કે ઉસ કી ચમક હુઝૂર તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કે સરે મુબારક ઔર દાઢી શરીફ મેં પાતી.

(صحیح البخاری، کتاب اللباس، باب الطيب في الرأس والحية، الحديث ۵۹۲۳، ج ۴، ص ۸۱)

એયર ફેશનર :

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! મા'લૂમ હુવા કે સર ઔર દાઢી કે બાલોં મેં ખુશબૂ લગાના સુન્નત હૈ. મગર યેહ ખયાલ રખેં

“શમાઈલે તિરમિઝી” મેં હઝરતે અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર

رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا سے رِیَایات ہے کے سرکارے مَدِیْنَا، سُرُورے کَلْبُو سِیْنَا
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ کا فرمانے آલીشاان ہے کے तीन ییْزें वापस
नहीं लौटानी याहियें (1) तक्या (2) पुशबू व तेल और (3) दूध.
(المربع السابق، الحديث ११८)

મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! પુશબૂ, તક્યા ઓર દૂધ (ઓર
ઇન મેં તમામ કમ કીમત કી ચીઝેં શામિલ હેં) કા હદિય્યા કબૂલ કરને
કી હિકમત મુહદ્દિસીને કિરામ رَحِمَهُمُ اللَّهُ યેહ બયાન કરતે હેં કે
ઉમૂમન યેહ ચીઝેં ઇતની કીમતી નહીં હોતીં ઓર ઝાહિર હૈ જો
સસ્તી ચીઝ હોતી હૈ વોહ દેને વાલે કે લિયે ઝિયાદા બોઝ સાબિત
નહીં હોતી ઓર કબૂલ ન કરને પર દેને વાલે કા દિલ ટૂટને કા
અન્દેશા ભી રહતા હૈ. ઓર ચૂંકે હમારે મદીને વાલે આકા
صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કિસી કા દિલ તોડના પસન્દ નહીં કરતે થે.
ઇસ લિયે આપ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પુશબૂ કા તોહફા રદ નહીં
ફરમાતે. યુનાન્યે હમેં ભી ચાહિયે કે અગર હમેં કોઈ પુશબૂ યા
સસ્તી ચીઝ તોહફતન પેશ કરે તો ઉસે સુન્નત સમઝ કર કબૂલ કર
લેના ચાહિયે. અગર કોઈ કીમતી ચીઝ પેશ કરે તો ઉસે ભી કબૂલ
કરને મેં કોઈ હરજ નહીં મગર ગૌર કર લેના મુનાસિબ મા'લૂમ
હોતા હૈ કે કહીં મુરવ્વત વગૈરા મેં તો નહીં દે રહા, કે યેહ દેના
બા'દ મેં ખુદ ઉસી પર બાર પડ જાએ.

કૌન કેસી પુશબૂ ઇસ્તિ'માલ કરે ?

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ
કે મક્કી મ-દની સરકાર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદિ ફરમાયા

કે : મદના ખુશ્બૂ વોહ હૈ કે ઉસ કી ખુશ્બૂ તો ઝાહિર હો મગર રંગ ઝાહિર ન હો ઓર ઝનાના ખુશ્બૂ વોહ હૈ કે ઉસ કા રંગ તો ઝાહિર હો મગર ખુશ્બૂ ઝાહિર ન હો.

(جامع الترمذی، کتاب الادب، باب ماجاء فی طیب الرجال والنساء، الحدیث ۲۷۹۶، ج ۴، ص ۳۶۱)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! મદોં કો અપને લિબાસ પર એસી ખુશ્બૂ ઇસ્તિ'માલ કરની યાહિયે જિસ કી ખુશ્બૂ ફૈલે મગર રંગ કે ધબ્બે વગૈરા નઝર ન આએં, જૈસાકે ગુલાબ, કેવડા, સન્દલ ઓર ઇસી કિસ્મ કે બે રંગ ઇત્રિયાત. ઓરતોં કે લિયે મહક કી મુમા-ન-અત ઇસ સૂરત મેં હૈ જબ કે વોહ ખુશ્બૂ અજનબી મદોં તક પહોંચે, અગર વોહ ઘર મેં ઇત્ર લગાએં જિસ કી ખુશ્બૂ ખાવન્દ યા ઓલાદ, માં બાપ તક હી પહોંચે હો તો હરજ નહીં.

(માખૂઝ અઝ મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 113)

મા'લૂમ હુવા કે ઇસ્લામી બહનોં કો કોઈ એસી ખુશ્બૂ નહીં લગાની યાહિયે જિસ કી ખુશ્બૂ ઉડ કર ગૈર મદોં તક પહોંચ જાએ. ઇસ્લામી બહનેં હદીસે ઝૈલ સે ઇબ્રત હાસિલ કરેં. યુનાન્યે :

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ મૂસા અશઅરી رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે નબિયે કરીમ صَلَّی اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇશાદિ ફરમાયા : “ઓરત જબ ખુશ્બૂ લગા કર કિસી મજલિસ કે પાસ સે ગુઝરતી હૈ તો વોહ એસી ઓર એસી હૈ યા'ની ઝાનિયા હૈ.”

(جامع الترمذی، کتاب الادب، باب ماجاء فی کراهية خروج المرأة مسطرة، الحدیث ۲۷۹۵، ج ۴، ص ۳۶۱)

ખુશ્બૂ કી ધૂની લેના :

હઝરતે સય્યિદુના નાફે અ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ ફરમાતે હેં કે

અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا કભી કભી ખાલિસ ઊદ (યા'ની અગર) કી ધૂની લેતે. યા'ની ઊદ કે સાથ કિસી દૂસરી ચીઝ કી આમૈઝિશ નહીં કરતે ઓર કભી ઊદ કે સાથ કાફૂર મિલા કર ધૂની લેતે ઓર ફરમાયા કે મીઠે મીઠે મ-દની આકા
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ભી ઇસી તરહ ધૂની લિયા કરતે થે.

(صحیح مسلم، کتاب الالفاظ من الادب وغيره، باستعمال المسک وانه... إلخ، الجزء ۲، ص ۲۲۵، ۱۲۳)

એ હમારે પ્યારે અલ્લાહ! غَرْ وَجَلْ હમેં હમારે પ્યારે સરકાર, મહકે મહકે મદીને કે મીઠે મીઠે ગમ ખ્વાર, દો આલમ કે તાજદાર
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે સદકે મેં મદીનએ મુનવ્વરહ કી મુઅત્તર મુઅત્તર ફઝાઓં ઓર મુઅમ્બર મુઅમ્બર હવાઓં મેં સાંસ લેને કી સઆદત નસીબ ફરમા ઓર ફિર ઇન્હીં મુઅત્તર મુઅત્તર ફઝાઓં મેં મુઅત્તર મુઅત્તર હુઝૂરે અન્વર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે જલ્વોં મેં આફિયત કે સાથ ઈમાન પર મૌત નસીબ ફરમા ઓર જન્નતુલ બકીઅ કી મહકી મહકી સર ઝમીન મેં મદફન નસીબ ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْاٰمِيْنَ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ટૂટ જાએ દમ મદીને મેં મેરા યા રબ બકીઅ

કાશ ! હો જાએ મુયસ્સર સબ્ઝ ગુમ્બદ દેખ કર

(વસાઈલે બખ્શિશ (મુરમ્મ), સ. 229)

પુશબૂ લગાને કી 47 નિયતે

(અઝ શેખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઈસ્લામી હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઈલ્યાસ અત્તાર કાદિરી مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالِي)

ફરમાને મુસ્તફા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુસલ્માન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હે. (المعجم الكبير للطبراني حديث ٥٩٤٢ ج ٦ ص ١٨٥)

(1) સુન્નતે મુસ્તફા صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ હૈ ઈસ લિયે પુશબૂ લગાઊંગા (2) લગાને સે કબ્લ બિસ્મિલ્લાહ (3) લગાતે હુએ દુરૂદ શરીફ ઓર (4) લગાને કે બા'દ અદાએ શુક્રે ને'મત કી નિયત સે ફરહત પહોંચાઊંગા (7) અક્લ બઢેગી તો અહકામે શર-ઈ યાદ કરને ઓર સુન્નતે સીખને પર કુવ્વત હાસિલ કરૂંગા, ઈમામ શાફેઈ عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى ફરમાતે હૈં ઉમ્દા પુશબૂ લગાને સે અક્લ બઢતી હે. (8) લિબાસ વગૈરા સે બદબૂ દૂર કર કે મુસલ્માનોં કો ગીબત કે ગુનાહોં સે બચાઊંગા (ક્યૂંકે લિબા ઈજાઝતે શર-ઈ કિસી મુસલ્માન કે બારે મેં પીછે સે મ-સલન ઈસ તરહ સે કહના કે “ઈસ કે લિબાસ યા હાથોં યા મુંહ સે બદબૂ આ રહી થી,” ગીબત હે) (9) મૌકઅ કી મુના-સબત સે યેહ નિયતે ભી કી જા સકતી હૈં મ-સલન (10) નમાઝ કે લિયે ઝીનત હાસિલ કરૂંગા (11) મસ્જિદ (12) નમાઝે તહજજુદ (13) જુમુઆ (14) પીર શરીફ (15) ર-મઝાનુલ મુબારક (16) ઈદુલ ફિત્ર (17) ઈદુલ અઝહા (18) શબે મીલાદ (19) ઈદે મીલાદુન્નબી صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ (20) જુલૂસે મીલાદ (21) શબે મે'રાજુન્નબી صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ (22) શબે બરાઅત (23) ગ્યારહવીં શરીફ

(24) યૌમે રઝા (25) દર્સે કુરઆન વ (26) હદીસ (27) તિલાવત
(28) અવરાદો વઝાઈફ (29) દુરૂદ શરીફ (30) દીની કિતાબ કા
મુતા-લઆ (31) તદરીસે ઇલ્મે દીન (32) તા'લીમે ઇલ્મે દીન
(33) ફતવા નવીસી (34) દીની કુતુબ કી તસ્નીફો તાલીફ (35)
સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ વ (36) ઇજતિમાએ ઝિકો ના'ત (37)
કુરઆન ખ્વાની (38) દર્સે ફૈઝાને સુન્નત (39) અલાકાઈ દૌરા
બરાએ નેકી કી દા'વત (40) સુન્નતોં ભરા બયાન કરતે વક્ત (41)
આલિમ (42) માં (43) બાપ (44) મોમિને સાલેહ (45) પીર
સાહિબ (46) મૂએ મુબારક કી ઝિયારત ઓર (47) મઝાર શરીફ
કી હાઝિરી કે મવાકેઅ પર ભી તા'ઝીમ કી નિયત સે ખુશ્બૂ
લગાઈ જા સકતી હૈ.

જિતની અચ્છી અચ્છી નિયતેં કરેંગે ઉતના હી ઝિયાદા
સવાબ મિલેગા. જબકે નિયત કા મૌકઅ ભી હો ઓર વોહ નિયત
શરઅન દુરુસ્ત ભી હો. ઝિયાદા યાદ ન ભી રહેં તો કમ અઝ કમ
દો તીન નિયતેં કર હી લેની ચાહિએં.

ખાને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ખાના અલ્લાહ તઆલા કી બહુત લઝીઝ ને'મત હૈ. અગર સુન્નતે અહમદે મુજતબા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે મુતાબિક ખાના ખાયા જાએ તો હમં પેટ ભરને કે સાથ સાથ સવાબ ભી હાસિલ હોગા. ઇસ લિયે હમં ચાહિયે કે સુન્નત કે મુતાબિક ખાના ખાને કી આદત ડાલેં. ખાના ખાને કી કુછ સુન્નતેં ઔર આદાબ મુલા-હઝા હોં.

(1) હર ખાને સે પહલે અપને હાથ પહુંચોં તક ધો લેં. હઝરતે સય્યિદુના અનસ બિન માલિક رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ રિવાયત કરતે હેં કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહરો બર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “જો યેહ પસન્દ કરે કે અલ્લાહ તઆલા ઉસ કે ઘર મેં બ-ર-કત ઝિયાદા કરે તો ઉસે ચાહિયે કે જબ ખાના હાઝિર કિયા જાએ તો વુઝૂ કરે ઔર જબ ઉઠાયા જાએ તબ ભી વુઝૂ કરે.” (سنن ابن ماجہ، کتاب الاطعمہ، باب الوضوء عند الطعام، الحدیث ۳۲۶۰، ج ۶، ص ۹)

હકીમુલ ઉમ્મત મુફતી અહમદ યાર ખાન નઈમી લિખતે હેં : ઇસ (યા'ની ખાને કે વુઝૂ) કે મા'ના હેં હાથ વ મુંહ કી સફાઈ કરના, કે હાથ ધોના કુલ્લી કર લેના.

(મિરઆતુલ મનાજ્જહ, જિ. 6, સ. 32)

(2) જબ ભી ખાના ખાએ તો ઉલ્ટા પાઉં બિછા દેં ઔર સીધા ખડા રખેં યા સુરીન પર બેઠ જાએ ઔર દોનોં ઘુટને ખડે રખેં.

(બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 19)

(3) ખાને સે પહલે જૂતે ઉતાર લેં. હઝરતે સચ્ચિદુના અનસ
બિન માલિક رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે સરકારે મઘીના, ફૈઝ
ગઝ્ઝના, રાહતે કલબો સીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા :
“ખાના ખાને બૈઠો તો જૂતે ઉતાર લો, ઈસ મેં તુમ્હારે લિયે રાહત હૈ.”

(مشکوٰۃ المصابیح، کتاب الاطعمۃ، الفصل الثالث، الحدیث ۴۲۴۰، ج ۲، ص ۴۵۴)

(4) ખાને સે પહલે بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ પઢ લેં. હઝરતે સય્યિદુના હુઝૈફા رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફલાક وَاللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “જિસ ખાને પર બિસ્મિલ્લાહ ન પઢી જાએ ઉસ ખાને કો શૈતાન અપને લિયે હલાલ સમજતા હૈ.”

(صحیح مسلم، کتاب الاشربة، باب آداب الطعام... الخ، الحدیث ۲۰۱۷، ص ۱۱۶)

(5) અગર ખાને કે શુરૂઅ મેં બિસ્મિલ્લાહ પઢના ભૂલ જાએ તો યાદ આને પર بِسْمِ اللّٰهِ اَوَّلَةٌ وَاٰخِرَةٌ પઢ લેં. હઝરતે સય્યિ-દતુના આઈશા સિદ્દીકા رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالٰى عَنْهَا સે મરવી હૈ કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહરો બર صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “જબ તુમ મેં સે કોઈ ખાના ખાએ તો ઉસે યાદિયે કે પહલે બિસ્મિલ્લાહ પઢે. અગર શુરૂઅ મેં બિસ્મિલ્લાહ પઢના ભૂલ જાએ તો યેહ કહે “بِسْمِ اللّٰهِ اَوَّلَةٌ وَاٰخِرَةٌ”.

(سنن ابوداؤد، کتاب الاطعمه، باب التسمیة علی الطعام، الحریث ۳۷۷، ج ۳، ص ۲۸۷)

(6) ખાને સે પહલે યેહ દુઆ પઢ લી જાએ તો અગર ખાને મેં
ઝહર ભી હોગા તો **اِنْ شَاءَ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ** અસર નહીં કરેગા,
” **بِسْمِ اللّٰهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْاَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ يَاحَيُّ يَا قَيُّوْمُ** “
યા’ની અલ્લાહ કે નામ સે શુરુઅ કરતા હું જિસ કે નામ કી બ-ર-કત સે

www.dawateislami.net

(9) ખાને મેં કિસી કિસ્મ કા ઐબ ન લગાએ મ-સલન યેહ ન કહેં, કે મઝેદાર નહીં, કચ્ચા રહ ગયા હૈ, ફીકા રહ ગયા હૈ ક્યુંકે ખાને મેં ઐબ નિકાલના મકરૂહ વ ખિલાફે સુન્નત હૈ બલ્કે જી ચાહે તો ખાએ વરના હાથ રોક લેં. હઝરતે અબૂ હુરૈરા رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ફરમાયા કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહરો બર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને કભી કિસી ખાને કો ઐબ નહીં લગાયા (યા'ની બુરા નહીં કહા) અગર ખ્વાહિશ હોતી તો ખા લેતે ઔર ખ્વાહિશ ન હોતી તો છોડ દેતે.

(صحیح البخاری، باب ما عاب النبي طعاماً، الحديث ۵۴۰۹)

ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ મૌલાના અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن લિખતે હેં : “ખાને મેં ઐબ નિકાલના અપને ઘર પર ભી ન ચાહિયે, મકરૂહ વ ખિલાફે સુન્નત હૈ. (સરકારે દો આલમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી) આદતે કરીમા યેહ થી કે પસન્દ આયા તો તનાવુલ ફરમાયા વરના નહીં ઔર પરાએ ઘર ઐબ નિકાલના તો (ઈસ મેં) મુસલ્માનોં કી દિલ શિકની હૈ ઔર કમાલે હિર્સ વ બે મુરવ્વતી પર દલીલ હૈ. “ઘી કમ હૈ યા મઝે કા નહીં” યેહ ઐબ નિકાલના હૈ ઔર અગર કોઈ શૈ ઉસે મુઝિર (નુક્સાન દેતી) હૈ, ઉસે ન ખાને કે ઉઝર કે લિયે ઈસ કા ઈઝહાર કિયા ન (કે) બતૌરે તા'ન વ ઐબ મ-સલન ઈસ મેં મિર્ય ઝાઈદ હૈ મેં ઈતની મિર્ય કા આદી નહીં તો યેહ ઐબ નિકાલના નહીં ઔર ઈતના ભી (ઉસ વક્ત હૈ કે જબ) બે તકલ્લુફી ખાસ કી જગહ હો ઔર ઈસ કે સબબ દા'વત કુનન્દા (યા'ની મેઝબાન) કો

ઔર તક્લીફ ન કરની પડે મ-સલન દો કિસ્મ કા સાલન હૈ, એક મેં મિર્ય ઝાઈદ હૈ ઔર યેહ આદી નહીં તો ઉસે ન ખાએ ઔર વજહ પૂછી જાએ બતા દે. ઔર અગર એક હી કિસ્મ કા ખાના હૈ, અબ અગર (યેહ) નહીં ખાતા તો દા'વત કુનન્દા (યા'ની મેઝબાન) કો ઉસ કે લિયે કુછ ઔર મંગવાના પડેગા, ઉસે નદામત હોગી ઔર તંગદસ્ત હૈ તો તક્લીફ હોગી એસી હાલત મેં મુરવ્વત યેહ હૈ કે સબ્ર કરે ઔર ખાએ ઔર અપની અઝિયત ઝાહિર ન કરે.

”وَاللّٰهُ تَعَالٰی اَعْلَمُ”

(ફતાવા ર-ઝવિયહ, જિ. 21, સ. 652)

ખાને કી 40 નિયતેં

(અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અતાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ **مَدَظَلَّةُ الْعَالِي**)

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّى اللَّهُ تَعَالٰی عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : મુસલ્માન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હૈ.

(المعجم الكبير للطبرانی، حدیث ۵۹۴۲، ۱: ۱۶۷، ۱۸۵)

﴿1,2﴾ ખાને સે કબલ ઔર બા'દ કા વુજૂ કરુંગા (યા'ની હાથ મુંહ કા અગલા હિસ્સા ધોઊંગા ઔર કુલ્લિયાં કરુંગા) ﴿3﴾ ઇબાદત ﴿4﴾ તિલાવત ﴿5﴾ વાલિદૈન કી ખિદમત ﴿6﴾ તહસીલે ઇલ્મે દીન ﴿7﴾ સુન્નતોં કી તરબિયત કી ખાતિર મ-દની કાફિલે મેં સફર ﴿8﴾ અલાકાઈ દૌરા બરાએ નેકી કી દા'વત મેં શિર્કત ﴿9﴾ ઉમૂરે આખિરત ઔર ﴿10﴾ હસ્બે ઝઝરત કરબે હલાલ કે લિયે ભાગદૌડ પર કુવ્વત હાસિલ કરુંગા (યેહ નિયતેં ઉસી સૂરત મેં મુફીદ હોંગી જબકે ભૂક સે કમ ખાએ, ખૂબ ડટ કર ખાને સે ઉલ્ટા ઇબાદત મેં સુસ્તી પૈદા

छोती, गुनाछों की तरफ़ रुजहान बढता और पेट की पराबियां जनम लेती हैं) ﴿11﴾ जमीन पर ﴿12﴾ दस्तर प्वान बिछाने की सुन्नत अदा कर के ﴿13﴾ सुन्नत के मुताबिक बैठ कर ﴿14﴾ पाने से कब्ब बिस्मिल्लाह और ﴿15﴾ दीगर दुआओं पढ कर ﴿16﴾ तीन उंग्लियों से ﴿17﴾ छोटे छोटे निवाले बना कर ﴿18﴾ अच्छी तरह यबा कर पाउंगीं। ﴿19﴾ हर दो ओक लुकमे पर وَاحِدٌ पढूंगा ﴿20﴾ जो दाना वगैरा गिर गया उठा कर भा लूंगा ﴿21﴾ रोटी का हर निवाला सालन के बरतन के ठीपर कर के तोड़ूंगा ताके रोटी के ऊर्त बरतन ही में गिरें ﴿22﴾ लड़ी और गर्म मसा-लहा अच्छी तरह साफ़ करने और याटने के बा'द कैंडूंगा ﴿23﴾ भूक से कम पाउंगीं। ﴿24﴾ आपिर में सुन्नत की अदाअेगी की नियत से बरतन और ﴿25﴾ तीन बार उंग्लियां याटूंगा ﴿26﴾ पाने के बरतन धो कर पी कर ओक गुलाम आजाद करने के सवाब का हकदार बनूंगा (أحياها العتق) ﴿27﴾ जब तक दस्तर प्वान न उठा लिया जाये उस वक्त तक बिला ज़रूरत नहीं उठूंगा ﴿28﴾ पाने के बा'द मस्नून दुआओं पढूंगा ﴿29﴾ बिलाल कइंगा।

मिल कर पाने की मज़ीद नियतें

﴿30﴾ दस्तर प्वान पर अगर कोई आलिम या बुलुर्ग मौजूद हुअे तो उन से पहले पाना शुर्अ नहीं कइंगा ﴿31﴾ मुसल्मानों के कुर्ब की ब-र-कतें हासिल कइंगा ﴿32﴾ उन को ओटी, कदू शरीफ़, पुरयन और पानी वगैरा पेश कर के उन का दिल ખुश कइंगा ﴿33﴾ उन के सामने मुस्कुरा कर स-दके का सवाब कमाउंगीं। ﴿34﴾ पाने की

નિયતેં ઔર ﴿35﴾ સુન્નતેં બતાઊંગા ﴿36﴾ મૌકઅ મિલા તો ખાને
સે કબ્લ ઔર ﴿37﴾ બા'દ કી દુઆએં પઢાઊંગા ﴿38﴾ ગિઝા કા
ઉમ્દા હિસ્સા મ-સલન બોટી વગેરા હિર્સ સે બચતે હુએ દૂસરોં કી
ખાતિર ઈસાર કરુંગા ﴿39﴾ ઉન કો ખિલાલ કા તોહફા પેશ કરુંગા
﴿40﴾ ખાને કે હર એક દો લુકમે પર હો સકા તો ઈસ નિયત કે
સાથ બુલન્દ આવાઝ સે **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ** કહુંગા કે દૂસરોં કો ભી યાદ આ
જાએ.

અલ્લાહ તઆલા હમેં સુન્નત કે મુતાબિક ખાના ખાને કી
તૌફીક અતા ફરમાએ.

اٰمِيْنَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ਪਾਨੀ ਪੀਨੇ ਦੀ ਸੁਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਆਦਾਮ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

પાની બૈઠ કર, ઉજાલે મેં દેખ કર, સીધે હાથ સે બિસ્મિલ્લાહ
 પઢ કર ઈસ તરહ પિયેં કે હર મર્તબા ગિલાસ કો મુંહ સે હટા
 કર સાંસ લેં, પહલી ઔર દૂસરી બાર એક એક ઘૂંટ પિયેં ઔર
 તીસરી સાંસ મેં જિતના ચાહેં પિયેં. હઝરતે સય્યિદુના ઈબ્ને
 અબ્બાસ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે નૂર કે પૈકર, તમામ
 નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને બહરો બર
 صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “ઊંટ કી તરહ એક હી ઘૂંટ મેં ન
 પી જાયા કરો બલકે દો યા તીન બાર પિયા કરો ઔર જબ પીને લગો તો
 બિસ્મિલ્લાહ પઢા કરો ઔર જબ પી ચુકો તો اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ કહા કરો.”

(سنن ترمذی، کتاب الاشربة، باب ماجاء فی التنفس فی الاناء، الحدیث ۱۸۹۲، ج ۳، ص ۳۵۲)

હઝરતે સય્યિદુના અનસ રَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ
કે સરકારે મદીના, ફૈઝ ગઝના, રાહતે કલ્બો સીના
صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ પીને મેં ત્રીન બાર સાંસ લેતે થે ઔર ફરમાતે
થે : “ઇસ તરહ પીને મેં ઝિયાદા સૈરાબી હોતી હૈ ઔર સિદ્દહત કે લિયે
મુફીદ વ ખુશ ગવાર હૈ.”

(صحیح مسلم، کتاب الاشربة، باب کراهۃ التنفس فی الاناء... الخ، الحدیث ۲۰۲۸، ج ۳، ص ۱۱۲۰)

હઝરતે સચ્ચિદ્રુના ઈશને અબ્બાસ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا سے
 રિવાયત છે કે અલ્લાહ عزَّوجلَّ કે પ્યારે મહબૂબ, દાનામે ગુયૂબ
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને બરતન મેં સાંસ લેને ઔર ફૂંકને સે મન્અ
 ફરમાયા છે.

(મન્અ, હુદાઈ, કતાબ અલ્શરિય, ૩/૨૮૪, ૩૩૪ મુ ૪૫૬)

(سنن ابوداؤد، کتاب الاثرية، الحدیث ۳۷۲۸، ج ۳، ص ۴۷۵)

હઝરતે સચ્ચિદુના અનસ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે સરકારે મદીના, ફૈઝ ગન્જના, રાહતે કલબો સીના وَاللہُ وَ سَلَّمَ ને ખડે હો કર પાની પીને સે મન્અ ફરમાયા હૈ.

(صحیح مسلم، کتاب الاشریۃ، باب کراهۃ الشرب قائما، الحدیث ۲۰۲۲، ص ۱۱۹)

પાની પીને કી “15” નિયતોં

(અઝ : શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત બાનિયે દા’વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالَمِ)

﴿1﴾ ઇબાદત ﴿2﴾ તિલાવત ﴿3﴾ વાલિદૈન કી ખિદમત ﴿4﴾ તહસીલે ઇલ્મે દીન ﴿5﴾ સુન્નતોં કી તરબિયત કી ખાતિર મ-દની કાફિલે મેં સફર ﴿6﴾ અલાકાઈ દૌરા બરાએ નેકી કી દા’વત મેં શિર્કત ﴿7﴾ ઉમૂરે આખિરત ઔર ﴿8﴾ હસ્બે ઝરરત કર્બે હલાલ કે લિયે ભાગદૌડ પર કુવ્વત હાસિલ કરૂંગા. યેહ નિયતોં ઉસી વક્ત મુફીદ હોંગી જબ કે ફીઝર યા બર્ફ કા ખૂબ ઠન્ડા પાની ન હો, કે એસા પાની મઝીદ બીમારિયાં પૈદા કરતા હૈ. ﴿9﴾ બૈઠ કર ﴿10﴾ બિસ્મિલ્લાહ પઢ કર ﴿11﴾ ઉજાલે મેં દેખ કર ﴿12﴾ ચૂસ કર ﴿13﴾ તીન સાંસ મેં પિયૂંગા ﴿14﴾ પી ચુકને કે બા’દ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ કરૂંગા. ﴿15﴾ બચા હુવા પાની નહીં ફેંકૂંગા.

ચાપ પિને કી “6” નિયતોં

(અઝ : શૈખે તરીકત અમીરે અહલે સુન્નત બાનિયે દા’વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા મૌલાના મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી مَدَّ ظِلُّهُ الْعَالَمِ)

﴿1﴾ બિસ્મિલ્લાહ પઢ કર પિયૂંગા ﴿2﴾ સુસ્તી ઉડા કર ઇબાદત ﴿3﴾ તિલાવત ﴿4﴾ દીની કિતાબત ઔર ﴿5﴾ ઇસ્લામી મુતા-લઆ પર કુવ્વત હાસિલ કરૂંગા. ﴿6﴾ પીને કે બા’દ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ કરૂંગા.

ચલને કી સુન્નતેં ઓર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

મ-દની સરકાર صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કી હયાતે તય્યિબા ઝિન્દગી કે હર શો'બે મેં હમારી રહનુમાઈ કરતી હૈ. મુસલ્માન કી ચાલ ભી ઇમ્તિયાઝી હોની ચાહિયે. ગિરેબાન ખોલ કર, ગલે મેં ઝન્જીર સજાએ, સીના તાન કર, કદમ પછાડતે હુએ ચલના, અહમકોં ઓર મગરૂરોં કી ચાલ હૈ. મુસલ્માનોં કો દરમિયાના ઓર પુર વકાર તરીકે પર ચલના ચાહિયે. ચલને કી ચન્દ સુન્નતેં ઓર આદાબ મુલા-હઝા હોં :

(1) અગર કોઈ રુકાવટ ન હો તો દરમિયાની રફતાર સે રાસ્તે કે કનારે કનારે ચલેં, ન ઇતના તેઝ, કે લોગોં કી નિગાહેં આપ પર જમ જાએં ઓર ન ઇતના આહિસ્તા, કે આપ બીમાર મહસૂસ હોં.

(2) લઈગોં કી તરહ ગિરેબાન ખોલ કર અકડતે હુએ હરગિઝ ન ચલેં, કે યેહ અહમકોં ઓર મગરૂરોં કી ચાલ હૈ બલકે નીચી નઝરેં કિયે પુર વકાર તરીકે પર ચલેં. હઝરતે સય્યિદુના અનસ રَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે જબ હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સચ્ચાહે અફલાક صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ચલતે તો ઝુકે હુએ મા'લૂમ હોતે થે.

(سنن ابوداؤد، کتاب الادب، باب فی حدی الرجل، الحدیث ۴۸۱۳، ج ۴، ص ۴۴)

(3) રાહ ચલને મેં પરેશાન નઝરી સે બચેં ઓર સડક ઉબૂર કરતે વક્ત ગાડિયોં વાલી સમ્ત દેખ કર સડક ઉબૂર કરેં. અગર ગાડી આ રહી હો તો બે તહાશા ભાગ ન પડેં બલકે રુક જાએં, કે ઇસ મેં હિફઝત કા ઝિયાદા ઇમ્કાન હૈ.

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમં પ્યારે હબીબ
 صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کی સુન્નત કે મુતાબિક દરમિયાના, તકબ્બુર
 સે બિલ્કુલ પાક ચાલ ચલને કી તૌફીક અતા ફરમા. ઓર હમં
 રાસ્તે કે એક તરફ, ઇધર ઉધર ઝાંકે તાકે બિગૈર સર ઝુકા કર
 શરીફાના ચાલ ચલને કી તૌફીક મહમત ફરમા.

اٰمِیْن بِجَاہِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

લોગોં સે સુવાલ ન કરને કી ફઝીલત

હઝરતે સચ્ચિદુના સૌબાન رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે મરવી હે
 કે, અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝ્ઝહુન
 અનિલ ઉયૂબ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા :

((مَنْ تَكْفَّلَ لِيْ اَنْ لَا يَسْأَلَ النَّاسَ شَيْئًا، وَاتَكْفَّلَ لَهُ بِالْحِجَّةِ))

યા'ની “જો શખ્સ મુઝે ઇસ બાત કી ઝમાનત દે, કે લોગોં સે કોઈ ચીઝ ન
 માંગે, તો મેં ઉસે જન્નત કી ઝમાનત દેતા હૂં.” હઝરતે સચ્ચિદુના સૌબાન
 رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ અઝ્ઝ ગુઝાર હુએ કે મેં ઇસ બાત કી ઝમાનત દેતા હૂં.
 યુનાન્હે વોહ કિસી સે કુદ્ર નહીં માંગા કરતે થે.

(“سنن أبي داود”، كتاب الزكاة، باب كراهية المسألة، الحديث: ١٦٤٣، ص ١٣٤٦.)

બૈઠને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

હમારા ઉઠના બૈઠના ભી સુન્નત કે મુતાબિક હોના ચાહિયે.

હમારે પ્યારે આકા صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم અક્સર કિબ્લા શરીફ કી તરફ રૂએ અન્વર કર કે બૈઠા કરતે થે. ઝહે નસીબ હમ ભી કભી કભી કિબ્લા રૂ હો કર બૈઠેં તો કભી મદીનએ મુનવ્વરહ કી તરફ મુંહ કર કે બૈઠેં, કે યેહ ભી બહુત બડી સઆદત હૈ. કાશ ! મદીનએ પાક કી તરફ રુખ કર કે બૈઠતે વક્ત યેહ તસવ્વુર ભી બંધ જાએ ઔર ઝબાને હાલ સે યેહ ઇઝહાર હોને લગે :

દીદાર કે કાબિલ તો કહાં મેરી નઝર હૈ

યેહ તેરી ઇનાયત હૈ કે રુખ તેરા ઇધર હે

બૈઠને કી ચન્દ સુન્નતેં ઔર આદાબ મુલા-હઝા હોં :

(1) સુરીન ઝમીન પર રખેં ઔર દોનોં ઘુટનોં કો ખડા કર કે દોનોં હાથોં સે ઘેર લેં ઔર એક હાથ સે દૂસરે કો પકડ લેં, ઇસ તરહ બૈઠના સુન્નત હૈ (લેકિન ઇસ દૌરાન ઘુટનોં પર કોઈ ચાદર વગૈરા ઓઢ લેના બેહતર હૈ. (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 6, સ. 378)

(2) ચાર ઝાનૂ (ચા'ની પાલતી માર કર) બૈઠના ભી નબિય્યે કરીમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم સે સાબિત હૈ.

(3) જહાં કુછ ધૂપ ઔર કુછ છાઉં હો વહાં ન બૈઠેં. હઝરતે સચ્ચિદ્દના અબૂ હુરૈરા رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હૈ કે અલ્લાહ કે મહબૂબ, દાનાએ ગુયૂબ, મુનઝઝહુન અનિલ ઉયૂબ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા : “જબ તુમ મેં સે કોઈ સાએ મેં હો

ઔર ઉસ પર સે સાયા રુખ્સત હો જાએ ઔર વોહ કુઇ ધૂપ કુઇ છાઉં મેં રહ જાએ તો ઉસે યાહિયે કે વહાં સે ઉઠ જાએ.”

(سنن ابی داؤد، کتاب الادب، باب فی اکبوس بن الظل والقتس، الحدیث ۴۸۲۱، ۴۷، ص ۳۴۴)

(4) કિબ્લા રુખ હો કર બેઠેં.

(રસાઈલે અત્તારિયા, હિસ્સા : 2, સ. 229)

(5) બુઝુર્ગોં કી નિશસ્ત પર બેઠના અદબ કે ખિલાફ હે.

ઈમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ મૌલાના અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن લિખતે હેં : પીર વ ઉસ્તાઝ કી નિશસ્ત પર ઉન કી ગૈબત (યા'ની ગૈર મૌજૂદગી) મેં ભી ન બેઠે.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 24, સ. 369/424)

(6) કોશિશ કરેં કે ઉઠતે બેઠતે વક્ત બુઝુર્ગાને દીન કી તરફ

પીઠ ન હોને પાએ ઔર પાઉં તો ઉન કી તરફ ન હી કરેં.

(7) જબ કભી ઈજતિમાઅ યા મજલિસ મેં આએ તો લોગોં

કો ફલાંગ કર આગે ન જાએ જહાં જગહ મિલે વહીં બેઠ જાએ.

(8) જબ બેઠેં તો જૂતે ઉતાર લેં આપ કે કદમ આરામ પાએંગે.

(الجامع الصغير، الحدیث ۵۵۴، ص ۴۰)

(9) મજલિસ સે ફારિગ હો કર યેહ દુઆ તીન બાર પઢ

લેં તો ગુનાહ મુઆફ હો જાએંગે. ઔર જો ઈસ્લામી ભાઈ મજલિસે ખૈર વ મજલિસે ઝિક્ર મેં પઢેં તો ઉસ કે લિયે ઉસ ખૈર પર મોહર લગા દી જાએગી. વોહ દુઆ યેહ હે :

“سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ” તરજમા :

તેરી ઝાત પાક હે ઔર ઐ અલ્લાહ ! તેરે હી લિયે તમામ ખૂબિયાં હૈં, તેરે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં, તુઝ સે બખ્શિશ ચાહતા હૂં ઔર તેરી તરફ તૌબા કરતા હૂં. (મસ્નૂ' અબુ ડાઉદ, કતાબુલ આદબ, બાબ ફી કફારાત અલ્ખલસ, હદીથ ૪૮૫૮, ૪૮૫૯, ૪૮૬૦)

(10) જબ કોઈ આલિમે બા અમલ યા મુત્તકી શખ્સ યા સય્યિદ સાહિબ યા વાલિદૈન આએં તો તા'ઝીમન ખડે હો જાના સવાબ હે. હકીમુલ ઉમ્મત મુફ્તી અહમદ યાર ખાન નઈમી લખે છે : બુઝુર્ગોં કી આમદ પર યેહ દોનોં કામ યા'ની તા'ઝીમી કિયામ ઔર ઇસ્તિકબાલ જાઈઝ બલ્કે સુન્નતે સહાબા હે બલ્કે હુઝૂર કી સુન્નતે કૌલી હે.

(મિરઆતુલ મનાજ્જહ, જિ. 6, સ. 370)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ! હમં ઉઠને બેઠને કી સુન્નતોં ઔર આદાબ પર અમલ પૈરા હોને કી તૌફીકે રફીક મહમત ફરમા.

اٰمِيْنَ بِجَاذِ النَّبِيِّ الْاَمِيْنَ صَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

अल्लाह عزَّوَجَلَّ का ये ह अहसाने अजीम है के उस ने हमें

लिबास की दौलत अता की. लिबास से हम सर्दी, गर्मी के अ-सरात
 से अपनी छिड़ाऊत कर सकते हैं, येह लिबास हमारी जीनत का
 सबज भी है और सबजे वकार भी है. हर कौम का जुद्ध जुद्ध
 लिबास होता है, मगर मुसल्मान का लिबास सब से मुमताज है.
 लिबास की यन्द् सन्नतेँ और आदाज मुला-हजा हों :

(1) સફેદ વિખાસ હર વિખાસ સે બેહતર હૈ ઓર સરકારે

મદીના صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ઇસ કો પસન્દ ફરમાયા હૈ. હઝરતે સચ્ચિદુના સમુરહ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ સે મરવી હૈ કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સચ્ચાહે અફલાક صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા : “સફેદ લિબાસ પહનો ક્યૂંકે યેહ ઝિયાદા સાફ ઔર પાકીઝા હૈ ઔર અપને મુદ્દો કો ભી ઇસી મેં કફનાઓ.”

(سنن ترمذی، کتاب الادب، باب ما جاء فی لبس البیاض، الحدیث ۲۸۱۹، ج ۴، ص ۳۷۰)

(2) જબ કપડા પહનને લગેં તો યેહ દુઆ પઢેં, અગલે પિછલે

ગુનાહ મુઆફ હો જાએંગે :

١٢٨٤: ”الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي كَسَانِي هَذَا وَرَزَقَنِيهِ مِنْ غَيْرِ حَوْلٍ مِنِّي وَلَا قُوَّةَ“

અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ का शुक्र है जिस ने मुझे येह पढ़नाया और बिगैर मेरी कुव्वत व ताकत के मुझे येह अता किया.

(المستدرک، کتاب اللباس، باب الدعاء عند فراغ الطعام، الحدیث ۴۸۶، ج ۵، ص ۲۷۰)

(4) પહલે કુર્તા પહને ફિર પાજામા.

ઈમામે કે સાથ દો રક્ષતોં બિગૈર ઈમામા કી સત્તર રક્ષતોં.
 ૩૯ હૈં. (کنز العمال، کتاب المعشيه والاعادات، باب العمام، الحديث ۳۱۱ ج ۱ ص ۳۳)

ਐ ਹਮਾਰੇ ਧਿਆਰੇ ਅਲਵਾਹ **عَزَّوَجَلَّ** ! ਹਮੇਂ ਫ਼ੈਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਵਿਭਾਸ
ਸੇ ਭਯਾ ਔਰ ਮਹਭੂਭ **صَلَّى اللّٰهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ਕੀ ਸੁੰਨਤ ਕੇ ਮੁਤਾਬਿਕ
ਵਿਭਾਸ ਪਹੁਨਨੇ ਕੀ ਤੌਫ਼ੀਕ ਮਹੰਮਤ ਫ਼ਰਮਾ.

أَمِينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

(4) જૂતા પહનને સે પહલે ઝાડ લેં તાકે કીડા યા કંકર વગૈરા હો તો નિકલ જાએ.

(5) ઇસ્તિ'માલી જૂતા ઉલ્ટા પડા હો તો સીધા કર દીજિયે વરના ફકરો તંગદસ્તી કા અન્દેશા હૈ.

(સુન્ની બિહિશતી ઝેવર, હિસ્સા : 5, સ. 601)

બદ ગુમાની સે બચિયે

નબિયે મુકર્રમ, નૂરે મુજસ્સમ, રસૂલે અકરમ, શહન્શાહે બની આદમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ઇબ્રત નિશાન હૈ : “બદ ગુમાની સે બચો બેશક બદ ગુમાની બદ તરીન ઝૂટ હૈ.”

(صحیح البخاری، کتاب النکاح، باب ما یخطب علی خطبة اخيه، الحدیث ۵۱۴۳، ج ۳، ص ۴۶۶)

સોને જાગને કી સુન્નતેં ઔર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

નીંદ ભી એક તરહ કી મૌત હૈ. જબ ભી હમ સોને લગેં તો હમેં ડર જાના ચાહિયે કે કહીં એસા ન હો, કે આંખ હી ન ખુલે ઔર હમેશા હમેશા કે લિયે હી સોતે ન રહ જાએ. લિહાઝા રોઝાના સોને સે પહલે ભી અપને ગુનાહોં સે તૌબા કર લેની ચાહિયે. પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! અગર હમ સુન્નત કે મુતાબિક દુઆએં વગૈરા પઢ કર સોએં તો **إِنَّكَ أَهْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ** હમેં સોને કા ભી કુછ ન કુછ ફાએદા હાસિલ હો હી જાએગા. અબ સોને ઔર જાગને કે બારે મેં સુન્નતેં ઔર આદાબ વગૈરા બયાન કી જાતી હેં :

(1) સોને સે પહલે બિસ્મિલ્લાહ શરીફ પઢ કર બિસ્તર કો ત્રીન બાર ઝાડ લેં તાકે કોઈ મૂઝી શૈ યા કીડા વગૈરા હો તો નિકલ જાએ.

(2) સોને સે પહલે યેહ દુઆ પઢ લેના સુન્નત હૈ.
مِنْ تَعَالَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ! મેં તેરે નામ
 કે સાથ હી મરતા હૂં ઔર જીતા હૂં (યા'ની સોતા ઔર જાગતા હૂં)
 (صحیح البخاری، کتاب الدعوات، باب مايقول اذا نام، الحديث ۶۳۱۲، ج ۴، ص ۱۹۲)

(3) ઉલ્ટા યા'ની પેટ કે બલ ન સોએ. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા **رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ** સે મરવી હૈ કે હુઝૂરે પાક, સાહિબે લૌલાક, સય્યાહે અફલાક **صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** ને એક શપ્સ કો પેટ કે બલ લૈટે હુએ દેખા તો ફરમાયા : “ઈસ તરહ લૈટને કો અલ્લાહ તઆલા પસન્દ નહીં ફરમાતા.” (سنن ابن ماجه، کتاب الادب، باب النهي عن الاضطجاع على الوجه، الحديث ۳۲۲۳، ج ۴، ص ۲۱۴)

(4) દાઈ કરવટ લૈટના સુન્નત હૈ. હુઝૂર તાજદારે મદીના

જબ અપની ખ્વાબ ગાહ પર તશરીફ લે જાતે તો અપના સીધા હાથ મુબારક સીધે રુખ્સાર શરીફ કે નીચે રખ કર લૈટતે. (શૈખ તરઝી, کتاب الشماک، باب ماجاء فی صفۃ نوم رسول اللہ ﷺ، الحدیث ۴۵۳، ج ۵، ص ۵۹۹)

(5) કુરઆને મજીદ કે આદાબ મેં સે યેહ ભી હૈ કે ઇસ કી

તરફ પીઠ ન કી જાએ ન પાઉં ફૈલાએ જાએ, ન પાઉં કો ઇસ સે ઊંચા કરે, ન યેહ કે ખુદ ઊંચી જગહ પર હો ઓર કુરઆને મજીદ નીચે હો. (બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, સ. 119) હાં અગર કુરઆને પાક ઓર મુકદ્દસ તુગરે વગૈરા ઊંચી જગહ હોં તો ઉસ સમ્ત પાઉં કરને મેં મુઝા-યકા નહીં. (الفتاویٰ الہدیہ، ج ۵، ص ۳۳۲)

(6) કભી યટાઈ પર સોએ તો કભી બિસ્તર પર કભી ફર્શે

ઝમીન પર હી સો જાએ.

(7) જાગને કે બા'દ યેહ દુઆ પઢે :

तरजما : तमाम ता'रीफें अल्हमदुल्ले الذی اَحْيَانَا بَعْدَ مَا مَاتْنَا وَآلِیْهِ التَّشَوُّرُ अल्लाह के लिये हैं जिस ने हमें मारने के बाद जिन्दा किया और उसी की तरफ लौट कर जाना है.

(صحیح البخاری، کتاب الدعوات، باب ما یقول اذا نام، الحدیث ۶۳۱۲، ج ۴، ص ۱۹۲)

औ हमारें प्यारें अल्लाह एज़्रु व जल के लिये हैं ! हमें कम सोने और

सुन्नत के मुताबिक सोने की तौफीक मईमत इरमा.

اٰمِیْن بِجَاۓ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

મેહમાન નવાઝી કી સુન્નતેં ઓર આદાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

મેહમાન નવાઝી કરના સુન્નતે મુબારકા હૈ, અહાદીસે મુબારકા મેં ઇસ કે બહુત સે ફઝાઈલ બયાન કીયે ગએ હેં બલ્કે યહાં તક ફરમાયા કે મેહમાન બાઈસે ખૈરો બ-ર-કત હૈ. એક દફઆ સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કે યહાં મેહમાન હાઝિર હુવા તો આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને કર્ઝ લે કર ઉસ કી મેહમાન નવાઝી ફરમાઈ. યુનાન્થે તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કે ગુલામ અબૂ રાફેઅ رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ કહતે હેં, સરકારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ને મુઝ સે ફરમાયા, ફુલાં યહૂદી સે કહો, કે મુઝે આટા કર્ઝ દે. મેં રજબ શરીફ કે મહીને મેં અદા કર દૂગા (ક્યૂંકે એક મેહમાન મેરે પાસ આયા હુવા હૈ) યહૂદી ને કહા, જબ તક કુછ ગિરવી નહીં રખોગે, ન દૂગા. હઝરતે સય્યિદુના અબૂ રાફેઅ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ કહતે હેં કે મેં વાપસ આયા ઓર તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم કી ખિદમત મેં ઉસ કા જવાબ અર્ઝ કીયા. આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા, “વલ્લાહ ! મેં આસ્માન મેં ભી અમીન હૂં ઓર ઝમીન મેં ભી અમીન હૂં. અગર વોહ દે દેતા તો મેં અદા કર દેતા.” (અબ મેરી વોહ ઝિરહ લે જા ઓર ગિરવી રખ આ. મેં લે ગયા ઓર ઝિરહ ગિરવી રખ કર લાયા) (المعجم الكبير، الحدیث ۹۸۹، ج ۱، ص ۳۳۱)

મેહમાન બાઈસે ખૈરો બ-ર-કત હૈ :

હઝરતે સય્યિદુના અનસ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہુ કા બયાન હૈ કે તાજદારે મદીના صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰલِہٖ وَسَلَّم ને ઇર્શાદ ફરમાયા : “જિસ

घर में मेहमान हो उस घर में पैरो ब-र-कत उसी तरह तेजी से दौडती है जैसे गिंट की कौडान पर धुरी, बडके इस से भी तेज.”

(سنن ابن ماجه، كتاب الطعمه، باب الضيافه، الحديث ۳۳۵۱، ج ۲، ص ۵۱)

प्यारे इस्लामी भाईयो ! गिंट की कौडान में डडी नहीं डोती चरबी ही डोती है इस धुरी बहुत जल्द काटती है और उस की तह तक पहुँच जाती है इस लिये इस से तश्बीह दी गई. मेहमान मेजबान के गुनाह मुआफ़ डोने का सबब डोता है :

सरकारे मदीना صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ का इरमाने आलीशान है, “जब कोइ मेहमान किसी के यहां आता है तो अपना रिज़क ले कर आता है और जब उस के यहां से जाता है तो साहिबे पाना के गुनाह बप्शे जाने का सबब डोता है.”

(كشف الخفا، حرف الضاد المجمع، الحديث ۱۲۱، ج ۲، ص ۳۳)

दस¹⁰ इरिशते साल भर तक घर में रहमत लुटाते हैं :

सरकारे मदीना, राडते कलबो सीना صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ने डउरते सयिदुना बराअ बिन मालिक رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ से इशदि इरमाया, “अै बराअ ! आदमी जब अपने भाई की, अल्लाह रज़ू के लिये मेहमान नवाजी करता है और इस की कोइ जआ और शुक्रिया नहीं याडता तो अल्लाह रज़ू उस के घर में दस¹⁰ इरिशतों को भेज देता है जो पूरे ओक साल तक अल्लाह रज़ू की तश्बीह व तहलील और तकबीर पढते और उस के लिये मग़िरत की दुआ करते रहते हैं. और जब साल पूरा हो जाता है तो उन इरिशतों की पूरे साल की इबादत के बराबर उस

کے نامآے آا'مال مے ٲباءء ءبٲ ءب آاآب آے اور اءءلاء عَزَّوَجَلَّ کے آبمآے کرم ٲر آے کے ٲس کو آننء کب لآبب آبآآے "آننءل
ٲلء" اور ن آنا آوبے ءالبب باءشاآب مے ٲبالبآے."

(کنز العمال، کءب الضائف، قم الاءال، الءبء ۲۵۹۷۲، ۹۷، ۱۱۹)

آببب آے آر مءمان آو کآا آاآا
آے آوآا اءءلاء عَزَّوَجَلَّ کب رءمء کب آماآم برساآ شرب آو
آاآب آے ٲس کءر اآرو سءاب اءءلاء ! اءءلاء !
مءمان کو ءرءاآے آک رٲساآ کرنا سُننء آے :

آآرآے ابٲ آورےا رَضِىَ اللّٰه تَعَالٰى عَنْهٖ کا بآان آے، آاآءآرے
مءبنا صَلٰى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم نے ٲشاء ءرماآا : "سُننء ٲل آے کے
آاءمب مءمان کو ءرءاآے آک رٲساآ کرنے آآے."

(سنن ابن باآ، کءب الاءمء، باب الضائف، الءبء ۳۳۵۸، ۴۷، ۵۲)

آے آمارے ٲآآرے اءءلاء عَزَّوَجَلَّ ! آمے مءمانوں کب ٲوشءلبب
کے ساآ مءمان نءاآب کب آوآب آءا ءرما اور بار بار
آمے مبآے مبآے مءبب کب مآکب مآکب آآآوں مے مبآے مبآے مءءنب
آاآا صَلٰى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم کا مءمان بننے کب سآاءء نسبب
ءرما.

اٰمِیْن بِحَاآِ النَّبِیِّ الْاَمِیْن صَلٰى اللّٰه تَعَالٰى عَلَيْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّم

ઇમામે કે ફઝાઇલ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

ઇમામા શરીફ હમારે પ્યારે આકા صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ બહુત હી પ્યારી સુન્નત હૈ. હમારે સરકાર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને હમેશા સરે અકદસ પર અપની મુબારક ટોપી પર ઇમામએ મુબારકા કો સજા કર રખા. ઇમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફરમાતે હૈં, ઇમામા સુન્નતે મુ-તવાતિરા દાઈમા હૈ.

(ફતાવા ર-ઝવિયા મુબર્રજા, જિ. 6, સ. 208, 209)

તાજદારે મદીના صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ કે આઠ⁸ ઇર્શાદાત

(1) ઇમામે કે સાથ દો રક્અતેં બિગૈર ઇમામા કી સત્તર⁷⁰ રક્અતોં સે અફઝલ હૈ. (ફરુસ અખબાર, બાબ הראء, فصل ركعتان, الحديث ૩૦૫, ૧૭, ૮૦)

(2) ઇમામે કે સાથ નમાઝ દસ¹⁰ હઝાર નેકિયોં કે બરાબર હૈ.

(ફરુસ અખબાર, બાબ الصاء, الحديث ૩૧૨, ૨૭, ૩૧)

(3) બેશક અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ ઔર ઉસ કે ફિરિશ્તે દુરૂદ ભેજતે હૈં જુમુઆ કે દિન ઇમામે વાલોં પર. (الجامع الصغير, حرف الهمزة, الحديث ૧૮૧, ૧૩)

(4) ટોપી પર ઇમામા હમારા ઔર મુશરફીન કા ફર્ક હૈ હર પેચ પર, કે મુસલમાન અપને સર પર દેગા ઉસ પર રોઝે કિયામત એક નૂર અતા કિયા જાએગા.

(مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح, كتاب اللباس, الحديث ૩૩૦, ૮, ૧૪)

(5) ઇમામા બાંધો તુમ્હારા હિલ્મ બઢેગા.

(المستدرک, کتاب اللباس, باب اعتوا اترادوا احلماً, الحديث ૪૮૮, ૮, ૨૨)

(6) ઇમામા મુસલ્માનોં કા વકાર ઓર અરબ કી ઇઝ્ઝત હૈ તો જબ અરબ ઇમામા ઉતાર દેંગે અપની ઇઝ્ઝત ઉતાર દેંગે.

(ફરુસુલ અલખબાર, બાબ અલઇન, હદીથ ૩૧૧૧, જ. ૨, સ. ૧૧)

(7) તાજદારે મદીના સલ્લી અલ્લે અલૈય્હે વાલ્હે સલ્મ ને ઇમામે કી તરફ ઇશારા કર કે ફરમાયા : “ફિરિશ્તોં કે તાજ ઐસે હી હોતે હૈં.”

(કત્રુઅલ અમાલ, કતાબ અલમૈયીથિ વાલઅદાત, બાબ આદાબ અલનૈમ, હદીથ ૨૧૧૦, જ. ૧૫, સ. ૨૦૫)

(8) ઇમામે કે સાથ એક જુમુઆ બિગૈર ઇમામા કે સત્તર⁷⁰ જુમુઆ કે બરાબર હૈ.

(ફરુસુલ અલખબાર, બાબ અલજીમ, હદીથ ૨૩૧૩, જ. ૧, સ. ૩૨૪)

હિકાયત :

હઝરતે સાલિમ બિન અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રَضِیَ اَللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُમ હઝરતે અબ્દુલ્લાહ બિન ફરમાતે હૈં કે મૈં અપને વાલિદે માજિદ હઝરતે અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર રَضِیَ اَللّٰهُ تَعَالٰی عَنْهُمَا કે હુઝૂર હાઝિર હુવા વોહ ઇમામા બાંધ રહે થે જબ બાંધ ચુકે તો મેરી તરફ ઇત્તિફાત કર કે ફરમાયા : તુમ ઇમામે કો દોસ્ત રખતે હો ? મૈં ને અઝ્ઝ કી : ક્યૂં નહીં ! ફરમાયા : ઇસે દોસ્ત રખો ઇઝ્ઝત પાઓગે ઓર જબ શૈતાન તુમ્હે દેખેગા તુમ સે પીઠ ફૈર લેગા, ઐ ફરઝન્દ ઇમામા બાંધ, કે ફિરિશ્તે જુમુઆ કે દિન ઇમામા બાંધે આતે હૈં ઓર સૂરજ ડૂબને તક ઇમામા બાંધને વાલોં પર સલામ ભેજતે રહતે હૈં.

(ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 6, સ. 215)

ઇમામએ મુબા-રકા કે પેચ સીધી જાનિબ હોને ચાહિએં યુનાન્યે ઇમામે અહલે સુન્નત આ'લા હઝરત મૌલાના શાહ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ઇમામા શરીફ ઇસ તરહ બાંધતે કે

શમ્લએ મુબા-રકા સીધે શાને પર રહતા. નીઝ બાંધતે વક્ત ઉસ કી ગરદિશ બાએ (યા'ની ઉલ્ટે) હાથ સે ફરમાતે જબ કે સીધા હાથ મુબારક પેશાની પર રખતે ઓર ઇસી સે હર પેય કી ગિરિફત ફરમાતે. (હયાતે આ'લા હઝરત عَلَيْهِ الرَحْمَةُ، જિ. 1, સ. 144)

ઈમામે કે આદાબ :

(1) ઈમામા સાત⁷ હાથ (સાઢે તીન ગઝ) સે છોટા ન હો ઓર બારહ¹² હાથ (છ ગઝ) સે બડા ન હો.

(مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح، کتاب اللباس تحت الحديث ٢٣٢٠، ج ٨، ص ١٢٨)

(2) ઈમામે કે શમ્લે કી મિકદાર કમ અઝ કમ ચાર ઉંગલ ઓર ઝિયાદા સે ઝિયાદા ઇતના હો, કે બૈઠને મેં ન દબે.

(ફતાવા ર-ઝવિયા મુખર્રજા, જિ. 22, સ. 182, બહારે શરીઅત, હિસ્સા : 16, ઈમામે કા બયાન, જિ. 3, સ. 55)

(3) ઈમામા ઉતારતે વક્ત ભી એક એક કર કે પેય ખોલના ચાહિયે. ઈમામા કિબ્લા કી તરફ રુખ કર કે ખડે ખડે બાંધે.

(الفتاوى الهندية، کتاب الکراهية، باب الترخ في اللباس... إلخ، ج ٥، ص ٣٣٠)

ઐ હમારે પ્યારે અલ્લાહ! હમેં ઈમામે કી સુન્નત પર અમલ કરને કી તૌફીક અતા ફરમા.

أَمِين بِجَاةِ النَّبِيِّ الْأَمِين صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

કોઈ સાયા ભી ન થા સાથ હી એક શખ્સ કા મકાન થા. ઉસ મકાન કી દીવાર કા સાયા દેખ કર લોગોં ને ઈમામ સાહિબ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે અર્ઝ ક્રિયા કે હુઝૂર ! આપ ઈસ સાએ મેં ખરે હો જાઈયે. હઝરત رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ને ફરમાયા કે, ઈસ મકાન કા માલિક મેરા મકરૂઝ હૈ ઓર અગર મેં ને ઈસ કી દીવાર સે કુછ નફઅ હાસિલ ક્રિયા તો મેં ડરતા હૂં કે ઇન્દલ્લાહ (અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે નઝદીક) કહીં સૂદ લેને વાલોં મેં મેરા શુમાર ન હો જાએ, કયૂંકે સરવરે આલમ જાએ વોહ સૂદ હૈ. યુનાન્યે આપ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ ધૂપ હી મેં ખરે રહે.

(તઢક્રા الاولیاء، ص ۱۸۸، کنز العمال، کتاب الدین، قسم الاقوال، الحدیث ۱۵۵۱۲، ج ۱، ص ۹۹)

અલ્લાહુ અકબર ! હમારે ઈમામે આ'ઝમ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ કા તકવા ક્યા હી ખૂબ થા. બુઝુર્ગીને દીન الله رَحْمَتُهُمْ કે દિલોં મેં અલ્લાહ તકવા કા ખોફ કૂટ કૂટ કર ભરા હોતા હૈ. ઈસી લિયે યેહ હઝરાતે મુકદ્દસા કદમ કદમ પર અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ સે ડરતે હેં. અલ્લાહ તઆલા કી ઉન પર રહમત હો ઓર ઉન કે સદકે હમારી મઝિરત હો.

اٰمِیْن بِجَاوِزِ النَّبِيِّ الْاٰمِیْن صَلَّی اللّٰهُ تَعَالٰی عَلَیْهِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

ક્રિયામત કે ગમ સે બચને કે લિયે :

હુઝૂર તાજદારે દો આલમ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ وَ اٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને આલીશાન હૈ, જિસ શખ્સ કો યેહ બાત પસન્દ હો, કે અલ્લાહ તઆલા ઉસે ક્રિયામત કે દિન ગમ ઓર ઘુટન સે બચાએ તો ઉસે ચાહિયે કે તંગદસ્ત કર્ઝદાર કો મોહલત દે યા કર્ઝ કા બોઝ ઉસ કે ઊપર સે ઉતાર દે. (યા'ની મુઆફ કર દે)

(صحیح مسلم، کتاب المساقاة، باب فضل انظار المعسر، الحدیث ۱۵۱۳، ص ۸۴)

کڑ بھڑا ڈی بڑا بڑا ہے :

ڈڑڑتے اَبُ سَیِّدِ بُدَرِی رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ فَرَمَاتے ہِے کَے نَبِیِّیَہِ کَرِیْم صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کی بِنِیْمَت مَے نَمَاز پڑانے کَے لِیَیَہِ جَنَازَا لَایَا گَیا۔ تُو ڈُڑُور سَیِّیْدَہِ دُو آءالَم صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نَے پُڑَا، اِس مَرَنے وَاَلِے پَر کُوئی کُڑ تُو ن_ہِیَ ہے ؟ اُڑ کَیَا گَیا، اُا اِس پَر کُڑ ہے۔ ڈُڑُور صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نَے پُڑَا، اِس نَے کُڑ مَال لَی اُڑا ہے کَے جِس سَے یَہ کُڑ اءا کَیَا جَا سَکَے ؟ اُڑ کَیَا گَیا، ن_ہِیَ۔ تُو ڈُڑُور سَیِّیْدَہِ دُو آءالَم صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم نَے فَرَمَایَا، تُم لُوگ اِس کِی نَمَازَہِ جَنَازَا پڑ لُو (مَے ن_ہِیَ پڑُگا)۔ ڈڑڑتے مَولَا اَلِی عَزَّوَجَلَّ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ نَے یَہ دَہ پَر اُڑ کَیَا.....، اَی اءَلَاہ تَاوَا کَے رَسُوْل ! صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم مَے اِس کَے کُڑ کُو اءا کَرَنے کِی اِیْمَاءاری لَےتا ہُ۔ ڈُڑُور صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم آگَے بڑے اُور نَمَازَہِ جَنَازَا پڑا اُور فَرَمَایَا، “اَی اَلِی ! رَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ اءَلَاہ تَاوَا تُو اُڑ جَا اَی پَےر دَے۔ اُور تَےرِی جَا ب_شِی اُو جَےسَے کَے تُو نَے اِپَنے اِس مُسَلْمَان لَای کَے کُڑ کِی اِیْمَاءاری لَے کَر اِس کِی جَان دُڑا اُ۔ کُوئی لَی مُسَلْمَان اَیسا ن_ہِیَ ہے جُو اِپَنے مُسَلْمَان لَای کِی تَرک سَے اِس کا کُڑ اءا کَرے مَگَر یَہ کَے اءَلَاہ تَاوَا کَیَا مَت کَے دِیْن اِس کُو رِیڈا اُ ب_شِیگا۔”

(اسن الکبریٰ للبیہقی، کتاب الضمان، باب وجوب الحق بالضمان، الحدیث ۱۱۳۹۸، ج ۶، ص ۱۲۱)

ڈُڑُور تَا جَدَارے مَدِیْنَا صَلٰی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم کا فَرَمَانے آءالِشَان ہے، وَاہ ش_پَس جِس نَے اءَلَاہ تَاوَا کِی رَاہ مَے جَان دِی ہے

(يا'نى شءىء ءوا هء) ءس كا ءر ءوناء موءاف ءو ءاءءا سواءه كڑ كء.
(مءءم، كءاب الامارة، باب من قءل فى سبئل الله، الءءىء ۱۸۸۶ ص ۱۰۴۶)

سركاره مءءنا صلى الله تعالى عليه وآله وسلم كا ءرمانه آاءىشان هء، "ءو لوءو كا مال بءوره كڑ له اور وول نىءء ءس كه اءا كرنه كى رءءا هء ءو اءلاء ءز وءل ءس كى ءرء سه اءا كر ءءا. اور ءس شءس نه مال بءوره كڑ لىا اور نىءء اءا كرنه كى نءى رءءا ءو اءلاء ءاءالا ءس شءس كو ءس كى وءل سه ءبال كر ءءا."

(مءء البخارى، كءاب فى الاسءراض..... ء باب من اءءا مال الناس..... ء، الءءىء ۲۲۸۷ ص ۲۰۵)

ءاره ءسلاءمى ءاءءو ! ءءا آا نه ! ءس شءس نه اءنى ءان ءك اءلاء ءز وءل كى راء مء كوءان كر ءى ءس ٱر ءى اءر كرسى كا كڑا هء اور وول اءا كر كه نءى آاا هء ءو وول موءاف ن ءوگا كءو كه وه بءءو كه ءوك سه ءاءلوك رءءا هء. ءب ءك كڑ ءوال موءاف ن كر ءس وءء ءك اءلاء ءاءالا ءى موءاف نءى كرهءا.

ائ ءماره ءاره اءلاء ءز وءل ! ءمء ءراء ءلى كه ساء ب نىءءه سواب ءاءء مءءو كو كڑ ءنه اور كڑءار كه ساء نرمى كرنه اور اءنه وىٱر آاا ءوا كڑ ءىانء ءارى سه اءا كرنه كى ءوئىك اءا ءرما.

اومىن بءاء النبى الامىن صلى الله تعالى عليه وآله وسلم

મરીઝ કી ઇયાદત કરને કા સવાબ

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો !

જબ હમારા કોઈ મુસલ્માન ભાઈ બીમાર હો જાએ તો હમં વક્ત નિકાલ કર ઉસ ઇસ્લામી ભાઈ કી ઇયાદત કે લિયે ઝરૂર જાના ચાહિયે, કે કિસી મુસલ્માન કી ઇયાદત કરના ભી બહુત ઝિયાદા અજરો સવાબ કા બાઈસ હૈ.

હઝરતે સય્યિદુના અબ્દુરહમાન બિન અમ્ર ઓર અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે શહન્શાહે મદીના, કરારે કલ્બો સીના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના, બાઈસે નુતુલે સકીના, ફૈઝ ગન્જના صَلَّی اللهُ تَعَالَى عَلَیْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા કે “જો અપને કિસી મુસલ્માન ભાઈ કી હાજત રવાઈ કે લિયે જાતા હૈ અલ્લાહ جَزَّوَجَزَّ ઉસ પર પછત્તર હઝાર મલાએકા કે ઝરીએ સાયા ફરમાતા હૈ, વોહ ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે દુઆ કરતે હૈં ઓર વોહ ફારિગ હોને તક રહમત મં ગોતા ઝન રહતા હૈ ઓર જબ વોહ ઉસ કામ સે ફારિગ હો જાતા હૈ તો અલ્લાહ جَزَّوَجَزَّ ઉસ કે લિયે એક હજ ઓર એક ઉમ્મે કા સવાબ લિખતા હૈ ઓર જિસ ને મરીઝ કી ઇયાદત કી અલ્લાહ جَزَّوَجَزَّ ઉસ પર પછત્તર હઝાર મલાએકા કે ઝરીએ સાયા ફરમાએગા ઓર ઘર વાપસ આને તક ઉસ કે હર કદમ ઉઠાને પર ઉસ કે લિયે એક નેકી લિખી જાએગી ઓર ઉસ કે હર કદમ રખને પર ઉસ કા એક ગુનાહ મિટા દિયા જાએગા ઓર એક દ-રજા બુલન્દ કિયા જાએગા, જબ વોહ મરીઝ કે સાથ બૈઠેગા તો રહમત ઉસે ઢાંપ

લેગી ઓર અપને ઘર વાપસ આને તક રહમત ઉસે ઢાંપે રહેગી.”

(التزغیب والترهیب، کتاب الجنائز، باب التزغیب فی عیادة الرضی، الحدیث ۱۳، ۱۴، ج ۴، ص ۱۶۵)

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ હુરૈરા રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હે

કે તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત મખ્જને જૂદો સખાવત,

પૈકરે અ-ઝ-મતો શરાફત, મહબૂબે રબ્બુલ ઇઝ્ઝત, મોહસિને

ઇન્સાનિયત صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે જો શખ્સ કિસી

મરીઝ કી ઇયાદત કરતા હે તો એક મુનાદી આસ્માન સે નિદા કરતા હે,

“પુશ હો જા, કે તેરા યેહ યલના મુબારક હે ઓર તૂને જન્નત મેં અપના

ઠિકાના બના લિયા હે.”

(سنن ابن ماجہ، کتاب الجنائز، باب ماجاء فی ثواب من عا دمر یضاً، الحدیث ۱۴۳، ۱۴۴، ج ۴، ص ۱۹۲)

હઝરતે સય્યિદુના અબૂ સઈદ પુદરી રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે

રિવાયત હે કે નબિયે મુકર્રમ, નૂરે મુજસ્સમ, રસૂલે અકરમ,

શહન્શાહે બની આદમ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે “મરીઝોં

કી ઇયાદત કિયા કરો ઓર જનાઝોં મેં શિર્કત કિયા કરો યેહ તુમ્હેં આખિરત

કી યાદ દિલાતે રહેંગે.” (المستدرک امام احمد، مسند ابی سعید الخدری، الحدیث ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ج ۴، ص ۴۷)

હઝરતે સય્યિદુના અનસ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ સે રિવાયત હે કે

નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર, સુલ્તાને

બહરો બર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ફરમાયા કે “જિસ ને અચ્છે

તરીકે સે વુઝૂ કિયા ઓર સવાબ કી ઉમ્મીદ પર અપને કિસી મુસલ્માન

ભાઈ કી ઇયાદત કી ઉસે જહન્નમ સે સત્તર⁷⁰ સાલ કે ફાસિલે તક દૂર કર

દિયા જાએગા.” (سنن ابی داؤد، کتاب الجنائز، باب فی فضل العیادة... الخ، الحدیث ૩૦૯૮, ૩૦૯૯, ج ૩, ص ૨૪૪)

પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! જબ ભી કિસી મરીઝ કી ઇયાદત કે લિયે જાના હો તો મરીઝ સે અપને લિયે દુઆ લાઝિમી કરવાની ચાહિયે કે મરીઝ કી દુઆ રદ નહીં હોતી યુનાન્થે

હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે સરકારે વાલા તબાર, હમ બે કસોં કે મદદગાર, શફીએ રોઝે શુમાર, દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, હબીબે પરવર્દ ગાર
 صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા કે “મરીઝ જબ તક તન્દુરુસ્ત ન હો જાએ ઉસ કી કોઈ દુઆ રદ નહીં હોતી.”

(الترغيب والترهيب، كتاب الجنائز، باب الترغيب في عيادة المريض... إلخ، الحديث 19، ج 4، ص 121)

હઝરતે સય્યિદુના ઉમર બિન ખત્તાબ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે આકાએ મઝલૂમ, સરવરે મા'સૂમ, હુસ્ને અપ્લાક કે પૈકર, નબિયોં સે તાજવર, મહબૂબે રબ્બે અકબર صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને ફરમાયા કે “જબ તુમ કિસી મરીઝ કે પાસ આઓ તો ઉસ સે અપને લિયે દુઆ કી દર-ખ્વાસ્ત કરો કયૂંકે ઉસ કી દુઆ ફિરિશ્તોં કી દુઆ કી તરહ હોતી હૈ.”

(مشن ابن ماجه، كتاب الجنائز، باب ما جاء في عيادة المريض، الحديث 121، ج 4، ص 191)

પ્યારે ઇસ્લામી ભાઈયો ! જબ કિસી મરીઝ કી ઇયાદત કો જાએ તો મરીઝ કે લિયે ભી દુઆ કરેં એક દુઆ હદીસે મુબારકા મેં તા'લીમ ફરમાઈ ગઈ હૈ હો સકે તો યેહ દુઆ હી પઢ લેં.

હઝરતે સય્યિદુના ઇબ્ને અબ્બાસ رَضِيَ اللهُ تَعَالَى عَنْهُمَا સે રિવાયત હૈ કે નૂર કે પૈકર, તમામ નબિયોં કે સરવર, દો જહાં કે તાજવર,

سُلتانہ بھڑو ہر صلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم نے فرمایا کہ “جس نے کسی ایسے مریض کی عیادت کی جس کی مائت کا وکت کرنا نہ آیا ہو اور سات مرتبہ یہ اذکار کہے تو اللہ تعالیٰ سے اسے اس مریض سے شفا اٹا فرمائے گا۔

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ

ترجمہ : میں اتمت والے، اشرے اتم کے مالک اللہ تعالیٰ سے تیرے لیے شفا کا سوا کرتا ہوں۔”

(سنن ابی داؤد، کتاب الجنائز، باب الدعاء لمریض عند العیادة، الحدیث ۳۱۰۶، ج ۳ ص ۲۵۱)

اے ہمارے پڑے اللہ تعالیٰ ہمیں عیادت کی سُنّت پر اہمیت کی توفیق اٹا فرما۔

أَمِينَ بِجَاهِ النَّبِيِّ الْأَمِينِ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

ماخذ و مراجع

نمبر شمار	کتاب کا نام	مصنف / مولف	مطبوعہ
۱	قرآن پاک	کلام باری تعالیٰ	ضیاء القرآن لاہور
۲	کنز الایمان فی ترجمۃ القرآن	اعلیٰ حضرت امام احمد رضا خاں علیہ الرحمہ	ضیاء القرآن لاہور
۳	الجامع لاحکام القرآن تفسیر قرطبی	محمد بن احمد انصاری القرطبی رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۴	صحیح البخاری	امام محمد بن اسماعیل بخاری رحمۃ اللہ علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
۵	صحیح مسلم	امام ابوالحسن مسلم بن حجاج رحمۃ اللہ علیہ	دار ابن حزم بیروت
۶	جامع الترمذی	امام محمد بن عسلی ترمذی رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۷	سنن ابی داود	امام ابوداؤد سلیمان بن اشعث رحمۃ اللہ علیہ	دار احیاء التراث العربیہ بیروت
۸	سنن ابن ماجہ	امام محمد بن یزید قزوینی رحمۃ اللہ علیہ	دار المعرفہ بیروت
۹	موطا الامام مالک	امام مالک بن انس رحمۃ اللہ علیہ	دار المعرفہ بیروت
۱۰	الجامع الصغیر	امام جلال الدین سیوطی رحمۃ اللہ علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
۱۱	مجمع الزوائد	نور الدین علی بن ابی بکر رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۱۲	المعجم الکبیر	امام سلیمان احمد طبرانی رحمۃ اللہ علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
۱۳	کنز العمال	علامہ علاؤ الدین علی متقی بن حسام الدین	دار الکتب العلمیہ بیروت
۱۴	المعجم الاوسط	امام سلیمان بن احمد رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۱۵	کشف الخفاء	اسماعیل بن محمد بن عبدالحادی	دار الکتب العلمیہ بیروت
۱۶	المستدرک	امام ابوعبداللہ محمد بن محمد عبداللہ حاکم	دار المعرفہ بیروت
۱۷	مشکاۃ المصابیح	امام محمد بن عبداللہ خطیب رحمۃ اللہ علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
۱۸	المسند للامام احمد بن حنبل	امام احمد بن حنبل رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۱۹	شعب الایمان	امام احمد بن حسین یحقی رحمۃ اللہ علیہ	دار الکتب العلمیہ بیروت
۲۰	الترغیب والترہیب	امام عبدالعظیم بن القوی رحمۃ اللہ علیہ	دار الفکر بیروت
۲۱	شرح السنۃ للامام بغوی	امام ابوالفتح حسین بن مسعود بغوی علیہ الرحمہ	دار الکتب العلمیہ بیروت

સુન્નત કી બહારે

તબલીગે કુરઆનો સુન્નત કી આલમગીર ગૈર સિયાસી તહરીક દા'વતે ઈસ્લામી કે મહકે મહકે મ-દની માહોલ મેં બ કસરત સુન્નતેં સીખી ઔર સિખાઈ જતી હૈં, હર જુમા'રાત ઈશા કી નમાઝ કે બા'દ આપ કે શહર મેં હોને વાલે દા'વતે ઈસ્લામી કે હફતાવાર સુન્નતોં ભરે ઈજતિમાઅ મેં રિઝાએ ઈલાહી કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિયતોં કે સાથ સારી રાત ગુઝારને કી મ-દની ઈલ્તિજા હૈ. આશિકાને રસૂલ કે મ-દની કાફિલોં મેં બ નિયતે સવાબ સુન્નતોં કી તરબિયત કે લિયે સફર ઔર રોઝાના ફિકે મદીના કે ઝરીએ મ-દની ઈઆમાત કા રિસાલા પુર કર કે હર મ-દની માહ કે ઈબ્તિદાઈ દસ દિન કે અન્દર અન્દર અપને યહાં કે ઝિમ્મેદાર કો જાઅ કરવાને કા મા'બૂલ બના લીજિયે, اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ અન્દર અન્દર અપને યહાં કે સુન્નત બનને, ગુનાહોં સે નફરત કરને ઔર ઈમાન કી હિફાઝત કે લિયે કુદને કા ઝેહન બનેગા.

હર ઈસ્લામી ભાઈ અપના યેહ ઝેહન બનાએ કે “મુઝે અપની ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કરની હૈ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ عَلٰى سَيِّدِ الْاَوَّلِيْنَ وَالْاٰخِرِيْنَ” અપની ઈસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે “મ-દની ઈઆમાત” પર અમલ ઔર સારી દુન્યા કે લોગોં કી ઈસ્લાહ કી કોશિશ કે લિયે “મ-દની કાફિલોં” મેં સફર કરના હૈ. اَللّٰهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ

મક-ત-બતુલ મદીના કી શાખેં

સૂરત : વલિયા ભાઈ મસ્જિદ, ખ્વાજા દાના દરગાહ કે પાસ મો. 8488866394

મોઝસા : ફૈઝાને મદીના, બાગે હિદાયત સોસાયટી, કોલેજ રોડ મો. 9725824820

ભરૂચ : ફૈઝાને મદીના, મેમણ કોલોની, બુન્યાદ નગર, ડુંગરી શેરપૂર રોડ મો. 9327522145

માંડવી : ફૈઝાને મદીના, તયબા મસ્જિદ કે પાસ બન્દર રોડ મો. 7383774763

જામનગર : પાંચ હાટડી મો. 9327977293

મક-ત-બતુલ મદીના®

દા'વતે ઈસ્લામી

ફૈઝાને મદીના ત્રી કોનિયા બગીચે કે પાસ, મિરઝાપૂર, અહમદયાબાદ, ગુજરાત, ઇન્ડિયા
Mo.091 93271 68200 E-mail : maktabaahmedabad@gmail.com www.dawateislami.net